

Vakantieboek OKAN

Ontwikkeling van een vakantieboek voor anderstalige nieuwkomers in
samenwerking met Berkenboom Sint-Niklaas
(theoretisch deel)

Promotor:
Ilse Strobbe

Bachelorproef voorgedragen door:
Natalja Ryon
Julie Theylaert
Griet Vergauwen

2015-2016
JUNI

tot het behalen van het
diploma van:

Bachelor in het onderwijs:
secundair onderwijs

Vakantieboek OKAN

Ontwikkeling van een vakantieboek voor anderstalige nieuwkomers in
samenwerking met Berkenboom Sint-Niklaas
(theoretisch deel)

Promotor:
Ilse Strobbe

Bachelorproef voorgedragen door:
Natalja Ryon
Julie Theylaert
Griet Vergauwen

2015-2016
JUNI

tot het behalen van het
diploma van:

Bachelor in het onderwijs:
secundair onderwijs

Woord vooraf

Om een diploma Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs te behalen, is het schrijven van een bachelorproef essentieel. Vooreerst hebben we uitgebreid onderzoek gedaan naar OKAN-onderwijs. Daarna zijn we zelf aan de slag gegaan om een vakantieboek te ontwikkelen. In dit afstudeerproject werd de opgedane kennis van de voorbije jaren dan ook gebundeld en toegepast. Deze bachelorproef vormt de schriftelijke neerslag van ons eindwerk.

Graag zouden wij enkele mensen willen bedanken die tijdens het schrijven van deze bachelorproef een rol van betekenis hebben gespeeld. Dank gaat eerst en vooral uit naar onze thuishavens waar het altijd fijn en goed toeven was. Dank ook aan onze vrienden bij wie we steeds terecht konden. Speciale dank gaat uit naar onze promotor, mevrouw Ilse Strobbe, die ons gedurende het volledige schooljaar heeft bijgestaan. Haar tips en positieve ingesteldheid waren een begeesterende bron van inspiratie. Alsook willen wij Joren Ryckaert, Bachelor in de grafische en digitale media, hartelijk danken voor het ontwerpen van onze twee personages Anna en Martin. Ten slotte bedanken wij graag nog het Technisch Berkenboom-Instituut en in het bijzonder de OKAN-verantwoordelijke, Karin Polfliet. Mede dankzij haar hulp konden wij ons vakantieboek ontwikkelen.

Natalja Ryon, Julie Theylaert en Griet Vergauwen

Inhoud

1	Inleiding.....	5
2	Onderzoeksvoorstel vakantieboek voor OKAN-leerlingen.....	7
2.1	Wat is OKAN?.....	7
2.2	Verwachtingen van de vakantiebundel.....	8
2.3	Voorlopige conclusies omtrent het concept van de vakantiebundel.....	8
2.4	Gebruikte bronnen.....	8
2.5	Onderzoeksdoel en –vraag.....	9
3	Verslag van het proces.....	10
3.1	Fase van oriënteren en richten.....	10
3.2	Fase van plannen, ontwerpen en verzamelen.....	10
3.3	Fase van ontwerpen, verzamelen, analyseren en concluderen.....	11
4	Wat is OKAN?.....	12
4.1	OKAN in het secundair onderwijs.....	12
4.1.1	Het doel.....	12
4.1.2	Historiek.....	13
4.2	Ontwikkelingsdoelen in het onthaalonderwijs.....	13
4.2.1	Taaldoelen.....	14
4.2.2	Algemene doelen.....	19
4.2.3	Attitudes.....	19
4.3	Evaluatie.....	19
4.3.1	Vormen van evaluatie.....	19
4.3.2	Rapportering.....	20
4.3.3	TASAN.....	20
4.4	Wie is de OKAN-leerling?.....	21
4.5	Doorstromen naar het vervolgonderwijs.....	22
4.5.1	Gegevens moederlijst Technisch Berkenboom-Instituut.....	22
4.5.2	Conclusies.....	23
5	De Berkenboom.....	24
5.1	De school.....	24
5.2	De OKAN-afdeling.....	25
5.2.1	Algemeen.....	25

5.2.2	Werking	26
5.3	Nood aan een vakantieboek.....	26
5.4	Verwachtingen van het vakantieboek.....	27
5.4.1	Evaluatie vakantieboek vorig academiejaar.....	27
5.4.2	Wat mag er niet ontbreken?	27
6	Uitwerking vakantieboek	29
6.1	Conceptuitwerking	29
6.1.1	De personages	29
6.1.2	Het stadsplan.....	29
6.1.3	Rode draad	29
6.1.4	Bladwijzer met checklist.....	30
6.1.5	De lay-out	30
6.1.6	Symboliek in het vakantieboek	31
4.1.6	Verklarende woordenlijst.....	32
4.1.7	Verbetersleutel.....	32
6.2	Thema's	32
6.2.1	Studie van bestaand materiaal.....	32
6.2.2	Motivatie per thema	32
6.3	Ontwikkelingsdoelen	36
6.4	Soorten oefeningen	39
7	Evaluatie van de vakantiebundel	40
8	Besluit.....	41
9	Bibliografie	42
10	Bijlagen	44
10.1	Brainstorm	44
10.2	Verslag van het gesprek met Karin Polfliet op 13 oktober 2015.....	45
10.3	Aangepaste brainstorm na het gesprek met Karin Polfliet	47
10.4	Ontwikkelingsdoelen "Nederlands voor nieuwkomers"	48
10.5	Vakantieboek OKAN (apart document)	

1 Inleiding

Een bachelorproef rondom het thema OKAN (OnthaakKlas voor Anderstalige Nieuwkomers) sprak ons enorm aan. Als toekomstige leerkrachten Nederlands beseffen we dat OKAN een heel grote rol speelt en zal blijven spelen binnen het onderwijskader. Denk maar aan de huidige vluchtelingenstroom. In verscheidene steden zien we het aantal asielzoekers gradueel stijgen. Het aantal leerlingen dat een studie Nederlands aanvat, zal met andere woorden blijven groeien. In vergelijking met vorige schooljaren is het OKAN-onderwijs sterk uitgebreid. Hierdoor is een goed onderzoek naar bruikbaar materiaal een must. Ook het sociale aspect van taal kan niet genoeg worden geaccentueerd. Mensen moeten zich kunnen integreren in de maatschappij. Ze moeten worden begrepen en de Nederlandse taal speelt hierbij een cruciale rol: taal als sociaal cement. Uit eigen ervaringen blijkt dat elke jongere het een uitdaging vindt om een nieuwe taal onder de knie te krijgen. Voor OKAN-leerlingen zal het nog een stuk moeilijker zijn om zich een vreemde taal in een nieuwe omgeving eigen te maken. Het eerste sociale contact gebeurt voor hen vaak in de klas. Daarin zitten leerlingen met verschillende culturen en taalachtergronden die een gemeenschappelijk doel voor ogen hebben: de Nederlandse taal vaardig worden.

Voor beginnende leerkrachten is de kans groot dat ze in een multiculturele school zullen lesgeven. Dagelijks zullen ze geconfronteerd worden met anderstalige jongeren die van thuis uit geen stimulans krijgen om Nederlands te spreken. Daarom is het belangrijk dat anderstalige nieuwkomers een goede basis en dito ondersteuning krijgen. We merken op dat de taalverwerving vaak voor moeilijkheden zorgt, zeker wanneer deze niet op regelmatige basis wordt onderhouden. Dit hebben we zelf mogen ervaren tijdens onze stages met deze doelgroep. Vandaar willen wij ons in deze bachelorproef toespitsen op onderzoek naar en ontwikkeling van stimuli die de taalacquisitie ondersteunen.

Tijdens het schooljaar krijgen de leerlingen de kans om aan taalverwerving te doen. Volgens het Technisch Berkenboom-Instituut (TBI) is er tijdens de zomervakantie nood aan een goed leermiddel om de Nederlandse taal te onderhouden. Als de leerlingen geen prikkels krijgen om Nederlands te spreken, gaat de opgedane kennis verloren. Dit zet ons aan om goed didactisch materiaal te ontwikkelen dat de taal van de leerlingen in stand houdt.

Onze bachelorproef is ingedeeld in twee luiken. Het eerste luik is het theoretische deel, het tweede luik is het ontwikkelingsgedeelte. We bespreken kort wat u terug zal vinden in ons theoretisch deel.

Tijdens de eerste fase van onze bachelorproefontwikkeling hebben we een onderzoeksvoorstel opgesteld. Dit vindt u als eerste terug. Hierin leggen we uit welke onderzoeksmethodes we hebben gehanteerd en vermelden we enkele bronnen die we hebben bestudeerd. Na het onderzoeksvoorstel vindt u ook nog een kort verslag van het proces dat we hebben doorlopen.

Vervolgens bespreken we algemeen wat OKAN inhoudt: OKAN in het secundair onderwijs, ontwikkelingsdoelen, evaluatievormen, de OKAN-leerling en de doorstroming naar het vervolgonderwijs. Deze informatie was noodzakelijk om een duidelijk beeld te krijgen van onze doelgroep. Hierna lichten we het TBI toe. Zowel de school als de OKAN-afdeling bespreken we. We mochten een interview afnemen met de OKAN-verantwoordelijke Karin Polfliet. Via haar kwamen we

te weten dat er nood was aan een vakantieboek voor zestien- tot achttienjarigen. De verwachtingen, de evaluatie van het vakantieboek dat vorig jaar is ontwikkeld en de zaken die niet mogen ontbreken in het boek vermelden we ook.

Daaropvolgend leggen we het volledige concept uit van ons ontwikkeld vakantieboek en linken we de oefeningen aan de ontwikkelingsdoelen.

Tijdens de laatste fase van onze bachelorproefontwikkeling hebben we ons materiaal getoetst aan de praktijk. De evaluatie kunt u in hoofdstuk 6 nalezen. Tot slot formuleren we ons besluit.

2 Onderzoeksvoorstel vakantieboek voor OKAN-leerlingen

Een eerste belangrijke stap bij het maken van een bachelorproef is het kiezen van een onderwerp. Er waren honderden onderwerpen om uit te kiezen, maar er was één dat ons meteen aansprak: een vakantiebundel ontwikkelen voor leerlingen uit de Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers. De vraag om dit te ontwerpen, komt vanuit het TBI in Sint-Niklaas.

Door de huidige vluchtelingen crisis komen er veel jongeren terecht in België die het Nederlands niet beheersen. Eens aangekomen in Vlaanderen, belanden de anderstalige nieuwkomers in een onthaalklas waarin ze lessen Nederlands krijgen gedurende het schooljaar. Tijdens de zomervakantie moeten de jongeren hun opgedane kennis onderhouden, vaak op zelfstandige basis. Zonder begeleiding of hulpmiddelen is dit een moeilijke opdracht. Een goed ontwikkeld vakantieboek kan hierbij de steun zijn die ze nodig hebben.

Vorig academiejaar werd er al een vakantieboek ontwikkeld voor OKAN-leerlingen tussen twaalf en achttien jaar. Achteraf bleek dat de bundel eerder gericht was op een doelgroep van twaalf tot ongeveer vijftien jaar. Bijgevolg is er nog nood aan een vakantieboek voor anderstalige jongeren tussen zestien en achttien jaar die tijdens de zomer aan hun Nederlands willen werken.

2.1 Wat is OKAN?

Vooraleer we beginnen aan het vormen van ons boek, moeten we ons eerst een aantal vragen stellen. ‘Wat is OKAN precies?’, is een onontbeerlijke vraag. Om op deze vraag een antwoord te krijgen, hebben we gebruik gemaakt van enkele bronnen. Op de site van het Technisch Berkenboom-Instituut afdeling OKAN, kregen we al een eerste zicht op het doelpubliek. In het secundair onderwijs krijgen leerlingen tussen twaalf en achttien jaar de kans om OKAN-onderwijs te volgen mits ze aan enkele voorwaarden voldoen:

1. *Op 31 december volgend op de aanvang van het schooljaar enerzijds minstens twaalf jaar en anderzijds geen achttien jaar geworden zijn.*
2. *Een nieuwkomer zijn, dat wil zeggen maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven.*
3. *Niet het Nederlands als thuistaal of moedertaal hebben.*
4. *Onvoldoende de onderwijstaal beheersen om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen.*
5. *Maximaal negen maanden ingeschreven zijn (vakantiemaanden juli en augustus niet inbegrepen) in een onderwijsinstelling met het Nederlands als onderwijstaal.*

(Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Op vraag van de school kan voor individuele leerlingen in uitzonderlijke en bijzondere omstandigheden van de eerste, tweede en vijfde toelatingsvoorwaarde worden afgeweken. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

We vroegen ons ook af waar er OKAN-onderwijs wordt gegeven en wat het precies inhoudt. Uit eigen ondervindingen weten we dat er in Gent verschillende scholen zijn die een Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers hebben, zoals: Toren van Babel, Groenkouter, VISO enzoverder. Ook in veel andere steden en gemeenten zijn er onthaalklassen maar daar hebben we nog geen verdere kennis over (naast Berkenboom in Sint-Niklaas). In elke OKAN-school streven de leraren dezelfde ontwikkelingsdoelen na, maar de aanpak verschilt van school tot school.

2.2 Verwachtingen van de vakantiebundel

Vervolgens hebben we samen gebrainstormd over het onderwerp ‘vakantiebundel OKAN’ en zagen we onmiddellijk een aantal essentiële onderdelen die moesten worden behandeld in onze bachelorproef (bijlage 1). Om een antwoord te krijgen op onze vragen trokken we naar het Technisch Berkenboom-Instituut. We namen een interview af met Karin Polfliet, de OKAN-verantwoordelijke van het TBI. Zij was degene die ons het volledige concept kon verduidelijken. Het doel van onze bachelorproef was nog vaag. We hebben op basis van onze brainstorm onze vragen grondig voorbereid en afgevuurd tijdens het interview in het TBI. Na het interview vielen alle puzzelstukjes in elkaar en wisten we goed wat er van ons werd verwacht.

In bijlage 2 en 3 vindt u het verslag van het gesprek met mevrouw Polfliet en de aangepaste brainstorm uitgaande van haar antwoorden.

2.3 Voorlopige conclusies omtrent het concept van de vakantiebundel

Uit de verschillende stappen, gesprekken en onderzoeksmethoden die we hanteerden, kunnen we enkele conclusies trekken.

Ten eerste is het noodzakelijk dat er differentiatieoefeningen optreden in de bundel. Niet elke leerling zit op hetzelfde niveau, maar iedereen moet wel oefeningen kunnen maken waar ze iets uit leren. Om de leerlingen te motiveren en het boek interessant te maken, halen we inspiratie uit hun leefwereld. De oefeningen moeten realistisch zijn aangezien de leerlingen zich moeten voorbereiden op het zelfstandige leven na hun studies.

Daarnaast gebruiken we best een rode draad om structuur aan te brengen. We willen graag verder werken op de twee personages van vorig jaar. We zouden ze dan een tijdsprong van enkele jaren laten maken. Ze maken een wandeling door de stad waarbij ze verschillende documenten moeten invullen, opstellen of voorbereidingen moeten treffen. Uit het gesprek bleek dat er te weinig teksten aanwezig waren. Daarom bieden we ook context aan in de oefeningen.

Om er verder voor te zorgen dat de bundel overzichtelijk blijft, houden we rekening met het aanschouwelijkheidsprincipe. Afbeeldingen moeten worden gebruikt, maar ze moeten wel doelbewust gekozen zijn. Ook de kleuren die we gebruiken en de vorm en de lay-out van de bundel zijn belangrijk. Een mooie bladspiegel motiveert leerlingen bij het invullen van de oefeningen.

2.4 Gebruikte bronnen

Tijdens de verkenningsfase hebben we ook de techniek ‘verkenning van de literatuur’ gebruikt. Hierbij zijn we op zoek gegaan naar verschillende soorten bronnen. Eerst en vooral hebben we de bachelorproef van vorig jaar goed doorgenomen. Hierop moeten we dit jaar verder bouwen, dus inzicht hierin is dan ook een vereiste. De vakantiebundel van Annelies Van Caester en Marilyne Watteeuw was een duidelijk voorbeeld voor ons. Het is een verzorgde, aantrekkelijke en bruikbare vakantiebundel. Dit naslagwerk gaf ons een idee van wat er van ons werd verwacht.

Behalve de bachelorproef hebben we ook de brochure 'OKAN Sint-Niklaas' geraadpleegd. Verdieping is een must bij het maken van een bachelorproef. Deze brochure is heel interessant en bruikbaar materiaal. Daarin staat nog eens mooi uitgelegd wat OKAN inhoudt en wie de OKAN-leerling is. Daarnaast vinden we er ook de ontwikkelingsdoelen in terug. Ook wordt de werking van het TBI duidelijk geëxpliceerd. Het is handig dat er in deze brochure nuttige adressen en contactpersonen staan vermeld.

De bachelorproef van Annelies Van Caester en Marilyne Watteeuw en de brochure waren tot nog toe twee heel bruikbare bronnen. Hiernaast hebben we ook nog een aantal kleinere bronnen gebruikt die eveneens niet konden ontbreken. Van het Technisch Berkenboom-Instituut hebben we een schooltaalwoordenboekje gekregen. Dit zal een handig instrument zijn bij het maken van onze vakantiebundel. Via dit boekje weten we op welke woorden de school zijn focus legt. Die woorden kunnen we dan ook integreren. Ten slotte zijn we dan ook nog op zoek gegaan naar het leerplan van OKAN-onderwijs. Dit zal uiteindelijk de basis vormen bij het ontwerpen van de vakantiebundel.

2.5 Onderzoeksdoel en –vraag

Als laatste stap binnen de fase van het oriënteren en richten moesten we een duidelijk onderzoeksdoel opstellen en daarbij op zoek gaan naar een adequate onderzoeksvraag. Vanuit het werkveld was er nood aan een vakantiebundel. Wij kregen, zoals eerder vermeld, de vraag vanuit het TBI om een nieuwe vakantiebundel te ontwikkelen. Het doel was voor ons dus al geprononceerd: 'Ontwikkel een vakantiebundel voor OKAN-leerlingen van zestien tot achttien jaar'.

Uit dit doel vloeide logischerwijs volgende onderzoeksvraag voort:

'Hoe kunnen we tegemoet komen aan de vraag van het TBI om het Nederlands van de OKAN-leerlingen tussen zestien en achttien jaar te onderhouden tijdens de zomervakantie?'

Deze onderzoeksvraag is een duidelijk voorbeeld van een 'ontwerp-vraag'. Onze bachelorproef bestaat hoofdzakelijk uit het ontwikkelen van een product. Het is dan ook de bedoeling dat ons ontwikkeld vakantieboek kan worden ingezet tijdens de zomervakantie van 2016.

3 Verslag van het proces

Tijdens het schrijven van onze bachelorproef hebben we een intense periode doorlopen. Vanaf september startte alles: het kiezen van een onderwerp, een groep samenstellen, het onderwerp verdedigen, een promotor toegewezen krijgen... Een jaar lijkt een lange periode om zo'n bachelorproef tot een goed einde te brengen, maar door de vele stages en laatste examens wisten we dat we onze tijd goed konden gebruiken.

Doorheen het afgelopen jaar hebben we verschillende fases doorlopen, respectievelijk 'fase van oriënteren en richten', 'fase van plannen, ontwerpen en verzamelen' en 'fase van ontwerpen, verzamelen, analyseren en concluderen'. Hieronder bespreken we kort elke fase.

3.1 Fase van oriënteren en richten

Deze fase vond plaats van september tot aan de herfstvakantie. Hierin moesten we allereerst een onderwerp kiezen. Ons onderwerp kwam uit de lijst die de Arteveldehogeschool beschikbaar stelde. Daarna volgde een kennismakings- en planningsgesprek met onze promotor. We maakten algemene afspraken. Het was tenslotte voor een volledig jaar dat we zouden samenwerken. Toen we wisten wat de verwachtingen waren, konden we meteen starten.

Eerst gingen we na waaruit ons onderwerp voortkwam. Bij ons was het een vraag vanuit de praktijk om een vakantieboek voor OKAN-leerlingen te ontwikkelen. Toen dit duidelijk was, konden we ons onderwerp verder verkennen. Hierbij hebben we verschillende verkenningstechnieken gebruikt. Daarnaast legden we ook steeds een bronnentabel aan. We zijn samen op zoek gegaan naar bruikbaar materiaal. We hebben ook elk apart verschillende bronnen gezocht en geraadpleegd. Op basis van de verkenningfase konden we de ontwikkelingsnood beschrijven. Doordat dit nogal ruim was, moesten we ons beperken tot het doel van ons onderzoek. Hieruit vloeide de volgende onderzoeksvraag voort: 'Hoe kunnen we tegemoet komen aan de vraag van het TBI om het Nederlands van de OKAN-leerlingen tussen zestien en achttien jaar te onderhouden tijdens de zomervakantie?' Dit is een voorbeeld van een ontwerp-vraag. Al deze stappen die we hebben doorlopen, resulteerden in ons onderzoeksvoorstel dat u in hoofdstuk 1 terugvindt.

Als we terugblikken op onze zelfreflectie en zelfregulatie merken we dat we de tips van de promotor en de OKAN-verantwoordelijke van het TBI verwerkten in onze bachelorproef. Soms gaven we elkaar deelopdrachten. Nadien controleren we steeds elkaars stuk en deelden we mee wat goed en minder goed was.

3.2 Fase van plannen, ontwerpen en verzamelen

De tweede fase vond plaats van november t.e.m. januari. Tijdens deze fase hebben we vooral de techniek 'verkenning van de literatuur' verder gebruikt. We hebben in dit deel enkel gewerkt aan ons theoretisch deel. Voor het verdere verloop van de bachelorproef was het belangrijk dat we een duidelijke en haalbare planning opstelden. Iedereen nam een specifieke component op zich. Daarnaast stelden we de thema's op voor ons vakantieboek. We namen er elk drie voor onze

rekening. Door de drukke periode was het niet altijd even gemakkelijk om aan de bachelorproef te werken. Het was dus nodig om flexibeler om te gaan met de planning. We hielden rekening met onze eigen persoonlijke plannings.

We onderzochten alle facetten van het OKAN-onderwijs. Hiervan maakten we een eerste schriftelijke neerslag. Deze fases gaven ons een bredere kijk op de doelgroep. Het was belangrijk dat we eerst zoveel mogelijk achtergrondinformatie verzamelden die we zouden kunnen gebruiken bij de ontwikkeling zelf.

3.3 Fase van ontwerpen, verzamelen, analyseren en concluderen

De derde fase vond plaats van januari t.e.m. mei. In deze periode kreeg ons vakantieboek geleidelijk aan vorm. Dankzij het vakantieboek van vorig jaar en het gesprek met mevrouw Karin Polfliet wisten we ongeveer hoe het boek er moest uitzien.

We kwamen op regelmatige basis samen om alles te bespreken en aan te passen. Bij het ontwikkelen van het vakantieboek hielden we rekening met de onderzoeksvraag die we in de beginfase van onze bachelorproef hadden opgesteld.

In de Toren van Babel, een Gentse OKAN-school, testten we ons materiaal uit. We wilden weten of het ontwerpproduct voldeed aan de noden van de doelgroep. We reflecteerden grondig op het product en pasten de oefeningen aan waar nodig.

Na het maken van het vakantieboek diende de gelegenheid zich aan om de theorie opnieuw aan te pakken. We hadden nu een veel beter beeld van ons vakantieboek en konden de ontbrekende elementen aanvullen. We verwerkten de nodige gegevens in ons theoretische luik. Voor sommige onderdelen hebben we nog enkele bronnen geraadpleegd. Die bronnen controleerden we op betrouwbaarheid, bruikbaarheid en validiteit.

4 Wat is OKAN?

OKAN staat voor ‘OnthaalKlas Anderstalige Nieuwkomers’. Anderstalige kinderen die pas in België zijn, krijgen les en ondersteuning in het onthaalonderwijs. Ze leren Nederlands met aandacht voor het praktische taalgebruik. (Onderwijs en Vorming Brussel, s.d.)

4.1 OKAN in het secundair onderwijs

4.1.1 Het doel

“Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers heeft tot doel anderstalige leerlingen, die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen, hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij de individuele capaciteiten van deze anderstalige nieuwkomer.” (Vlaamse overheid, 2006)

Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers bestaat uit een onthaaljaar en begeleiding in het vervolgonderwijs. De jongeren krijgen eerst een jaar les in het onthaalonderwijs. De focus ligt hierbij op het verwerven van het Nederlands en op de inburgering en integratie. Op basis daarvan zijn de ontwikkelingsdoelen ‘Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers’ opgesteld. Na het afronden van het onthaaljaar stromen de anderstalige nieuwkomers door naar het vervolgonderwijs. Daarbij zal het onthaalonderwijs de leerlingen ondersteunen, begeleiden en opvolgen. (Vlaamse overheid, 2006)

Een OKAN-school zorgt voor een leertraject op maat van elke leerling. Bij het opstellen van het individuele leertraject moet de school rekening houden met de ontwikkelingsdoelen en met het taalniveau van de leerling. De tussentijdse resultaten en de mogelijkheden van de anderstalige nieuwkomer bepalen het niveau van de leerling. Bij het opstellen van het leertraject is de opvolging van de jongere van groot belang. Die opvolging gebeurt in samenwerking met het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB). (Vlaamse overheid, 2006)

Bij de doorstroming naar het regulier onderwijs is de ondersteuning van de leerling heel belangrijk. Uit onderzoek van het Centrum voor Taal en Onderwijs blijkt dat een viertal factoren een belangrijke invloed hebben op de schoolresultaten van de ex-onthaalleerlingen. Ten eerste is het verbeteren van het begrip en de expertise van leerkrachten in het onthaalonderwijs en daarbuiten noodzakelijk. Daarnaast is de aanwezigheid van een vervolgcoach een must. Bovendien moet er een goede doorstroming zijn van informatie over de leerlingen van het OKAN-onderwijs naar het regulier onderwijs. Ten slotte is het belangrijk dat de leerling contact houdt met andere ex-OKAN-leerlingen om optimale leerresultaten te bekomen. (Vlaamse overheid, 2006)

4.1.2 Historiek

In de beginjaren van het onderwijsbeleid bestonden slechts enkele maatregelen die de problemen van migrantenkinderen in het onderwijs trachtten te verminderen. (Onthaalonderwijs, s.d.)

De eerste maatregel ontstond in 1969: een aanpassing aan de onderwijstaal. Daarbij was het doel om de leerlingen Nederlands aan te leren. Een school kreeg de mogelijkheid om drie extra lessen per week in te richten. Die regeling kon enkel worden toegepast indien er minimum tien leerlingen waren die aan de volgende voorwaarden voldeden: niet Belg zijn, minder dan drie jaar basisonderwijs in België hebben gevolgd en de onderwijstaal onvoldoende beheersen.

De tweede maatregel, de zogenaamde '30%-maatregel', ontstond in 1979. Kleuterscholen en lagere scholen met minstens 30% migrantenleerlingen konden bijkomende leerkrachten inschakelen. Deze leerkrachten hadden een ondersteunende rol.

In sommige Limburgse scholen begon men zelf te experimenteren. De scholen integreerden de moedertaal van migranten in het onderwijs. Dit vormde de basis van de derde maatregel. Die maatregel werd in 1982 erkend. Daarbij stond de integratie van migrantenkinderen met behoud van hun eigen identiteit centraal. Scholen deden beroep op gastleraren die lesgeven in de taal en cultuur van de migranten.

De drie maatregelen zijn in het begin van de jaren 90 negatief geëvalueerd. Er was geen verbetering van de positie van de migrantenkinderen. De Vlaamse regering werkte in 1991 een onderwijsprogramma uit waarbij het migrantenbeleid een onderdeel van het kansarmoedebeleid was. (Onthaalonderwijs, s.d.)

“Het beleid had vier doelen:

- Onderwijsachterstand voorkomen, tegengaan, of wegwerken;*
- De interactie bevorderen tussen autochtone en allochtone leerlingen in het kader van de multiculturele samenleving;*
- Allochtone kinderen de kans bieden om een eigen identiteit uit te bouwen;*
- Anderstalige nieuwkomers onthalen en opvangen en laten doorstromen naar het regulier onderwijs.”* (Onthaalonderwijs, s.d.)

4.2 Ontwikkelingsdoelen in het onthaalonderwijs

Anderstalige nieuwkomers die in een onthaalklas terechtkomen, hebben allemaal een andere achtergrond. Sommigen zijn al onderwezen in een andere taal, anderen zijn analfabeet. Bovendien zullen twaalf- en achttienjarigen in dezelfde klas terechtkomen. Daarna stromen jongeren door naar verschillende studierichtingen of zetten ze hun eerste stap naar het werkveld. Door deze anderstalige jongeren in één klas te plaatsen, ontstaan er heterogene groepen binnen het OKAN-onderwijs. Omdat de leerlingen zo verschillen in taalniveau, is het onmogelijk om eindtermen vast te leggen in het onthaalonderwijs. De jongeren streven ontwikkelingsdoelen na. Sommige anderstalige nieuwkomers kunnen de doelen bereiken of overschrijden als dit binnen de mogelijkheden van de leerling ligt. Met deze reden zijn de ontwikkelingsdoelen vrij algemeen geformuleerd met de kans tot verdere uitbreiding. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

In het 'Decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het voltijds gewoon secundair onderwijs' (18.01.2002) staan ontwikkelingsdoelen als volgt beschreven:

“Ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs zijn minimumdoelen op vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die de overheid wenselijk acht voor een bepaalde leerlingenpopulatie en die de school bij haar leerlingen moet nastreven. Ontwikkelingsdoelen kunnen vakgebonden of vakoverschrijdend zijn.” (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

De doelen zijn niet lukraak gekozen. Ze zijn gebaseerd op de behoeften van de anderstalige nieuwkomers. Zowel de urgente behoeften (in het OKAN-onderwijs en de eerste jaren na het doorstromen) als de behoeften die naderhand belangrijk zijn (verdere schoolloopbaan, hogere studie of beroep) spelen een belangrijke rol. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

De ontwikkelingsdoelen zijn opgedeeld in taaldoelen, algemene doelen en attitudes. Deze drie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

4.2.1 Taaldoelen

Het verwerven van de Nederlandse taal speelt de hoofdrol in het onthaalonderwijs. Deze focus vormt de basis van de ontwikkelingsdoelen 'Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers'.

Bij het opstellen van die doelen is er geen selectie gemaakt uit de bestaande eindtermen van het onderwijsvak Nederlands. Er is rekening gehouden met de werkelijke noden van de anderstalige nieuwkomers. De taalvaardigheidsdoelen zijn gevormd op basis van de vraag: "In welke situaties heeft de OKAN-leerling het Nederlands nodig en wat zal hij in deze situaties met de taal moeten doen?" (Centrum voor Taal en Migratie (K.U.Leuven), 2008)

Het is belangrijk dat de OKAN-leerlingen een aantal functionele taaltaken onder de knie krijgen die ze kunnen toepassen in verschillende contexten. De school is hierbij een belangrijke context. De leerlingen moeten Nederlandstalige boodschappen kunnen begrijpen en produceren om in een school te kunnen functioneren en bij te leren. Bovendien moeten de jongeren ook buiten de schoolse omgeving kunnen communiceren in het Nederlands.

Behalve de soorten taaltaken die de anderstalige nieuwkomers moeten kunnen uitvoeren, staat ook de moeilijkheidsgraad van deze taaltaken opgesomd in de beschrijving van de ontwikkelingsdoelen.

Vijf verschillende parameters bepalen de moeilijkheidsgraad en de complexiteit van de taaltaken:

- × **Tekstsoorten** (informatief, prescriptief, narratief, argumentatief, literair): in de OKAN-klas behoren enkel de informatieve en prescriptieve teksten tot de minimumdoelen.
- × **Verwerkingsniveau** (beschrijvend, verwerkend, evaluerend): in welke mate moeten de leerlingen informatie beheersen of er iets mee doen?
- × **Contexten** (educatief, persoonlijk, maatschappelijk): wat zijn relevante contexten in functie van de rollen die de nieuwkomer moet vervullen om succesvol aan school en maatschappij te kunnen participeren?
- × **Communicatiepartners** (zichzelf, leerkracht, schoolmedewerker, medeleerling, andere jongere, bekende volwassene, onbekende volwassene).
- × **Vaardigheden** (luisteren, lezen, schrijven, spreken, mondelinge interactie).

(Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

De moeilijkheidsgraad is aanpasbaar door te spelen met deze vijf parameters. Leerkrachten kunnen de OKAN-leerlingen uitdagen door taaltaken aan te bieden die iets hoger liggen dan hun huidige taalvaardigheidsniveau. Door te variëren met de parameters kunnen leerkrachten differentiëren en taaloefeningen aanbieden op het niveau van elke leerling.

De onderverdeling van deze paramaters is terug te vinden in alle ontwikkelingsdoelen van OKAN.

2 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten verwerken:								
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aangeleverde informatie in zich opneemt zoals die wordt aangeboden of de informatie weergeeft zoals ze zich heeft aangediend. De taalgebruiker kan een eenvoudige boodschap begrijpelijk produceren. Op de informatie worden geen of slechts elementaire bewerkingen uitgevoerd.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIEPARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ het globale onderwerp bepalen ▪ globaal begrijpen waarover het gaat ▪ de hoofdgedachte achterhalen ▪ de gedachtegang volgen ▪ relevante informatie selecteren 	uit informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ mondelinge mededelingen ▪ brieven met mededelingen ▪ opschriften en wegsignalisatie ▪ lessenroosters ▪ een bordschema ▪ een tijdslijn ▪ notities in de agenda ▪ telefonische berichten ▪ informele berichtjes ▪ radio- of tv-uitzendingen ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	van <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 		x	x			

(Ontwikkelingsdoelen OKAN secundair onderwijs, 2013)

Er zijn vijftien taaldoelen ontwikkeld met daarnaast nog twee ondersteunende doelen. Deze doelen vormen een onmiskenbaar geheel. In de klaspraktijk zullen ze nooit afzonderlijk worden behandeld. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

A. Ondersteunende doelen

Strategieën

Om taaltaken succesvol en doeltreffend uit te voeren, moeten de OKAN-leerlingen verschillende technieken gebruiken. Die technieken zijn ondersteunende strategieën. De taalstrategieën zijn terug te vinden in ontwikkelingsdoel zestien: *‘De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau taalstrategieën inzetten.’* (Ontwikkelingsdoelen OKAN secundair onderwijs, 2013)

Ondersteunende kennis

Door te communiceren bouwen de leerlingen verschillende taalvaardigheden op, maar ze werken ook aan hun taalkennis. De kennis is niet de essentie, ze heeft een ondersteunende functie om de taaltaken met glans te voltooien. Het onderdeel dat op kennis is gericht, is terug te vinden in ontwikkelingsdoel zeventien: *‘De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau reflecteren over taalstructurele aspecten.’* (Ontwikkelingsdoelen OKAN secundair onderwijs, 2013)

B. ROTAN

De vijftien ontwikkelingsdoelen zijn overgenomen uit het eerder ontwikkelde *‘Referentiekader met Ontwikkelingsdoelen Taalvaardigheid Anderstalige Nieuwkomers secundair onderwijs (ROTAN)’*. De structuur en omschrijving van de doelen zijn gedeeltelijk aangepast. Ze bevatten:

× *Tekstkenmerken*

Dit zijn de kenmerken van aangeboden teksten of van teksten die de OKAN-leerlingen zelf moeten produceren. De taalkenmerken zijn vooraan in het document van de ontwikkelingsdoelen opgenomen omdat ze bij elk doel geldig zijn. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

× *Een taaltaak*

De taaltaak is terug te vinden in het ontwikkelingsdoel zelf.

× *Verwerkingsniveaus (beschrijvend, structurerend, beoordelend) met concretisering*

De leerlingen kunnen al lezend, luisterend, schrijvend en sprekend op verschillende manieren omgaan met een tekst. Er zijn in het OKAN-onderwijs drie verwerkingsniveaus die de beheersingsgraad weergeven: het beschrijvende, structurerende en beoordelende niveau.

Bij het **beschrijvende niveau** kunnen de leerlingen de aangereikte informatie in zich opnemen en weergeven zoals het hen is aangeboden. De OKAN-leerlingen kunnen in begrijpelijke taal een eenvoudige boodschap creëren.

Na het bereiken van het beschrijvende niveau komt het **structurerende niveau**. Daarbij leveren de leerlingen een actieve bijdrage bij het aangeboden materiaal. Afhankelijk van het doel geven de leerlingen een eigen inbreng. Zo kunnen ze uit het geheel onderdelen halen die belangrijk zijn, de volgorde veranderen of een verkorte versie weergeven.

Het laatste te behalen niveau is het **beoordelende niveau**. De leerlingen brengen hierbij zelf een tweede context aan die hetzelfde onderwerp behandelt als het gegeven taalmateriaal of ze maken gebruik van de eigen voorkennis over het onderwerp. Vervolgens stellen de leerlingen de twee bronnen tegenover elkaar. De leerlingen evalueren de gegeven informatie.

Het eerste verwerkingsniveau, het **kopiërende niveau** is weggelaten in de ontwikkelingsdoelen van het OKAN-onderwijs. Aangezien hogere verwerkingsniveaus enkel kunnen worden aangevat als de voorgaande zijn bereikt, is het kopiërende verwerkingsniveau verwerkt in de drie andere niveaus. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

× *Tekstsoorten met voorbeelden van teksttypes*

In de taaldoelen van het OKAN-onderwijs zijn de verschillende tekstsoorten waarmee de leerlingen in aanraking komen of die ze zelf zullen produceren, opgenomen.

Er zijn vijf tekstsoorten te onderscheiden:

- **informatieve teksten** zijn teksten die informatie aanreiken (bijvoorbeeld: krantenartikel, bordschema, interview...);
- **prescriptieve teksten** zijn teksten die het handelen van de lezer rechtstreeks beïnvloeden (bijvoorbeeld: gebruiksaanwijzing, instructie met betrekking tot het klasgebeuren, schoolreglement...);
- **argumentatieve teksten** zijn teksten waarbij er een gedachtegang wordt voortgebracht (bijvoorbeeld: betoog, essay, debat...);
- **narratieve teksten** zijn teksten die feiten en gebeurtenissen schetsen in een verhaal (bijvoorbeeld: reportage, film, scenario...);
- **literaire teksten** zijn teksten waarin nadrukkelijk artistieke elementen zijn verwerkt (bijvoorbeeld: gedicht, roman, toneelstuk...).

In het OKAN-onderwijs behoren enkel de informatieve en prescriptieve teksten tot de minimumdoelen. De taaldoelen bij deze twee tekstsoorten nastreven, is van belang om het onthaalonderwijs succesvol af te ronden en eventueel door te stromen naar het regulier onderwijs.

De indeling van de tekstsoorten is niet strikt. Een bepaalde tekst kan namelijk in verschillende categorieën thuishoren. Zo kan een reclameboodschap zowel informatief, prescriptief als literair zijn afhankelijk van wat de leerlingen met de tekst doen. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

× *Contexten*

De OKAN-leraren bieden het Nederlands niet geïsoleerd aan. Ze integreren de taken die de OKAN-leerlingen moeten uitvoeren. Zo nemen de leerlingen op een vruchtbare manier deel aan de schoolgemeenschap en de samenleving. Er zijn drie mogelijke contexten te onderscheiden waarop leerlingen worden voorbereid.

De eerste context is de **educatieve context** die is opgesplitst in participeren en leren.

Een voorbeeld bij 'participeren': "Nederlands is nodig om te participeren aan het klas- en schoolgebeuren". Bij 'leren': "Nederlands is nodig om lesinhouden te begrijpen en te verwerken".

De tweede context is de **persoonlijke context**. Daarbij is het Nederlands nodig om informele contacten te leggen en te onderhouden binnen en buiten de schoolmuren.

De laatste context is de **maatschappelijke context**. Hierbij kan Nederlands nodig zijn om te communiceren met hulpverleners van verscheidene organisaties.

(Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

× *Communicatiepartners*

De communicatiepartners zijn verbonden met de drie contexten. In de educatieve context zijn dat hoofdzakelijk de leerkrachten en de leerlingenbegeleiders. Ook het andere personeel, klasgenoten en andere leerlingen op school zijn communicatiepartners van de leerlingen. In de persoonlijke context zijn dit de mensen uit het dagelijkse leven van de leerlingen. De leeftijdsgenoten spelen hierbij een grote rol. In de maatschappelijke context zijn de communicatiepartners niet duidelijk beschreven. Het zijn zowel bekenden als onbekenden met wie de anderstalige nieuwkomer in contact komt. Iedereen die de Nederlandse taal spreekt, is bijgevolg een communicatiepartner. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

De mate van bekendheid van het doelpubliek en het leeftijdsverschil bepalen de moeilijkheidsgraad van een tekst. Dit zorgt voor de volgende rangschikking met een toenemende graad:

- teksten van en voor henzelf;
- teksten van en voor bekende leeftijdsgenoten;
- teksten van en voor onbekende leeftijdsgenoten;
- teksten van en voor bekende volwassenen;
- teksten van en voor onbekend publiek. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

× *Vaardigheden: luisteren, lezen, schrijven, spreken en mondelinge interactie*

De vaardigheden (luisteren, lezen, schrijven en spreken) staan los van elkaar in de ontwikkelingsdoelen weergegeven. In de meeste omstandigheden zullen meerdere vaardigheden aan bod komen. Tijdens een gesprek zullen de leerlingen zowel de vaardigheden spreken als luisteren inzetten. Toch staan de vaardigheden afzonderlijk weergegeven omdat ze (zeker in een schoolse omgeving) afzonderlijk kunnen staan. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

Er is een extra vijfde vaardigheid toegevoegd, namelijk **mondelinge interactie**. Dit omvat meer dan enkel de totaliteit van de vaardigheden luisteren en spreken. De anderstalige nieuwkomer moet conclusies kunnen trekken om op een juiste manier een gesprek te starten, te reageren en de dialoog af te sluiten. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

Bovengenoemde elementen kunt u terugvinden op de afbeelding op pagina 15.

4.2.2 Algemene doelen

Naast het verwerven van de Nederlandse taal, speelt ook de inburgering een belangrijke rol in de onthaalklas. *“Met oog op zelfredzaamheid, maatschappelijke integratie en doorstroming naar het regulier onderwijs zijn de algemene doelen zorgvuldig uitgekozen.”* (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

De algemene doelen zijn, net zoals de taaldoelen, ontwikkelingsdoelen die leerlingen nastreven. Die zijn vrij algemeen en op een minimumniveau beschreven zodat er ruimte is om te differentiëren. Er zijn doelen die betrekking hebben op de sociale vaardigheden van de anderstalige nieuwkomer, ICT, de gezondheid, leren leren... (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

4.2.3 Attitudes

Attitudes maken deel uit van het hele onderwijsaanbod. Met deze reden zijn ze overkoepelend geïnterpreteerd. Bij het OKAN-onderwijs staat het werken aan een positieve ingesteldheid en het geloof in eigen kunnen centraal. Het is belangrijk dat de anderstalige nieuwkomers zich bewust zijn van hun kwaliteiten. Op die manier kunnen ze weloverwogen keuzes maken in verband met het doorstromen naar het regulier onderwijs en/of hun eigen toekomst. (Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten, 2013)

4.3 Evaluatie

Onze maatschappij is zeer prestatiegericht. Allerlei factoren zorgen voor die druk. Scholen zijn hier een mooi voorbeeld van. Leerlingen krijgen doorheen het jaar taken en toetsen. Hierin moeten ze bewijzen dat ze de vakinhoud beheersen. Daarnaast zijn er ook nog de examenperiodes waarbij wordt nagegaan of de leerling zijn doelen heeft bereikt. Niet alleen in het regulier onderwijs is er een evaluatiesysteem. Het OKAN-onderwijs heeft zijn eigen systeem.

OKAN-leerlingen leren op één jaar tijd heel veel Nederlands. De scholen willen hen hierbij zo goed mogelijk begeleiden met het oog op zelfredzaamheid in het verdere leven en het eventuele doorstromen naar het vervolgonderwijs. Om te kunnen doorstromen moeten de leerlingen voldoen aan een aantal voorwaarden. We haalden reeds aan dat er binnen het OKAN-onderwijs wordt gewerkt met ontwikkelingsdoelen i.p.v. eindtermen. Deze ontwikkelingsdoelen vormen de basis voor de evaluatie.

2.3.1 Vormen van evaluatie

Gedurende het schooljaar worden OKAN-leerlingen permanent geëvalueerd. Onder die permanente evaluatie verstaan we taken, toetsen of observaties. Ofwel worden de leerlingen gedifferentieerd getoetst ofwel krijgen ze de toestemming om hun taak mondeling te maken als ze het schrijven nog niet machtig zijn. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Daarnaast besteedt het OKAN-onderwijs ook veel aandacht aan zelfevaluatie. De leerlingen worden aangezet en ondersteund om zichzelf in vraag te stellen.

“Bv. Ze reflecteren na een interview op straat (in het kader van een krantenartikel) over wat goed ging, wat moeilijk was en hoe ze zich bij de opdracht voelden: begrepen de mensen hen, waren ze bang om te praten?” (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Niet alleen via opdrachten reflecteren ze over zichzelf, maar ook de trajectgesprekken en de talentenmap bieden de mogelijkheid tot zelfreflectie. Deze vorm van zelfreflectie wordt bestempeld als een belangrijk onderdeel van het traject. De talentenmap stelt de OKAN-leerling samen met de leerkracht op. Hierin omschrijft de leerling zijn sterktes en zwaktes en geeft hij uitleg bij zijn interesses. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Ook peerevaluatie komt aan bod.

“Bv. In het kader van een voorleesproject voor kleuters zoekt de klas samen naar criteria om goed voor te lezen. Daarna passen ze die criteria toe en geven ze hun klasgenoten zo nodig tips om het beter te doen.” (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

2.3.2 Rapportering

OKAN-leerlingen worden geëvalueerd op taaldoelen en algemene doelen. De leerkrachten verzamelen de gegevens van evaluaties in rapporten. Per schooljaar zijn er vijf rapporten. Hierin staan zowel positieve punten als werkpunten neergeschreven. Om de leerling een zo waarheidsgetrouw beeld te geven van zijn prestaties, worden de rapporten door de verschillende leerkrachten van een klasgroep ingevuld. De klasleraar noteert ook informatie die hij heeft verzameld op de klassenraden. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Wie rapport hoort, denkt vaak aan punten. Bij OKAN wordt op het rapport niet gekozen voor een puntensysteem, maar voor symbolen.

“Symbolen die betekenen dat...

- × de leerling het goed doet;*
- × de leerling nog ondersteuning nodig heeft;*
- × de leerling het beoogde doel onvoldoende beheerst en er dus nog verder moet geoefend worden.” (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)*

2.3.3 TASAN

TASAN staat voor ‘Taalvaardigheidstoets Aanvang Secundair onderwijs Anderstalige Nieuwkomers’. Zoals je hieruit kunt afleiden moeten anderstalige nieuwkomers na een jaar onthaalklas een toets afleggen. Op basis van die toets gaat de leerkracht na of de leerling taalvaardig genoeg is om door te stromen naar het regulier onderwijs. Belangrijk is het feit dat de toets niet onderwijsoriënterend is. D.w.z. dat je niet enkel op basis van die toets kunt zeggen welke richting een leerling nu moet volgen. Ook andere factoren spelen hierbij een rol zoals motivatie, interesse, vorderingen, leerpotentieel, intelligentie, emoties, thuissituatie... In de toets zelf worden drie vaardigheden getest: luisteren, lezen en schrijven. (Sterckx, 2006) De toets geeft een voorlopig zicht op eventuele werkpunten van de leerlingen. Ook voor leerkrachten is de toets een werkinstrument. Ze bevat tips voor de begeleiding van de leerlingen. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

4.4 Wie is de OKAN-leerling?

Leerlingen die heel recent uit het buitenland zijn gekomen en die in het Nederlandstalige onderwijs terechtkomen, worden vaak beschreven door de term anderstalige nieuwkomer.

Wat moeten de leerlingen doen om toegelaten te worden tot het onthaalonderwijs?

“Ze moeten voldoen aan volgende voorwaarden:

- *Ze verblijven maximaal een jaar ononderbroken in België.*
- *Ze zijn op 31 december van het schooljaar minsten 12 jaar en nog geen 18 jaar.*
- *Ze hebben het Nederlands niet als thuistaal of moedertaal.*
- *Ze beheersen onvoldoende de onderwijstaal om goed de lessen te kunnen volgen.*
- *Ze zijn maximaal negen maanden ingeschreven in een onderwijsinstelling met het Nederlands als onderwijstaal.”* (Vlaamse Overheid, s.d.)

De klassen bestaan vaak uit een heterogeen gezelschap: verschillende leeftijden, nationaliteiten, talen en godsdiensten. Ook met verschillen in leerniveau wordt rekening gehouden.

Nieuwkomers die hier net aankomen, hebben nood aan een referentiekader. Ze hebben vaak een turbulente ‘reis’ achter de rug en ervaren een cultuurschok. Ze hebben een andere beleving van tijd, beleefdheid en gewoontes. Soms komen de jongeren uit culturen die streng zijn. Wanneer ze dan terechtkomen in een vrijere cultuur kan dit zorgen voor chaos. Zonder dat referentiekader loopt er veel mis. Rekening houdend met het feit dat de taal voor hen een enorme struikelblok vormt, wordt het voor hen moeilijk om zich te integreren.

OKAN-leerlingen hebben niet altijd de veilige thuisbasis die ze nodig hebben. Ze hebben vaak gezinsleden verloren of ze moesten achterblijven in het thuisland. De ouders van de jongeren besteden heel wat tijd aan de asielpcedureaanvraag. Daardoor kunnen de nieuwkomers zich erg alleen voelen. Als dan de asielpcedure nog loopt, kunnen de jongeren veel stress en onzekerheid ervaren. Dit kan leiden tot een posttraumatische stressstoornis (PTSS). Ze moeten én het trauma in hun thuisland verwerken én ze kampen met de onzekerheid in verband met hun verblijfsvergunning. Hoop is een mooi woord voor hen, maar het is niet vanzelfsprekend om in alle omstandigheden die hoop te blijven vasthouden. De nieuwkomers delen allemaal eenzelfde kenmerk, nl. ze hebben allemaal hun vertrouwde situatie moeten achterlaten en nu moeten ze zich integreren in een cultuur die niet die van hen is. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Er zijn nog enkele categorieën onder de nieuwkomers die meer aandacht vragen door hun extra kwetsbare situatie.

De eerste is de niet-begeleide minderjarige. Dit zijn de jongeren die geen begeleiding hebben en waarbij de veilige thuisbasis ontbreekt. Voor hen wordt een voogd aangesteld. Als ze verblijven in een opvangcentrum wordt hen ook een assistent aangewezen. Die helpt hen bij dagdagelijkse dingen. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

De tweede categorie is de analfabeet. Beeld je in dat je als analfabeet in een land komt waar je de taal niet begrijpt. Ze kunnen de link niet leggen tussen de gesproken en geschreven taal waardoor lezen onmogelijk is. Ook omgaan met ICT, zich oriënteren in tijd en ruimte en rekenen, zijn vaardigheden die ze veelal missen. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.) *“We constateren dat*

leerlingen met een lage vooropleiding minder kansen hebben op vlak van studierichting, attesten en onderwijsvertraging dan leerlingen met een betere (langere) vooropleiding in het land van herkomst.” (Sterckx, 2006) Met lagere vooropleiding doelt men op leerlingen die voor hun aankomst in België minder dan drie jaar onderwijs genoten. (Sterckx, 2006)

Als laatste is er nog de bijna 18-jarige. Voor die jongeren is een goede oriëntatie niet evident. Hoger geschoolde leerlingen kunnen best hun kans wagen in het tweedekansonderwijs of de volwasseneneducatie. Als de bijna 18-jarigen in hun thuisland al enkele jaren hebben gewerkt, is een overgang naar de arbeidsmarkt op korte termijn logisch. Ze zijn echter niet altijd klaar voor die opleidingen. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

4.5 Doorstromen naar het vervolgonderwijs

Velen vragen zich waarschijnlijk af waar OKAN-leerlingen terechtkomen na het volgen van OKAN-onderwijs. Het CTO (Centrum voor Taal en Onderwijs) heeft een globaal onderzoek gedaan naar de doorstroming van ex-onthaalklassers in het regulier secundair onderwijs. (Centrum voor Taal en Onderwijs, 2006)

Aangezien het vakantieboek gericht is op de leerlingen van het TBI, is er meer baat bij de doorstroomgegevens van die school. In de volgende paragraaf vindt u de resultaten van de analyse.

4.5.1 Gegevens moederlijst Technisch Berkenboom-Instituut

Mevrouw Karin Polfliet bezorgde ons de moederlijst. Op die lijst kan je de schoolcarrière van OKAN-leerlingen consulteren. De moederlijst van het TBI bestaat uit alle doorstroomgegevens van de leerlingen van het jaar 2004 t.e.m. 2016. Wij gebruikten enkel de leerlingen die OKAN-onderwijs hebben gevolgd tot en met het schooljaar 2013-2014. Van de daaropvolgende schooljaren zijn er nog geen concrete gegevens over de studierichtingen of de behaalde attesten. Op basis van de gegevens trokken wij enkele conclusies in verband met de doorstroming naar het aso, tso en bso. Ook de attesten die de leerlingen kregen na het eerste jaar in het regulier onderwijs staan vermeld in het verslag. Niet van elke leerling is er informatie over de doorstroming, de bereikte attesten, certificaten of diploma's. In de tabel op pagina 23 vindt u het resultaat. Er moet rekening worden gehouden met een eventuele foutmarge. De gegevens zijn niet allemaal even accuraat. De gegeven attesten zijn af en toe niet bekend, maar het daaropvolgende studiejaar is wel voorhanden. Door de beschikbare gegevens is er toch een waarheidsgetrouw beeld gevormd.

totaal aantal leerlingen		412	
doorstroming naar	aantal leerlingen	uitgereikt attest na het eerste jaar	aantal leerlingen
aso	21,4%	A	59,1%
		B	13,7%
		C	13,6%
		andere ²	13,6%
tso	11,2%	A	52,2%
		B	21,7%
		C	17,4%
		andere ²	8,7%
bso	54,1%	A	57,4%
		B	1,3%
		C	16,6%
		andere ²	24,7%
andere ¹	13,3%	-	-

andere¹: Uit de gegevens blijkt dat er bij een groot aantal leerlingen geen concrete doorstroomgegevens zijn. Enkele leerlingen gaan na het OKAN-jaar terug naar het thuisland, kiezen onmiddellijk voor het werkveld of gaan rechtstreeks naar het volwassenonderwijs. Enkelen verdwijnen van de schoolradar.

andere²: Na het eerste schooljaar in het regulier onderwijs zijn er van sommige leerlingen geen concrete gegevens over het uitgereikte attest. Sommige leerlingen stromen tijdens het schooljaar door naar het volwassenonderwijs, sommigen gaan werken, anderen keren terug naar hun thuisland. Tot slot verdwijnen een aantal leerlingen van de schoolradar.

4.5.2 Conclusies

Na het OKAN-onderwijs stroomt de meerderheid (54,1%) van de leerlingen door naar het beroepssecundair onderwijs. Meer dan de helft onder hen (57,4%) slaagt erin om het jaar succesvol te beëindigen. Bijna een vierde (24,7%) van de leerlingen behaalt geen attest. Een groot deel van hen stapt tijdens het schooljaar over naar het volwassenonderwijs. De minderheid van de leerlingen kiest voor het algemeen secundair onderwijs (21,4%) en het technisch secundair onderwijs (11,2%). Het is opvallend dat ook hier meer dan de helft (respectievelijk 59,1 % en 52,2%) een A-attest behaalt.

5 De Berkenboom

5.1 De school

Het Technisch Berkenboom-Instituut is een school gelegen in Sint-Niklaas. De school behoort tot het vrij gesubsidieerd onderwijs en wordt bestuurd door de inrichtende macht, nl. de 'vzw Berkenboomscholen'. Het TBI biedt een brede waaier aan studierichtingen. Als leerling kun je kiezen uit drie verschillende onderwijsvormen: tso, bso en kso. Daarnaast is er ook een afdeling OKAN aanwezig. (Berkenboomscholen, s.d.)

“Kiezen voor Berkenboom is kiezen voor

- *een artistieke, creatieve of commerciële studierichting.*
- *een sterke school die steeds op zoek is naar vernieuwing en waar de leerling centraal staat.*
- *een gastvrije school die de poort open zet voor andere culturen, die aandacht en respect heeft voor ieders eigenheid.*
- *duidelijke afspraken. Wij zeggen wat we doen en doen wat we zeggen, steeds met een warm en zorgzaam hart voor onze leerlingen.”*

(TBI, s.d.)

Het Technisch Berkenboom-Instituut heeft veel troeven. Hieronder sommen we ze kort eens alle tien op. Ten eerste maakt het TBI veel tijd voor het onthaal van nieuwe leerlingen. De school vindt het belangrijk dat leerlingen goed worden opgevangen en zich meteen thuis kunnen voelen. Ten tweede voorziet de school leerlingen- en studiebegeleiding op maat. Ten derde is de communicatie tussen de ouders, de leerlingen, de leerkrachten en de directie heel significant. Een vierde troef is het titularisuurtje (met o.a. leren leren) dat wordt georganiseerd in het lessenpakket van het eerste jaar. Het TBI biedt vernieuwend, creatief en ondernemend onderwijs aan. Didactische werkvormen staan hoog aangeschreven. Hoekenwerk, contractwerk en themadagen zijn hier enkele voorbeelden van. Dit is dan ook meteen de vijfde troef. Een zesde pluspunt is het inrichten van kleine klasgroepen in de eerste graad. De leerlingen krijgen ook allemaal hun eigen lokaal. Als zevende troef tracht de school de weerbaarheid van de leerlingen te verhogen en proberen ze hen bewuste keuzes te leren maken door het lessenpakket Leefsleutels. Daarnaast reikt het TBI nog een mooie achtste troef aan, namelijk het maken van heldere afspraken. Die geven de leerlingen structuur. Nog een pluspunt is het streven naar de modern uitgeruste vaklokalen, ateliers en salons. Bij de tiende en laatste troef leidt de school de leerlingen enerzijds op tot vakbekwame jongeren in hun bso-richtingen (verkoop, haarzorg, publiciteit en mode). Anderzijds bereiden ze de jongeren voor op hoger onderwijs binnen de specifieke tso- en kso-richtingen (kunst, mode en schoonheidszorg). (TBI, s.d.)

Uit bovenstaande troeven kunnen we afleiden dat het een school is die zich ten volle engageert voor zijn leerlingen. Het is een bekwame school die zijn capaciteiten zo goed als mogelijk probeert in te zetten.

5.2 De OKAN-afdeling

5.2.1 Algemeen

Zoals eerder vermeld heeft het TBI ook een OKAN-afdeling. *“In Sint-Niklaas wordt de onthaalklas georganiseerd door Technisch Berkenboom-Instituut en door het Sint-Jozef-Klein-Seminarie.”* (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.) Andere scholen nemen ook deel en stellen lokalen ter beschikking. De OKAN-klassen zitten dus verspreid in het stadscentrum van Sint-Niklaas. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Op dit moment (13 oktober 2015) zijn er bijna 130 OKAN-leerlingen ingeschreven in het TBI. Normaal gezien zijn er ongeveer 100 studenten aan het einde van het schooljaar, dus dit is uitzonderlijk veel. De scholieren worden verdeeld in klasgroepen van ongeveer twaalf personen. (Polfliet, 2015)

Er wordt bewust gekozen voor relatief kleine klasgroepen. Iedere klasgroep krijgt een aantal leerkrachten die Nederlands geven. De keuze voor een kleine samenstelling van klassen en de verschillende leerkrachten biedt de mogelijkheid tot betere/extra begeleiding. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

De samenstelling van de klassen gebeurt weloverwogen. OKAN Sint-Niklaas kiest voor heterogene klasgroepen. De klas is dus een mix van jongens en meisjes, leeftijden en taalniveaus. Het idee dat hierachter schuilt: ‘leerlingen leren van elkaar’. Minder taalsterke leerlingen leren conversaties voeren met de taalsterke leerlingen. Die taalsterke leerlingen worden op hun beurt uitgedaagd om talige boodschappen te kunnen herformuleren. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Binnen deze heterogene klasgroepen besteden de leerkrachten veel aandacht aan differentiatie. Zo worden er remediëringsoopdrachten voorzien voor taalzakkere leerlingen en worden er extra oefeningen aangeboden aan de sterk taalvaardige leerlingen. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

In de heterogene klasgroepen worden ook de analfabete en zwak gealfabetiseerde leerlingen van OKAN Sint-Niklaas opgenomen. Zij kunnen dus iets opsteken van de ‘sterkere’ leerlingen op vlak van mondelinge taalvaardigheid en luistervaardigheid. Door deze leerlingen te laten deelnemen aan het ‘gewone’ klasgebeuren, winnen zij aan zelfvertrouwen. De analfabete leerlingen worden wel een aantal lessen per week apart genomen in de regenboogklas. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Tijdens een schooljaar blijft het leerlingenaantal groeien. Zeker nu met de huidige vluchtelingencrisis is er nood aan OKAN-klassen. Er blijven leerlingen instromen. Instromers komen altijd terecht in de instroomgroep of de paarse klas. *“Leerlingen blijven daar tot ze een zekere basistaalvaardigheid en – woordenschat hebben opgebouwd of tot de maximumcapaciteit van de groep bereikt is. Daarna stromen ze door naar één van de andere klassen. Iedere klas heeft de naam van een kleur: oranje, blauw, groen, rood, geel, wit, oker en indigo.”* (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

5.2.2 Werking

In elke OKAN-school streven de leraren dezelfde ontwikkelingsdoelen na, maar de aanpak verschilt van school tot school. Zo wordt er in OKAN Sint-Niklaas voornamelijk thematisch en projectmatig gewerkt. Verschillende klassen werken in het begin van het schooljaar met basisboxen die door de leerkrachten zelf zijn gemaakt. Zo'n basisbox werkt rond hier-en-nu thema's zoals: schoolvoorwerpen, instructies, vervoer, het lichaam. De leerkracht werkt eerst aan de mondelinge basis en daarna wordt er geleidelijk aan overgegaan naar meer taalproductie. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

Het hoofddoel van OKAN Sint-Niklaas is om de leerlingen zo snel mogelijk zelfredzaam te maken. Het is belangrijk dat zij later mee kunnen functioneren in de maatschappij. Naarmate hun taalvaardigheid verbetert, komen er abstractere thema's en complexere taken aan bod. Die onderwerpen worden per klasgroep ingevuld in schoolwerkplannen. In het TBI maken de leerkrachten ook gebruik van een schooltaalwoordenboekje. In dit naslagwerkje staan alle schooltaalwoorden die leerlingen gedurende het schooljaar aangereikt krijgen. Naast het groot aantal uur Nederlands per week, krijgen de leerlingen ook nog de vakken expressie, godsdienst en sport. De leerkrachten proberen evenzeer via deze vakken op verschillende manieren aan de taal te werken. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

OKAN Sint-Niklaas probeert zich maximaal in te zetten voor hun leerlingen. Zoals eerder vermeld spenderen ze veel aandacht aan differentiatie. Het is belangrijk om in heterogene groepen rekening te houden met de verschillende niveaus. Via verschillende werkvormen zoals hoekenwerk, contractwerk... kan differentiatie makkelijk worden geïmplementeerd in de lessen. Daarnaast moeten leerlingen zich kunnen thuis voelen op school. Voor OKAN-leerlingen is het eigen welbevinden en een veilig klasklimaat zeer belangrijk. De leerkrachten proberen een luisterend oor te zijn. Op die manier weten leerlingen dat ze, indien nodig, altijd bij iemand terecht kunnen. Bovendien beseft het leerkrachtenteam dat de veelheid aan nationaliteiten en de diverse culturele achtergronden een verrijking zijn. In de klas speelt de leerkracht hierop in. Respect voor ieders eigenheid staat hierbij centraal. Als laatste punt wil OKAN Sint-Niklaas niet focussen op wat de leerlingen niet kunnen, maar vertrekken ze vanuit het positieve. Ze kijken naar wat de leerlingen wel goed kunnen. Daarbij helpen de leerkrachten hen hun talenten te formuleren en hun zelfvertrouwen aan te sterken. (Technisch Berkenboom-Instituut, s.d.)

5.3 Nood aan een vakantieboek

De vraag om een vakantieboek te ontwikkelen komt vanuit het TBI. Vorig academiejaar werd er voor hen een vakantieboek ontwikkeld voor OKAN-leerlingen tussen twaalf en achttien jaar. Achteraf bleek dat de bundel eerder gericht was op een doelgroep van twaalf tot ongeveer vijftien jaar. Bijgevolg is er nog nood aan een vakantieboek voor anderstalige jongeren tussen zestien en achttien jaar die tijdens de zomer aan hun Nederlands willen werken.

Om een antwoord te krijgen op onze vragen trokken we naar het Technisch Berkenboom-Instituut. We namen een interview af met Karin Polfliet, de OKAN-verantwoordelijke van het TBI. Zij was degene die ons het volledige concept kon verduidelijken. Na dit interview wisten we wat er van ons werd verwacht. Het interview vindt u terug in bijlage 2.

5.4 Verwachtingen van het vakantieboek

5.4.1 Evaluatie vakantieboek vorig academiejaar

Vorig jaar werd een vakantieboek voor OKAN-leerlingen ontwikkeld door Annelies Van Caester en Marilynne Watteuw. Zij kregen, zoals eerder vermeld, de opdracht een werkbundel te maken voor alle OKAN-leerlingen (twaalf tot achttien jaar) van Berkenboom. Dit is een grote doelgroep. Wanneer de werkbundel klaar was voor gebruik, bleek dat het boek toch eerder geschikt was voor twaalf- tot vijftienjarigen.

Er werd een volledig schooljaar gesleuteld aan hun boek. De OKAN-leerlingen kregen de finale versie aan het einde van het schooljaar mee naar huis om er tijdens de zomervakantie in te werken. Begin september volgde er een evaluatie door de leerlingen. De oudere scholieren hadden weinig problemen met de lay-out die eerder gericht was op een jonger doelpubliek. Moeilijke oefeningen waren voor taalsterke studenten soms nog iets te gemakkelijk. Ze misten voornamelijk teksten. De matige leerlingen vonden de oefeningen *oké* en vertelden de leerkracht dat ze ook nieuwe woorden hadden geleerd. In de bundel was er mogelijkheid om te differentiëren. De oefeningen werden ingedeeld volgens moeilijkheidsgraad via een *bolletjessysteem*. Deze methodiek is de leerlingen niet vreemd. Ze weten dat één bolletje staat voor een gemakkelijke oefening en drie bolletjes voor een moeilijke. De scholieren die het boek evalueerden, hebben alle oefeningen gemaakt om een goed eindoordeel te kunnen vellen. Uit hun conclusies bleek dat de studenten met een gemiddeld taalniveau de oefeningen met drie bolletjes moeilijk bevonden. De taalsterke leerlingen daarentegen ondervonden geen moeilijkheden met deze oefeningen. Het waren vooral de leerlingen die zouden doorstromen naar het regulier onderwijs die meer behoefte hadden aan een werkbundel met meer teksten. De evaluatie van de leerlingen was dus in het algemeen positief. We hielden rekening met deze werkpunten bij het ontwikkelen van onze vakantiebundel.

5.4.2 Wat mag er niet ontbreken?

Op basis van de evaluatiegegevens en het interview met mevrouw Polfliet wisten we wat er van ons werd verwacht.

Ten eerste is het noodzakelijk dat er differentiatieoefeningen voorkomen in de bundel. Niet elke leerling zit op hetzelfde niveau, maar iedereen moet wel oefeningen kunnen maken waar ze iets uit leren. Om de leerlingen te motiveren en het boek interessant te maken, halen we best inspiratie uit hun leefwereld. De oefeningen moeten realistisch zijn aangezien de leerlingen zich moeten voorbereiden op het zelfstandige leven na hun studies. We mogen zeker ook niet vergeten om meer teksten te verwerken in de vakantiebundel. Via de teksten bieden we ook context aan voor de oefeningen.

Daarnaast zullen we een rode draad moeten gebruiken om structuur aan te brengen. De rode draad in de bundel van vorig jaar waren twee kinderen die samen op stap gingen tijdens de zomervakantie. Nu is het aan ons om na te gaan of we in hetzelfde concept blijven of een andere weg inslaan.

Ten derde moeten we rekening houden met het aanschouwelijkheidsprincipe. Er moet genoeg aandacht worden besteed aan de vorm van de vakantiebundel. OKAN-leerlingen hebben nood aan structuur. Alles moet voor hen zo overzichtelijk mogelijk zijn. In onze vakantiebundel zullen we dus gebruik moeten maken van afbeeldingen, maar ze moeten wel doelbewust gekozen zijn. Ook de kleuren, de vorm en de lay-out zijn belangrijke aandachtspunten bij de uitwerking. Een mooie bladspiegel motiveert leerlingen bij het invullen van de oefeningen.

Ten vierde moeten we extra rekening houden met onze doelgroep. Het is een duidelijk afgebakende leeftijdsgroep: jongeren tussen zestien en achttien jaar oud. In deze leeftijdscategorie zullen er dus leerlingen zijn die doorstromen naar het regulier onderwijs. Een andere groep leerlingen zal naar het deeltijdsonderwijs gaan of in het werkveld stappen (achttienjarigen). Er kunnen extra opdrachten voorzien worden voor hen: opdrachten hoe ze moeten werken met een zoekmachine, solliciteren... We moeten ons bewust zijn dat het een vakantieboek is met de focus op taal.

Wat betreft de thema's zal het moeilijk zijn om te werken met de actualiteit aangezien het boek verschillende jaren zal worden gebruikt. Op vlak van thema's hebben we carte blanche. Het TBI gebruikt vaak elementen uit de leefwereld van de studenten (verschillende landen, gebruiken en gewoontes). Vorig jaar werd er met een dagplanning gewerkt. Het is zo dat de leerlingen hier weinig rekening mee hielden omdat ze ook andere activiteiten hadden tijdens de zomervakantie.

Tot slot kregen we een aantal bruikbare tips mee. Die kunnen helpen bij het ontwerpen van de oefeningen. De tips vindt u terug in bijlage 2.

6 Uitwerking vakantieboek

6.1 Conceptuitwerking

6.1.1 De personages

Elk thema dat aan bod komt in het boek draait rond twee jongeren die hun weg zoeken naar het zelfstandige leven of die zich voorbereiden op verder studeren. Ze wandelen door de stad of gaan doelgericht op zoek naar informatie die ze nodig hebben om bepaalde zaken te regelen. De personages luisteren naar de naam Anna en Martin. Anna is van Chinese afkomst en woont samen met haar familie in een appartement. Martin is afkomstig uit

Ghana en woont samen met zijn ouders, broer Malik en zus Esther in een huis. De oefeningen zijn altijd gebaseerd op wat de twee vrienden ondernemen tijdens de vakantie. De personages uit het vorige vakantieboek heetten ook Anna en Martin, maar in dit boek hebben ze een sprong in de tijd gemaakt. Op die manier kunnen de leerlingen zich steeds met iemand identificeren. Het is voor hen ook makkelijker om zich te kunnen inleven in de oefeningen.

6.1.2 Het stadsplan

Het vakantieboek draait rond de fictieve stad Nederlede. Het plan van de stad bevindt zich vooraan in het boek. Tijdens de oefeningen wordt door middel van een symbool verwezen naar het plan. De leerlingen moeten dan een route uitstippelen, winkels opzoeken, afstanden vergelijken... Het plan is ontwikkeld met aandacht voor het aanschouwelijkheidprincipe. Realistische winkels, aantrekkelijke kleuren en herkenbare gebouwen zijn terug te vinden in de stad. Elke winkel en elk gebouw dat een vermelding krijgt in het boek is terug te vinden op de kaart.

6.1.3 Rode draad

Elke week maken de leerlingen oefeningen rond een ander thema. In die thema's leren ze om verscheidene praktische zaken in orde te maken. In de nabije of iets verdere toekomst zullen ze worden geconfronteerd met allerlei formaliteiten die bij het volwassen leven komen kijken. Aan de hand van de specifieke oefeningen worden ze daarop voorbereid. Het boek is dus niet alleen een verdere ontwikkeling van het Nederlands, maar het helpt hen ook in hun zelfontwikkeling en zelfstandigheid in hun verdere leven. Ze gaan hun leven zelf kunnen sturen en dit een deel dankzij ons vakantieboek. De woordenschat en taalbeschouwing worden in duidelijke contexten aangeboden. Steriele oefeningen hebben we gebannen uit de bundel. In ons vakantieboek bieden we verschillende contexten aan zoals opleidingsvoorzieningen, klimaat, gezondheidsvoorzieningen, vrije tijd, openbaar vervoer, voorlichtingsdiensten, consumptie, contacten met officiële instanties, afspraken en regelingen... (Goossens, s.d.) De ontwikkelingsdoelen in het OKAN-onderwijs worden gelinkt aan vijf taalhandelingen.

Hieronder vindt u een opsomming:

- *“informatie opzoeken en informatiebronnen raadplegen;*
- *informatie begrijpen en uitwisselen;*
- *vragen of instructies begrijpen en formuleren;*
- *uitnodigingen of voorstellen en afspraken begrijpen en formuleren;*
- *feedback begrijpen en controleren.”*

(Taalhandelingen, s.d.)

Deze vijf komen doorheen al onze oefeningen aan bod. De handelingen zijn cruciaal voor een verdere taalontwikkeling bij de leerlingen.

6.1.4 Bladwijzer met checklist

Bij het boek zit een bladwijzer waarop de thema's te zien zijn. De thema's staan erop in de kleur waarin ze in het boek voorkomen. Telkens wanneer de leerling de oefeningen van een bepaalde week heeft gemaakt, kruist hij het thema aan. Zo ziet hij welke thema's hij al maakte en welke niet. Dit extra didactisch materiaal werkt stimulerend voor de leerlingen. Ze blijven gemotiveerd wanneer ze zien dat ze progressie maken.

6.1.5 De lay-out

Het boek begint met een kaart van de stad Nederlede. Op deze plattegrond staan alle gebouwen die de jongeren zullen bezoeken tijdens de grote vakantie. De gebouwen worden groter afgebeeld dan de straten zodat duidelijk is waar de jongeren een stop houden. Veel kleur in combinatie met duidelijke afbeeldingen zorgt voor een aantrekkelijk en motiverend vakantieboek. Elk thema krijgt een eigen kleur. Op die manier kunnen de leerlingen hun vooruitgang meevolgen. We werken met paginanummering zodat we kunnen verwijzen naar andere pagina's als er een bron moet worden gebruikt (foto, brief, artikel, affiche ...). De hoekjes van de paginanummering krijgen dezelfde kleur als die van het thema waarvan ze deel uit maken. Het lettertype is Calibri 12 pt, dit om de oefeningen en uitleg verstaanbaar en duidelijk te maken voor alle leerlingen. Titels en tussentitels verschijnen in een groter lettertype om een duidelijke structuur aan te tonen. De lay-out is volledig door ons gemaakt, maar de afbeeldingen van de twee personages zijn digitaal ontwikkeld door Joren Ryckaert. Anna en Martin zorgen voor een vast patroon in het boek.

6.1.6 Symboliek in het vakantieboek

Visuele ondersteuning is een must in het OKAN-onderwijs. We wilden een logische structuur in ons vakantieboek. We kozen daarom voor het gebruik van eenvoudige symbolen.

Moeilijkheidsgraad

Na een jaar Nederlands zal iedere OKAN-leerling een ander taalniveau hebben bereikt. De ene zal al vlotter een tekst kunnen lezen dan de andere. Met ons vakantieboek wilden we graag een breed doelpubliek aanspreken en daarom kozen we ervoor om te differentiëren.

Sterretjes leken ons een duidelijke manier om aan te tonen hoe moeilijk een oefening is.

Een sterretje staat voor een gemakkelijke oefening.

Twee sterretjes staan voor een gemiddelde oefening.

Drie sterretjes staan voor een moeilijke oefening.

Door de aanwezigheid van verschillende moeilijkheidsgraden is er voor ieder wat wils. Leerlingen worden uitgedaagd om ook de moeilijkste oefeningen te maken.

Stadsplan

Vooraan in ons vakantieboek bevindt zich het plan van de fictieve stad 'Nederlede'. Doorheen de acht weken hebben we enkele oefeningen voorzien waarbij de leerlingen het stadsplan moeten raadplegen. Bij elke oefening met het stadsplan hebben we dit symbool geplaatst. Dit symbool wordt ook gebruikt in Google Maps. Het is een universeel teken dat waarschijnlijk ook veel OKAN-leerlingen zullen herkennen.

Definitie

Bij sommige oefeningen hebben we theoriekaders geplaatst. Theorie kan niet voldoende genoeg worden herhaald. Omdat het in het oog zou springen, kozen we voor een oplichtend lampje. Dit lampje toont aan dat er theorie terug te vinden is.

Moeilijke woorden

Tot slot gebruiken we een asterisk (*) om moeilijke woorden aan te duiden. Telkens wanneer er een moeilijk woord in een oefening voorkomt, plaatsen we na het woord dit symbool. De verklaring van de moeilijke woorden vinden de leerlingen terug in de verklarende woordenlijst.

4.1.6 Verklarende woordenlijst

Tijdens het eerste jaar in België krijgen OKAN-leerlingen heel veel over zich heen. Ze moeten zich aanpassen aan de cultuur, ze leren nieuwe mensen kennen... Maar vooral: ze leren een nieuwe taal. Het eerste jaar krijgen ze heel veel te zien over de Nederlandse taal. Na één jaar zouden ze al een stevige basis onder de knie moeten hebben. We beseffen dat woordenschat cruciaal is om alles te kunnen begrijpen. Maar na één jaar is het onmogelijk om reeds vlekkeloos Nederlands te spreken/begrijpen. Daarom hebben we in ons boek een verklarende woordenlijst aangelegd. Moeilijke woorden hebben we, zoals hierboven vermeld, aangeduid met een asterisk. Als de leerlingen dit tegenkomen, kunnen ze de woordenlijst raadplegen. Die woordenlijst bevindt zich na de opdrachten van week 8. We hebben een tabel gemaakt, waarbij je duidelijk ziet bij welke week het woord terug te vinden is en op welke pagina. In de linkerkolom staat het woord en lidwoord, in de rechterkolom de betekenis.

4.1.7 Verbetersleutel

Ons vakantieboek is ook voorzien van een verbetersleutel. Per week kunnen de leerlingen die raadplegen. Hij is terug te vinden achteraan het boek. Het is de bedoeling dat de (ex-)OKAN-leerlingen telkens een thema (= een week) maken en daarna hun antwoorden vergelijken met de oplossingen. Op die manier kunnen ze leren uit hun fouten.

In de verbetersleutels hebben we de vragen overgenomen uit het invulgedeelte en hebben we de belangrijkste onderdelen en afbeeldingen behouden. De oplossingen staan in het blauw en in het lettertype Corbel. Door een ander kleur en lettertype te gebruiken, valt het meteen op wat de antwoorden zijn. Daarnaast is Corbel ook heel duidelijk leesbaar.

6.2 Thema's

6.2.1 Studie van bestaand materiaal

De thema's zijn gebaseerd op bestaande hand- en werkboeken voor OKAN-leerlingen. De volgende hand- en werkboeken hielpen ons verder op weg: 'Zo gezegd 1.2', 'Spreekwijs 1.1' en 'Instroom 2'. Daarin werd duidelijk rond welke onderwerpen goed en uitgebreid kon worden gewerkt. Op basis van deze boeken selecteerden we de thema's voor ons vakantieboek. Ze moeten verstaanbaar en nuttig zijn. Ook moeten ze bijdragen aan de zelfstandigheid van de leerlingen die zich later in de samenleving moeten kunnen uitdrukken in het Nederlands.

6.2.2 Motivatie per thema

Met het oog op de zelfredzaamheid en de integratie van de leerlingen, zijn de thema's nauwkeurig uitgekozen. De thema's die aan bod komen in het boek sluiten nauw aan bij de leefwereld van de jongeren. Onze twee hoofdpersonages houden halt op plaatsen in de stad waar de jongeren ook zullen komen in de realiteit. Bij elk thema hoort een spreekwoord of zegswijze. Op die manier zijn de thema's leuk geïntroduceerd. De leerlingen maken zo kennis met figuurlijk taalgebruik. De verscheidenheid aan opdrachten zorgt ervoor dat de leerlingen geen enkele week hetzelfde moeten doen.

Veel oefeningen stimuleren de denkactiviteit doordat er context wordt aangeboden. Het geleidelijkheidsprincipe laat de leerlingen zelf beslissen of ze moeilijke oefeningen al dan niet maken. Het spreekt voor zich dat het herhalingsprincipe aan bod komt aangezien de leerlingen de inhoud van de oefeningen al hebben geleerd. Het vakantieboek dompelt de leerlingen verder onder in onze maatschappij, maar met aandacht voor hun eigenheid. Hieronder vindt u de motivatie per thema.

Week 1: We zijn in onze nopjes omdat we jou mogen leren kennen!

Tijdens de eerste week van de vakantie maken de leerlingen oefeningen in verband met kennismaking. Ze leren de personages Martin en Anna kennen, maar leren ook over zichzelf vertellen. In verscheidene oefeningen zullen ze op verschillende manieren iets over zichzelf moeten neerschrijven. Zo leren ze kleren beschrijven, een eigen mening formuleren, een berichtje sturen naar een vriend, verschillende aansprekingen...

Week 2: Zo gezond als een vis

De tweede reeks oefeningen gaat over het thema gezondheid en welzijn. De leerlingen maken oefeningen waarin verschillende aspecten over gezond zijn aan bod komen: sporten, een doktersbezoek, de hulpdiensten en gezond eten. In deze week leren de leerlingen de weg wijzen, een boodschappenlijstje maken, een dialoog met de dokter in de juiste volgorde plaatsen, een interview afnemen... Deze oefeningen leren de leerlingen bewust worden over het belang van een gezonde levensstijl en keuzes maken over voeding.

Week 3: Aan het andere eind van de wereld

In dit deel maken de leerlingen samen met Anna en Martin kennis met enkele bekende landen en steden buiten Europa. We werken vakoverschrijdend met het vak aardrijkskunde. Hun algemene kennis rond de werelddelen, de vlaggen van zowel Europese als niet-Europese landen... wordt opgefrist. Per land dat we bespreken, staat er een wereldkaart waarop het desbetreffende land is aangeduid. Op die manier leren de leerlingen een land situeren in een groter geheel. De leerlingen leren ook werken met een online zoekfunctie van een vliegtuigmaatschappij. De drie grote landen die worden besproken, zijn: Egypte, Zuid-Afrika en Brazilië. Via verschillende soorten opdrachten leren ze wat meer over deze landen. Zo maken ze kennis met bekende monumenten, de farao, populaire feesten, een van de zeven wereldnatuurwonderen... Ze leren niet alleen inhoudelijke zaken bij over de landen, ze oefenen ook op het vervoegen van woorden en werkwoorden. Ze leren werken met het woordenboek. De theorie rond het gebruik van hoofdletters wordt opgefrist. Daarnaast krijgen ze ook nog theorie rond de signaalwoorden en het uitschrijven van getallen in letters.

Week 4: De boog kan niet altijd gespannen zijn

In het vierde thema draait alles rond vrije tijd. Een vakantie is een ideale periode om meer tijd te spenderen aan hobby's. We willen via verschillende oefeningen de leerlingen laten kennismaken met enkele hobby's. Eerst hebben we het specifiek over sport. Zowel oefeningen op sportvoorwerpen als sportoutfits komen aan bod. Om stereotypering tegen te gaan, gebruikten we zowel mannelijke als vrouwelijke sporters. Zo staat er bijvoorbeeld een vrouwelijke bokser en wielrenster tussen. Net zoals in de andere thema's besteden we veel aandacht aan levensechte situaties. De leerlingen leren een mail opstellen om bv. een trainer op de hoogte te brengen.

Een andere hobby die we onder de loep nemen, is muziek. Bij deze oefeningen leren ze de bezitsvorm op een correcte manier gebruiken. We kozen hierbij bewust voor namen van verschillende nationaliteiten. De leerlingen moeten ook instrumenten correct benoemen en mogen hun mening geven over hun muzieksmaak. Het is een vakantieboek waarin voornamelijk aan schrijfvaardigheid wordt gewerkt, maar ook de mondelinge vaardigheid verliezen we niet uit het oog. De leerlingen moeten een interview afnemen over iemands hobby's. We vragen hierbij dat het interview kan worden vastgelegd (filmen, geluidsopname of neerschrijven). Zo kunnen ze nadien luisteren wat goed en minder goed verliep. Tot slot hebben we nog één specifieke hobby onder handen genomen: gamen. We denken dat dit een hobby is die velen graag uitoefenen. In deze laatste opdracht hebben de creatievelingen vrij spel. Wie graag tekent, kan hier zijn tekentalenten ten volle benutten.

Week 5: Oost west, thuis best!

De jongeren leren in dit thema een schema opstellen. Zo weten ze hun dag in te delen. Wanneer ze later verder studeren, zullen ze ter voorbereiding op de examens ook moeten plannen. In dit thema krijgen ze al een kleine voorzet op die moeilijke taak. Ze leren dat een dag thuis niet altijd hetzelfde inhoudt. Alle oefeningen in deze week van het vakantieboek hangen samen. Vooreerst moeten de leerlingen een schema maken van wat ze die dag zullen doen. Daarna volgen ze het schema van Anna en Martin. De context 'Lichamelijke gezondheid en veiligheid' van de vakoverschrijdende eindtermen zitten daarin vervat. De leerlingen leren een gezonde keuze maken in hun dagelijkse voeding. Ze moeten zich ook bewust worden van het belang van sport in onze maatschappij. De jongeren werken aan hun zelfstandigheid door een fietsroute op te stellen aan de hand van het stadsplan. We trachten om de leerlingen begrip bij te brengen voor de leefwereld van anderen. Ze komen allemaal uit een ander land en hebben elk hun eigen rugzak vol verhalen. Bij de ene weegt die meer dan bij de andere. Een heikel punt bij velen is de geloofsovertuiging. Niet iedereen heeft hetzelfde geloof en in dit thema leren ze iets meer over het christendom, jodendom, de islam en het boeddhisme.

Week 6: We zetten iets op poten!

In dit thema willen we leerlingen laten ervaren dat een activiteit organiseren niet moeilijk is. Het hoeft ook niet steeds een immens evenement te zijn. Ze beginnen bij het maken van hun stamboom. Vaak hebben de leerlingen een grote familie, dus we beperken de oefening t.e.m. de opa en de oma. Het is ook fijn voor hen om een duidelijk overzicht te zien van hun familie. Ze leren een uitnodiging schrijven in een correcte taal waarbij de onderdelen van een uitnodiging duidelijk zichtbaar worden. We proberen hen aan te zetten tot het maken van gerechten. In het kader van koken moeten ze uiteraard een recept kunnen volgen. Ook productkennis komt aan bod.

Week 7: We maken een uitje!

De zelfredzaamheid en de culturele kennis van de leerlingen staat centraal in dit thema. De jongeren ontdekken hoe ze tabellen moeten raadplegen. Ze zoeken zelf de toegangsprijzen van een museum op. We nemen België en Europa onder de loep, maar verwijzen ook naar hun thuisland.

Week 8: Het is tijd om de knoop door te hakken...

Het laatste thema 'Het is tijd om de knoop door te hakken' hebben we doelbewust in week 8 geplaatst. Wanneer de leerlingen het boek week per week hebben ingevuld, zullen ze net voor de start van een nieuw schooljaar dit thema aantreffen. Aangezien ons vakantieboek gericht is op zestien- tot achttienjarigen hebben we week 8 opgesplitst in twee delen. Het eerste deel richt zich tot leerlingen die volgend schooljaar starten op een reguliere school (voltijds onderwijs). Het tweede deel is gericht op leerlingen die het komende jaar deeltijds of volwassenenonderwijs zullen volgen of al de stap zetten richting het werkveld. Elke leerling maakt het deel dat voor hem toepasselijk is. We geven hen de vrijheid om ook het andere deel te maken om extra kennis op te doen. In beide delen gebruiken we authentiek bronmateriaal gekoppeld aan de werkelijkheid waardoor het voor de leerlingen zo realistisch, herkenbaar mogelijk is.

Deel 1: Terug naar school met Anna

In dit deel is alles gerelateerd aan de eerste schooldag. De leerlingen maken oefeningen rond schoolmaterialen en vervoermiddelen om zich naar school te verplaatsen. Daarnaast leren ze gericht elementen opzoeken in een lessenrooster en moeten ze enkele oefeningen maken met vragen over de schoolvakken. Opdracht 9 is een doe-opdracht waarbij stapsgewijs wordt aangetoond (uitleg + visuele ondersteuning) hoe je een boek moet kaften. Wie wil kan alvast eens oefenen.

Deel 2: Gaan werken met Martin

De oefeningen zijn gericht op jongeren tussen zestien en achttien jaar. De leerlingen komen reeds in contact met keuzes maken over hun toekomst. De leerlingen leren in dit thema alles over solliciteren, werk zoeken en gesprekken voeren.

6.3 Ontwikkelingsdoelen

1. De leerlingen kunnen gericht informatie opzoeken en informatiebronnen en -kanalen adequaat gebruiken:

De leerlingen moeten in verscheidene oefeningen adequaat gebruikmaken van het stadsplan. Daarin moeten ze gericht op zoek gaan naar de juiste informatie. Bovendien moeten de leerlingen in twee oefeningen gericht zoeken op een website.

- Week 3: opdracht 8
- Week 5: opdracht 12 → programmagidsen
- Week 7: opdracht 1, opdracht 2, opdracht 8 → tabellen
- Week 8 deel 1: opdracht 1, opdracht 3
- Week 8 deel 2: opdracht 6

2. De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten verwerken:

- Week 1: opdracht 7
- Week 2: opdracht 6, opdracht 8
- Week 3: opdracht 4, opdracht 9, opdracht 11
- Week 5: opdracht 8
- Week 6: opdracht 3 → afbeeldingen met de betekenis verbinden
- Week 6: opdracht 6 → de naam van woorden bij de afbeelding plaatsen
- Week 8 deel 1: opdracht 2, opdracht 6
- Week 8 deel 2: opdracht 4

3. De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen:

- Week 1: opdracht 1, opdracht 2, opdracht 8, opdracht 9
- Week 2: opdracht 3, opdracht 4, opdracht 8, opdracht 9
- Week 3: opdracht 1, opdracht 3
- Week 4: opdracht 1, opdracht 2, opdracht 5 → gegevens invullen en aanvullen
- week 5: opdracht 2, opdracht 3, opdracht 9 → gegevens invullen en aanvullen
- Week 6: opdracht 4 → informatie formuleren
- Week 7: opdracht 3, opdracht 4 → gegevens invullen en aanvullen
- Week 7: opdracht 7 → inschrijvingsformulieren
- Week 8 deel 1: opdracht 10 → gegevens invullen en aanvullen
- Week 8 deel 2: opdracht 1, opdracht 2, opdracht 5, opdracht 9

4. De leerlingen kunnen op structurerend niveau doelgericht relevante informatie selecteren uit mondelinge en schriftelijke teksten:

- Week 1: opdracht 4
- Week 2: opdracht 2, opdracht 5, opdracht 7
- Week 5: opdracht 7, opdracht 11 → uit informatieve en prescriptieve teksten zoals schema's
- Week 7: opdracht 2 → informatie doelgericht selecteren
- Week 8 deel 1: opdracht 5

5. De leerlingen kunnen op structurerend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen:

- Week 1: opdracht 3, opdracht 5
- Week 2: opdracht 1, opdracht 2, opdracht 5, opdracht 7, opdracht 10
- Week 3: opdracht 2
- Week 4: opdracht 4, opdracht 6
- Week 5: opdracht 1 → informatie samenhangend weergeven in studieplanning met betrekking tot hun maatschappelijke context
- Week 8 deel 1: opdracht 4
- Week 8 deel 2: opdracht 3, opdracht 6, opdracht 8

6. De leerlingen kunnen op beoordelend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten kritisch verwerken:

- Week 3: opdracht 12
- Week 5: opdracht 5 → fragmenten uit boeken
- Week 5: opdracht 6 → radio- en tv-uitzendingen
- Week 6: opdracht 1

7. De leerlingen kunnen op beoordelend niveau mondeling en schriftelijk een persoonlijke analyse van relevante informatie formuleren en uitwisselen:

- Week 8 deel 1: opdracht 8

8. De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een mondelinge en een schriftelijke vraag en instructie verwerken zodat ze gepast kunnen reageren:

- Week 5: opdracht 10 → handleiding
- Week 6: opdracht 5 → recept
- Week 8 deel 1: opdracht 7, opdracht 9

× Week 1: opdracht 4 | week 2: opdracht 1,5,6,7 | week 3: opdracht 3 | week 4: opdracht 2, 4 | week 5: opdracht 4 | week 6: opdracht 7 | week 7: opdracht 1 | week 8 deel 1: opdracht 3, 4 | week 8 deel 2: opdracht 6, 9 → stadsplan raadplegen

9. De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau vragen en instructies mondeling en schriftelijk formuleren:

- Week 2: opdracht 11
- Week 4: opdracht 7
- Week 5: opdracht 8 → in informatieve en prescriptieve teksten zoals instructies
- Week 6: opdracht 5 → instructies

10. De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau mondeling en schriftelijk om uitleg vragen, problemen signaleren of aangeven dat ze iets niet begrijpen:

- Week 7: opdracht 5 → informatie geven en vragen

11. De leerlingen kunnen op structurerend niveau mondelinge en schriftelijke uitnodigingen en voorstellen verwerken zodat ze gepast kunnen reageren:

- Week 6: opdracht 2 → sociale formules in informele situaties
- Week 6: opdracht 8 → recept chronologisch plaatsen + instructies uitschrijven

12. De leerlingen kunnen op structurerend niveau een voorstel en een uitnodiging mondeling en schriftelijk formuleren:

- Week 1: opdracht 6
- Week 3: opdracht 10
- Week 4: opdracht 3, opdracht 8
- Week 7: opdracht 6, opdracht 9 → De leerlingen moeten in verscheidene oefeningen zelf een tekstje schrijven.

13. De leerlingen kunnen op beoordelend niveau hun meningen en gevoelens mondeling en schriftelijk formuleren:

- Week 1: opdracht 5, opdracht 10
- Week 2: opdracht 12
- Week 7: opdracht 4
- Week 8 deel 2: opdracht 7

14. De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau taalstrategieën inzetten waaronder:

- Week 3: opdracht 6 → de betekenis afleiden uit de context
- Week 3: opdracht 14 → relevante voorkennis i.v.m. de inhoud oproepen en gebruiken

15. De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau reflecteren over taalstructurele aspecten met betrekking tot:

- klanken, woorden, zinnen, teksten
- spellingvormen
- betekenissen

- *Week 3: opdracht 7, opdracht 5, opdracht 13*

- *Week 7: opdracht 10*

6.4 Soorten oefeningen

Om ervoor te zorgen dat de aandacht van de leerlingen bij elk thema optimaal is, zijn er zoveel mogelijk uiteenlopende oefeningen verwerkt doorheen het boek. Afwisseling is nodig om de concentratie op peil te houden. Door het aanbieden van een verscheidenheid aan oefeningen blijft het leuk werken voor de leerlingen. Volgende soorten oefeningen komen aan bod:

- verbindoefeningen
- woordenboekoefening
- kruiswoordraadsel
- woordzoeker
- schrijfoefeningen
- meerkeuzevragen
- vragen waarbij ze hun eigen mening moeten geven
- tekstfragmenten met bijhorende vragen
- doe-opdrachten
- zoekopdrachten op het internet
- filmpje online bekijken
- spreekoefeningen: interview
- tekenen
- invuloefeningen
- waar of niet waar
- berichten opstellen en formuleren
- opzoekingswerk

7 Evaluatie van de vakantiebundel

We vonden het belangrijk dat we ons ontwikkeld vakantieboek ook eens konden voorleggen aan de doelgroep. Zou het materiaal werken? Zouden de opdrachten duidelijk en relevant zijn? Zou de instructietaal niet te moeilijk zijn? De Toren van Babel, een Gentse OKAN-school, was meteen bereid om ons hierbij te helpen. Tijdens de woensdagklas kregen we enkele ex-OKAN-leerlingen toegewezen die onze oefeningen wilden maken. Drie leerlingen hadden er nog maar net een jaartje OKAN opzitten en zaten in hun eerste jaar regulier onderwijs. De vierde leerling zat al in haar tweede jaar regulier onderwijs. Terwijl ze de oefeningen invulden, observeerden we waar de struikelblokken waren. We merkten enkele verbeterpunten op. We hebben nadien ook hun feedback gevraagd.

Volgende zaken konden we concluderen:

- Het boek sluit aan bij de leefwereld van de leerlingen.
- Voor sommige oefeningen hebben ze algemene kennis nodig. Niet iedereen beschikt over evenveel algemene kennis. We hebben bij die oefeningen nog enkele websites vermeld waarop ze extra informatie kunnen opzoeken.
- De sterretjes weerspiegelen de moeilijkheidsgraad. Leerlingen maken dus best de oefeningen die aansluiten bij hun niveau. We merkten dat bij een taalwakke leerling de oefeningen met drie sterren te hoog gegrepen waren. Vooraan in het vakantieboek hebben we dus nog eens duidelijk het concept van die sterretjes uitgelegd.
- De meest taalsterke leerling die al twee jaar de OKAN-school had verlaten, begreep alle oefeningen goed. Ze zei ons wel dat ze het een jaar geleden niet zo snel zou kunnen maken. Toen we haar uitlegden dat de leerlingen een week de tijd krijgen per thema, zei ze dat het zeker wel haalbaar is.
- We stelden vast dat sommige termen en afbeeldingen niet duidelijk genoeg waren. Dit hebben we nadien nog aangepast.

Naast onze evaluatie bij de doelgroep zelf, hebben we ook feedback gevraagd aan de OKAN-verantwoordelijke Karin Polfliet van het TBI. Zij is vertrouwd met de doelgroep en kent het gemiddelde niveau van haar leerlingen na een jaar OKAN. We kregen positieve feedback. Ze vond het boek mooi ogen met leuke en zinvolle opdrachten. Qua taalniveau had ze geen opmerkingen. Ze gaf ons wel nog enkele bruikbare tips. We konden in het boek nog wat meer uitgaan van de doelgroep anderstalige nieuwkomers. Dit door bijvoorbeeld ook monumenten buiten Europa aan bod te laten komen of nog wat extra afbeeldingen van 'gekleurde' gezichten te implementeren.

Tot slot vroegen we ook feedback aan onze promotor mevrouw Ilse Strobbe. Haar grootste tip was de instructietaal in verschillende oefeningen nog meer te vereenvoudigen. De samengestelde zinnen hebben we dus zoveel mogelijk veranderd naar enkelvoudige zinnen.

De tips die we via deze drie kanalen hebben verkregen, verwerkten we in ons vakantieboek. Op die manier konden we streven naar een kwaliteitsvol boek.

8 Besluit

De nood aan een vakantieboek was hoog. Dat bleek uit de vraag van het TBI. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een proactief beleid. Taal vormt immers de poort naar integratie. Ondersteuning op maat speelt hierbij dan ook een cruciale rol. Dit zowel tijdens de schooldagen als tijdens de vakantiemaanden, waar directe begeleiding vaak ontbreekt. Met dit vakantieboek willen we tegemoetkomen aan die nood.

Vooraleer we konden overgaan tot het ontwikkelen van ons eindwerk, hebben we heel wat verschillende bronnen geraadpleegd: cursussen voor OKAN-leerlingen, de infobrochure van de OKAN-school, allerlei sites rond de structuur van het OKAN-onderwijs, informatiepagina's van Onderwijs Vlaanderen, Centrum voor Taal en Onderwijs... Aan de hand van dit bronnenmateriaal konden we het onderzoeksvoorstel op een duidelijke en correcte wijze formuleren. Ook het begin van onze bachelorproef kreeg dankzij de literatuurstudies vorm.

Daarnaast heeft het gesprek met mevrouw Polfliet in het TBI ons heel wat verder geholpen. Dankzij haar wisten we waar we stonden en wat zij van ons verwachtte. Voorzichtig maar gestaag begonnen we het concept uit te werken van wat uiteindelijk onze trots zou moeten worden. Ieder groepslid kreeg drie thema's toegewezen die moesten worden uitgewerkt. Rekening houdend met de *tips and tricks* van mevrouw Polfliet verliep dit alles verbazend vlot na onze stages. Kritische zelf- en peerreflectie heeft ervoor gezorgd dat elk document heel nauwkeurig werd nagelezen. Een duidelijke communicatie was hierbij onontbeerlijk.

Als groep zijn we heel dicht naar elkaar toegegroeid. De samenwerking verliep heel vlot. Met een open geest gingen we aan de slag waardoor iedereen zijn mening durfde te geven. Het werk was goed verdeeld en iedereen deed steeds wat van hem werd verwacht. Naar het einde toe werd de samenwerking nog intenser, maar een positieve groeps sfeer stond steeds voorop.

Na de vele inspanningen hadden we een vakantieboek dat klaar was voor een eerste gebruik. Deze toetsing aan de praktijk vond plaats in de Toren van Babel, een OKAN-school in hartje Gent. We kregen enkele leerlingen toegewezen aan wie we onze oefeningen konden voorleggen. Uit hun resultaten konden we conclusies trekken in verband met eventuele aanpassingen in het boek. Na de testfase konden we een definitieve versie van het boek voorleggen. Een boek dat er niet alleen dankzij ons zo aantrekkelijk uit ziet, maar zeker en vast ook door Joren Ryckaert. Hij is een oud-student grafische vormgeving en heeft de prachtige afbeeldingen in het vakantieboek verzorgd. Ook het stadsplan is een ontwerp van zijn hand.

Door grondig onderzoek hebben we een genuanceerder beeld gekregen van het OKAN-onderwijs en zijn leerlingen. Uit de verschillende fases die we hebben doorlopen, constateerden we dat er veel komt kijken bij de integratie van anderstalige nieuwkomers in onze maatschappij. Niet alleen de taal is een heikel punt, maar ook de gebruiken en regels in België bemoeilijken de inburgering.

We hebben dit vakantieboek ontwikkeld met het oog op de toekomst. Door het hoge aantal asielaanvragen dit schooljaar zal de behoefte naar didactisch materiaal voor OKAN-scholen stijgen. Wij hopen zoveel mogelijk leerlingen te ondersteunen bij hun verdere ontwikkeling van de Nederlandse taal.

9 Bibliografie

- Afdeling OKAN Technisch Berkenboom-Instituut. (s.d.). *Okan, wat is dat?* Opgeroepen op oktober 2015, van OKAN: http://okan.classy.be/index_bestanden/okan.htm
- Berkenboomscholen*. (s.d.). Opgeroepen op november 2, 2015, van Berkenboom humaniora: <http://www.berkenboomhum.be/index.php/onzeschool/berkenboomscholen>
- Centrum voor Taal en Migratie (K.U.Leuven). (2008, s.d. s.d.). *Referentiekader ontwikkelingsdoelen taalvaardigheid anderstalige nieuwkomers. Secundair onderwijs*. Opgeroepen op november 6, 2015, van centrum voor taal en onderwijs: http://www.cteno.be/?idWp=270&id_materiaal=413
- Centrum voor Taal en Onderwijs. (2006). *Onderzoek naar de doorstroming van ex-onthaalklassers in het regulier secundair onderwijs*. Opgeroepen op januari 20, 2016, van cteno: http://www.cteno.be/index.php?idMenu=135&id_project=112
- Goossens, M. (s.d.). *Contexten en taalhandelingen*. Opgeroepen op mei 25, 2016, van Margoo: <http://www.margoo.be/margoo/index/index.php?sub=overzicht&lang=nl>
- Onderwijs en Vorming Brussel. (s.d.). *Wat zijn 'onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers'?* Opgeroepen op januari 18, 2016, van Onderwijs in Brussel: <http://www.onderwijsinbrussel.be/faq/wat-zijn-onthaalklassen-voor-anderstalige-nieuwkomers-okan>
- Onderwijs Vlaanderen. (2013, s.d. s.d.). *Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers (OKAN)*. Opgeroepen op november 6, 2015, van onderwijs Vlaanderen: <http://www.ond.vlaanderen.be/wetwijs/thema.aspx?id=92>
- Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (SO): uitgangspunten*. (2013). Opgeroepen op november 6, 2015, van onderwijs Vlaanderen: <http://www.ond.vlaanderen.be/wetwijs/thema.aspx?id=92&fid=4>
- Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers (OKAN)*. (2013, s.d. s.d.). Opgeroepen op november 6, 2015, van onderwijs Vlaanderen: <http://www.ond.vlaanderen.be/wetwijs/thema.aspx?id=92>
- Onthaalonderwijs. (s.d.). *Historiek*. Opgeroepen op januari 18, 2016, van Onthaalonderwijs: <http://www.ond.vlaanderen.be/onthaalonderwijs/inhoud/Historiek/>
- Ontwikkelingsdoelen OKAN secundair onderwijs*. (2013). Opgeroepen op november 6, 2015, van onderwijs Vlaanderen: <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/secundair-onderwijs/okan/ontwikkelingsdoelenOkan.pdf>
- Sterckx, M. (2006). *Wat is er nog van onze dromen?* Opgeroepen op januari 20, 2016, van Centrum voor Taal en Onderwijs: http://www.cteno.be/downloads/publicaties/sterckx_2006_wat_is_er_nog_van_onze_dromen.pdf

Taalhandelingen. (s.d.). Opgeroepen op mei 25, 2016, van Dpbbrugge-public: <https://dpbbrugge-public.sharepoint.com/.../Taalhandelingen>

TBI. (s.d.). *Onze troeven*. Opgeroepen op november 3, 2015, van tbiweb: <http://tbiweb.berkenboom.be/>

TBI. (s.d.). *TBI - Technisch Berkenboom-Instituut Sint-Niklaas*. Opgeroepen op november 2, 2015, van tbiweb: <http://tbiweb.berkenboom.be/>

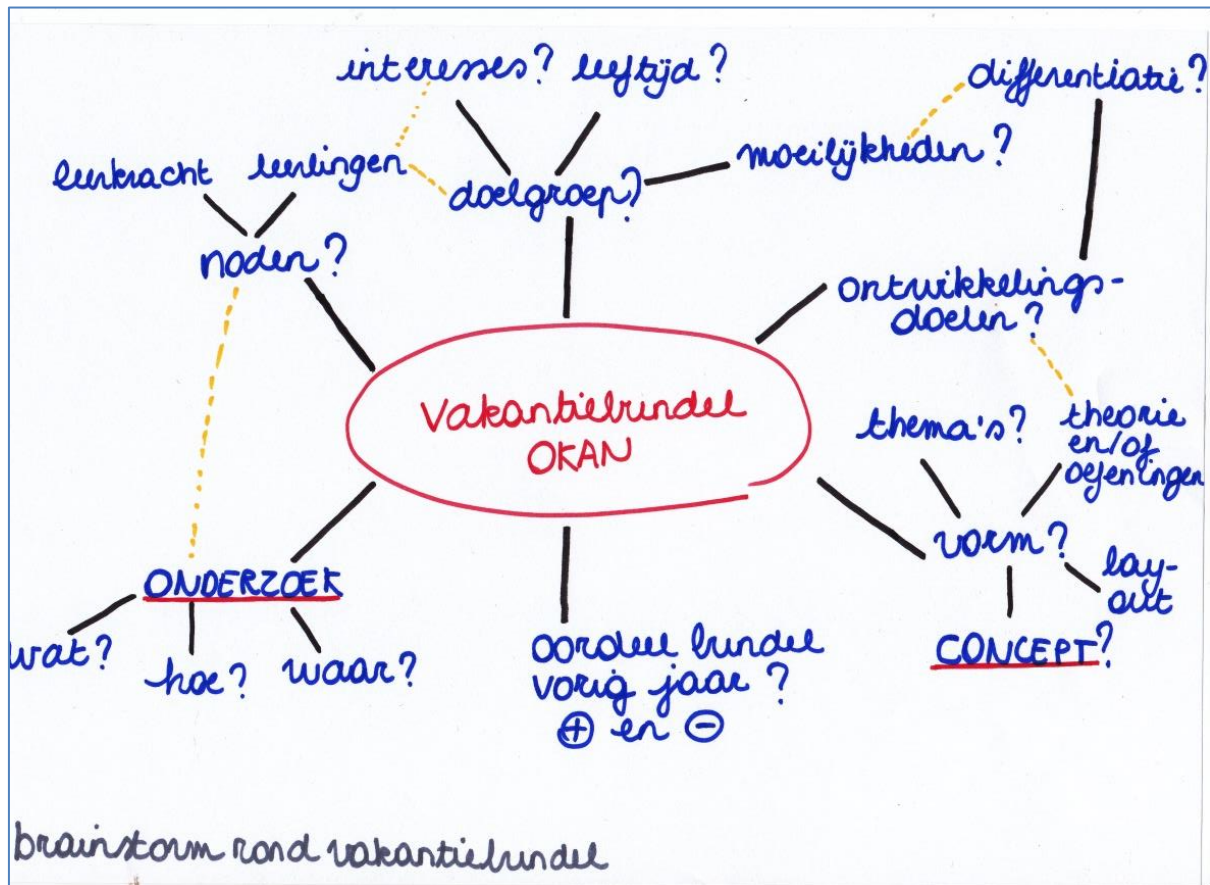
Technisch Berkenboom-Instituut . (s.d.). Doelen en Evaluatie. *Brochure OKAN Sint-Niklaas TBI*, 20-33.

Technisch Berkenboom-Instituut. (s.d.). OKAN Sint-Niklaas. Sint-Niklaas, Oost-Vlaanderen, België: Elisabeth D'hollander.

Vlaamse overheid. (2006, juni 30). *Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers*. Opgeroepen op januari 18, 2016, van onderwijs Vlaanderen: <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13123#1>

10 Bijlagen

10.1 Brainstorm

10.2 Verslag van het gesprek met Karin Polfliet op 13 oktober 2015

Berkenboom

Op dit moment zijn er bijna 130 OKAN-leerlingen ingeschreven in het TBI. Normaal gezien zijn er ongeveer 100 studenten aan het einde van het schooljaar, dus dit is uitzonderlijk veel. De scholieren worden verdeeld in klasgroepen van ongeveer twaalf personen. Doorheen het jaar blijven leerlingen zich inschrijven, wat het er niet gemakkelijker op maakt. Begin oktober zijn er nog 30 studenten bijgekomen door de opening van een nieuw asielcentrum in Sint-Niklaas. De 30 kinderen zijn een maand later samen aangekomen en hebben al een lichte achterstand opgelopen. De directie verkiest heterogeniteit binnen de klas: taalzwakke, taalsterke, jongere en oudere scholieren zitten samen in een groep. Het zou dus niet binnen de visie van de school passen om met de 30 nieuwe leerlingen gewoon nieuwe klasgroepen te vormen. Daarom heeft de school ervoor gekozen om alle groepen opnieuw in te delen.

Meer informatie over de werking van de school is te vinden in de brochure.

Evaluatie vorige vakantiebundel

Vorig jaar werd een vakantieboek voor OKAN-leerlingen ontwikkeld door Annelies Van Caester en Marilynne Watteeuw. Ze kregen de opdracht een werkbundel te maken voor alle OKAN-leerlingen (twaalf tot achttien jaar) van Berkenboom. Dit is een grote doelgroep. Wanneer de werkbundel klaar was voor gebruik, bleek dat het boek toch eerder geschikt was voor twaalf- tot vijftienjarigen. Er werd een volledig schooljaar gesleuteld aan het boek. De OKAN-leerlingen kregen de finale versie aan het einde van het schooljaar mee naar huis om er tijdens de zomervakantie in te werken. Begin september volgde er een evaluatie door de leerlingen. De oudere scholieren hadden weinig problemen met de lay-out die eerder gericht was op een jonger doelpubliek. Moeilijke oefeningen waren voor taalsterke studenten soms nog iets te gemakkelijk. Ze misten voornamelijk teksten. De matige leerlingen vonden de oefeningen *oké* en vertelden de leerkracht dat ze ook nieuwe woorden hadden geleerd.

Differentiatiemogelijkheden

In de bundel was het mogelijk om te differentiëren. De oefeningen werden ingedeeld volgens moeilijkheidsgraad via een *bolletjessysteem*. Deze methodiek is de leerlingen niet vreemd. Ze weten dat één bolletje staat voor een gemakkelijke oefening en drie bolletjes voor een moeilijke. De scholieren die het boek evalueerden, hebben alle oefeningen gemaakt om een goed eindoordeel te kunnen vellen. Uit hun conclusies bleek dat de studenten met een gemiddeld taalniveau de oefeningen met drie bolletjes moeilijk bevonden. De taalsterke leerlingen daarentegen ondervonden geen moeilijkheden met deze oefeningen. Het waren vooral de leerlingen die zouden doorstromen naar het regulier onderwijs die meer behoefte hadden aan een werkbundel met meer teksten.

Doelgroep

Naast de jongeren die doorstromen naar het regulier onderwijs zijn er ook leerlingen die naar het deeltijdsonderwijs gaan of in het werkveld stappen (achttienjarigen). Er kunnen extra opdrachten voorzien worden voor hen: opdrachten hoe ze moeten werken met een zoekmachine, solliciteren... We moeten wel opletten dat het geen oriënteringsbundel wordt! Het blijft een vakantieboek met taal oefeningen.

Thema's

Werken met de actualiteit is moeilijk aangezien het boek verschillende jaren zal worden gebruikt. Op vlak van thema's hebben we carte blanche. De school gebruikt vaak elementen uit de leefwereld van de studenten (verschillende landen, gebruiken en gewoontes). Vorig jaar werd er met een dagplanning gewerkt. Het is zo dat de leerlingen hier weinig rekening mee hielden omdat ze ook andere activiteiten hadden tijdens de zomervakantie.

Oefeningen

Tijdens het gesprek kregen we heel wat tips die we kunnen gebruiken bij het ontwerpen van onze oefeningen:

- Het is belangrijk om contextueel te werken. Uit losse oefeningen leren de studenten weinig tot niks.
- Er moeten zeker oefeningen in zitten waarbij de leerlingen formulieren invullen (iets huren, bij de fitnessclub, werken met roosters, plattegronden, verkeer, rijbewijs, posters...).
- Begrijpend lezen kan in de bundel worden verwerkt.
- Er mogen ook oefeningen op schooltaalwoorden in zitten. De leerlingen werken tijdens het schooljaar met een klein schooltaalwoordenboekje die we kunnen integreren.
- Er moet voldoende variatie aanwezig zijn.
- De theorie mag nog eens worden herhaald in de bundel.
- Het is belangrijk om de oefeningen te baseren op de ontwikkelingsdoelen!

De vormgeving en de rode draad

De vorm van het vakantieboek is belangrijk: een overzichtelijke pagina-indeling (voldoende witruimte), kleur gebruiken, het lettertype...

De vakantiebundel van vorig jaar telt ongeveer honderdvijftig pagina's inclusief de verbeterleutel. Voor de hanteerbaarheid is het beter het boek in te binden met ringen.

De rode draad in de bundel van vorig jaar waren twee kinderen die samen op stap gingen tijdens de zomervakantie. Nu is het aan ons om na te gaan of we in hetzelfde concept blijven of een andere weg inslaan. Voor het ontwerp van de twee kinderen en de lay-out deden Annelies en Maryline beroep op een student van Sint-Lucas.

10.3 Aangepaste brainstorm na het gesprek met Karin Polfliet

10.4 Ontwikkelingsdoelen “Nederlands voor nieuwkomers” in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs

Deel A: Taaldoelen

1 De leerlingen kunnen gericht informatie opzoeken en informatiebronnen en -kanalen adequaat gebruiken:							
VERWERKINGSNIVEAU Het gaat hier niet om een taaldoel als dusdanig, eerder om een ‘sleutelvaardigheid’. Het is een vaardigheid die algemeen is én onontbeerlijk om de volgende talige en andere doelen te kunnen bereiken. Het gaat erom toegang te krijgen tot de informatie waarmee gewerkt zal worden.	BRONNEN EN KANALEN	CONTEXTEN	VAARDIGHEDEN				
			receptief	productief	interactief		
			LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ een keuze maken ▪ de structuur herkennen ▪ een inhoudstafel of register raadplegen ▪ een zoekrobot hanteren 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ schoolreglementen ▪ een zoekmachine op het internet ▪ schoolse referentiewerken ▪ tijdschriften en boeken ▪ telefoongidsen ▪ woordenboeken ▪ programmagidsen ▪ tabellen ▪ ... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en schoolorganisatie ▪ hun leertraject 		x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 		x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 		x			

De leerlingen kunnen de taaltaken in de onderstaande taaldoelen 2-15 uitvoeren in teksten met de volgende kenmerken:

Receptief: luisteren en lezen

Aanbod van semi-authentieke en authentieke teksten in oorspronkelijke opmaak

- Structuur/samenhang/lengte
 - enkelvoudige zinnen
 - eenvoudige samengestelde zinnen
 - in geringe mate complexere zinnen
 - beperkte informatiedichtheid
- Uitspraak/articulatie/intonatie
 - Standaardnederlands
 - helder en zorgvuldig
- Tempo en vlotheid
 - rustig
- Woordenschat en taalvariëteit
 - Standaardnederlands
 - overwegend frequente woorden, formuleringen en uitdrukkingen
 - basiswoordenschat
 - formeel en informeel
 - met en zonder ondersteuning

Productief: spreken en schrijven

Productie van teksten met nog systematisch basisfouten die de communicatie niet belemmeren

- **Structuur/samenhang/lengte**
 - overwegend enkelvoudige zinnen
 - eenvoudige samengestelde zinnen
 - grammatica en spelling: nog systematisch fouten mogelijk die het begrip niet wezenlijk in de weg staan
- **Uitspraak/articulatie/intonatie**
 - duidelijk, voldoende helder
- **Tempo en vlotheid**
 - korte pauzes, valse starts en aarzelingen
 - duidelijk
 - langzaam en rustig
- **Woordenschat en taalvariëteit**
 - Standaardnederlands
 - overwegend frequente woorden, formuleringen en uitdrukkingen
 - basiswoordenschat met wel nog lexicale leemtes
 - formeel en informeel
 - met en zonder ondersteuning

2 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten verwerken:										
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aan-geleverde informatie in zich op-neemt zoals die wordt aangebo-den of de informatie weergeeft zoals ze zich heeft aangediend. De taalgebruiker kan een een-voudige boodschap begrijpelijk produceren. Op de informatie worden geen of slechts ele-mentaire bewerkingen uitge-voerd.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescrip-tieve teksten komen aan bod. Nar-ratieve, argumentatieve en artis-tiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE- PARTNERS	VAARDIGHEDEN						
				recep-tief		produc-tief		inter-actief		
				LU	LE	SP	SC	MI		
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ het globale onder-werp bepalen ▪ globaal begrijpen waarover het gaat ▪ de hoofdgedachte achterhalen ▪ de gedachtegang volgen ▪ relevante informatie selecteren 	uit informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ mondelinge mededelingen ▪ brieven met medede-lingen ▪ opschriften en wegsig-nalisatie ▪ lessenroosters ▪ een bordschema ▪ een tijdslijn ▪ notities in de agenda ▪ telefonische berichten ▪ informele berichtjes ▪ radio- of tv-uitzendingen ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en school-organisatie ▪ hun leertraject 	van <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleer-ling ▪ een leerkracht ▪ een school-medewerker 	x	x					
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsacti-viteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleer-ling ▪ een leerkracht 	x	x			
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse le-ven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 	x	x			
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappe-lijke context 		x	x			

3 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen:								
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aan-geleverde informatie in zich op-neemt zoals die wordt aange-boden of de informatie weer-geeft zoals ze zich heeft aange-diend. De taalgebruiker kan een eenvoudige boodschap begrij-pelijk produceren Op de infor-matie worden geen of slechts elementaire bewerkingen uitge-voerd.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescrip-tieve teksten komen aan bod. Nar-ratieve, argumentatieve en artis-tiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				recep-tief		produc-tief		inter-actief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING Voor mondelinge teksten <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie doorge-ven ▪ informatie geven en vragen ▪ een spontane reac-tie geven Voor schriftelijke teksten <ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens invullen en aanvullen ▪ informatie weerge-ven en vragen ▪ een spontane reac-tie geven ▪ de inhoud globaal weergeven 	in informatieve en pre-scriptieve teksten <ul style="list-style-type: none"> ▪ mondelinge uiteenzet-tingen ▪ onderwijsleergesprek-ken ▪ schriftelijke notities ▪ sociale formules ▪ informele berichtjes ▪ inschrijvingsformulie-ren ▪ betaaldocumenten ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en school-organisatie 	met <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleer-ling ▪ een leerkracht ▪ een schoolme-dewerker 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsacti-viteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleer-ling ▪ een leerkracht ▪ zichzelf 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse le-ven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappe-lijke context 				X	X	X

4 De leerlingen kunnen op structurerend niveau doelgericht relevante informatie selecteren uit mondelinge en schriftelijke teksten:								
VERWERKINGSNIVEAU Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIEPARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ de hoofdgedachte achterhalen ▪ informatie doelgericht selecteren ▪ de tekststructuur en samenhang achterhalen ▪ de informatie doelgericht en passend ordenen 	uit informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ mondelinge uiteenzettingen ▪ informatiebrochures ▪ lessenroosters ▪ schema's ▪ fragmenten uit handboeken, tekstboeken, werkboeken ▪ toetsen en opdrachten ▪ artikels uit kranten en tijdschriften ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	van <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker ▪ zichzelf 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ zichzelf 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 		x	x			

5 De leerlingen kunnen op structurerend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen:									
VERWERKINGSNIVEAU	TEKSTSOORTEN	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	Vooraf informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.								
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie verkort weergeven ▪ informatie samenhangend en gestructureerd geven en vragen 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ studieplanningen ▪ gesprekken tijdens groepsactiviteiten ▪ gesprekken in het kader van ondersteuning ▪ een antwoord op een open vraag ▪ schriftelijke notities ▪ telefoongesprekken ▪ brieven ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	met <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 			X	X	X	
		het onderwerp van een onderwijsactiviteit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ zichzelf 			X	X	X	
		hun maatschappelijke context				X	X	X	

6 De leerlingen kunnen op beoordelend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten kritisch verwerken:									
VERWERKINGSNIVEAU Het beoordelende niveau impliceert steeds het inbrengen van een tweede perspectief: de taalgebruiker confronteert aangeboden informatie met een andere bron die hetzelfde onderwerp behandelt of met de eigen voorkennis die hij rond het onderwerp al had opgedaan. Of hij stemt zijn eigen tekst af op de informatie die door anderen in de communicatie werd gebracht.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIEPARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie uit de tekst halen, ordenen en beoordelen op basis van informatie uit andere bronnen en/of eigen referentiekader 	uit informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ fragmenten uit handboeken, educatieve tijdschriften, schoolse referentiewerken, ... ▪ uiteenzettingen ▪ artikels uit kranten of tijdschriften ▪ radio- en tv-uitzendingen ▪ brochures ▪ productinformatie ▪ ... 	met betrekking tot	van	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun leertraject 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 						
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			x	x			

7 De leerlingen kunnen op beoordelend niveau mondeling en schriftelijk een persoonlijke analyse van relevante informatie formuleren en uitwisselen:									
VERWERKINGSNIVEAU Het beoordelende niveau impliceert steeds het inbrengen van een tweede perspectief: de taalgebruiker confronteert aangeboden informatie met een andere bron die hetzelfde onderwerp behandelt of met de eigen voorkennis die hij rond het onderwerp al had opgedaan. Of hij stemt zijn eigen tekst af op de informatie die door anderen in de communicatie werd gebracht.	TEKSTSOORTEN Vooraf informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie achterhalen, ordenen en op basis van informatie uit andere bronnen en/of eigen referentiekader die informatie beoordelend bespreken 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ feedback op vragen van leerlingen ▪ gesprekken tijdens een groepsactiviteit ▪ een leerling-portfolio ▪ een antwoord op een open vraag ▪ een presentatie ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ hun leertraject 	met <ul style="list-style-type: none"> ▪ zichzelf ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zichzelf ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 				X	X	X	

8 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een mondelinge en een schriftelijke vraag en instructie verwerken zodat ze gepast kunnen reageren:									
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aangeleverde informatie in zich opneemt zoals die wordt aangeboden of de informatie weergeeft zoals ze zich heeft aangediend. De taalgebruiker kan een eenvoudige boodschap begrijpelijk produceren. Op de informatie worden geen of slechts elementaire bewerkingen uitgevoerd.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ het globale onderwerp bepalen ▪ globaal begrijpen waarover het gaat ▪ de hoofdgedachte achterhalen ▪ de gedachtegang volgen ▪ relevante informatie selecteren 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ vragenlijsten ▪ formulieren ▪ veiligheidsinstructies ▪ handleidingen en gebruiksaanwijzingen ▪ recepten ▪ routebeschrijvingen ▪ toetsen en opdrachten ▪ ... 	met betrekking tot	van	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- of schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 						
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 	x	x				
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			x	x			

9 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau vragen en instructies mondeling en schriftelijk formuleren:								
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aangeleverde informatie in zich opneemt zoals die wordt aangeboden of de informatie weergeeft zoals ze zich heeft aangediend. De taalgebruiker kan een eenvoudige boodschap begrijpelijk produceren. Op de informatie worden geen of slechts elementaire bewerkingen uitgevoerd.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING Voor mondelinge teksten <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie doorgeven ▪ informatie geven en vragen ▪ een spontane reactie geven Voor schriftelijke teksten <ul style="list-style-type: none"> ▪ gegevens invullen en aanvullen ▪ informatie weergeven en vragen ▪ een spontane reactie geven ▪ de inhoud globaal weergeven 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ onderwijsleergesprekken ▪ informele vragen en instructies ▪ gesprekken tijdens groepsactiviteiten ▪ e-mailberichten om uitleg te vragen ▪ spel- en sportregels ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	voor <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 				X	X	X

10 De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau mondeling en schriftelijk om uitleg vragen, problemen signaleren of aangeven dat ze iets niet begrijpen:									
VERWERKINGSNIVEAU Het beschrijvende niveau houdt in dat de taalgebruiker de aangeleverde informatie in zich opneemt zoals die wordt aangeboden of de informatie weergeeft zoals ze zich heeft aangediend. De taalgebruiker kan een eenvoudige boodschap begrijpelijk produceren. Op de informatie worden geen of slechts elementaire bewerkingen uitgevoerd.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie doorgeven ▪ informatie geven en vragen ▪ een spontane reactie geven 	in informatieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ gesprekken in het kader van ondersteuning ▪ informele vragen en berichtjes ▪ telefonische gesprekken met relevante diensten ▪ gesprekken tijdens groepsactiviteiten ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- of schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	aan <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 			X	X	X	
		het onderwerp van een onderwijsactiviteit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			X	X	X		

11 De leerlingen kunnen op structurerend niveau mondelinge en schriftelijke uitnodigingen en voorstellen verwerken zodat ze gepast kunnen reageren:								
VERWERKINGSNIVEAU Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ de hoofdgedachte achterhalen ▪ informatie doelgericht selecteren ▪ de tekststructuur en -samenhang achterhalen ▪ de informatie doelgericht en passend ordenen 	in informatieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ afspraken ▪ vragen, instructies, uitleg ▪ informele correspondentie ▪ formele correspondentie met relevante diensten ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- of schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	van <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een leeftijdgenoot ▪ een bekende volwassene 	x	x			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 		x	x			

12 De leerlingen kunnen op structurerend niveau een voorstel en een uitnodiging mondeling en schriftelijk formuleren:								
VERWERKINGSNIVEAU Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie verkort weer-geven ▪ informatie samenhangend en gestructureerd geven en vragen 	in informatieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ sociale formules in informele situaties ▪ gebruiksaanwijzingen ▪ mondelinge instructies ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	voor <ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			X	X	X	

13 De leerlingen kunnen op structurerend niveau mondeling en schriftelijk afspraken maken:								
VERWERKINGSNIVEAU Het structurerende niveau houdt in dat de taalgebruiker een actieve inbreng heeft in de wijze waarop hij de aangeboden informatie in zich opneemt of zelf informatie presenteert. Naargelang zijn luister- of leesdoel selecteert hij bepaalde elementen uit een geheel, brengt hij een nieuwe ordening aan of geeft het geheel in verkorte vorm weer. Naargelang zijn spreek- of schrijfdoel zal hij aan de tekst een persoonlijke structuur meegeven.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN				
				receptief		productief		interactief
				LU	LE	SP	SC	MI
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie verkort weer-geven ▪ informatie samenhangend en gestructureerd geven en vragen 	in informatieve en prescriptieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ afspraken en gesprekken in het kader van ondersteuning ▪ informele uitleg, vragen, uitnodigingen of afspraken ▪ telefonische gesprekken met relevante diensten ▪ ... 	met betrekking tot	met			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- of schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een leeftijdgenoot ▪ een bekende volwassene 			X	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 			X	X	X	

14 De leerlingen kunnen op beoordelend niveau mondelinge en schriftelijke feedback verwerken zodat ze gepast kunnen reageren:									
VERWERKINGSNIVEAU Het beoordelende niveau impliceert steeds het inbrengen van een tweede perspectief: de taalgebruiker confronteert aangeboden informatie met een andere bron die hetzelfde onderwerp behandelt of met de eigen voorkennis die hij rond het onderwerp al had opgedaan. Of hij stemt zijn eigen tekst af op de informatie die door anderen in de communicatie werd gebracht.	TEKSTSOORTEN Vooral informatieve en prescriptieve teksten komen aan bod. Narratieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten behoren niet tot het verplichte minimum. De lijst met voorbeelden is indicatief, niet limitatief.	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie uit de tekst halen, ordenen en beoordelen op basis van informatie uit andere bronnen en/of eigen referentiekader 	in informatieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ evaluatieformulieren ▪ mondelinge evaluatiegesprekken ▪ feedback op hun houding en gedrag tijdens lessen of activiteiten ▪ ... 	met betrekking tot <ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- of schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 	x	x				
		het onderwerp van een onderwijsactiviteit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 	x	x				
		hun dagelijkse leven hun leefwereld	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 	x	x				
		hun maatschappelijke context		x	x				

15 De leerlingen kunnen op beoordelend niveau hun meningen en gevoelens mondeling en schriftelijk formuleren:									
VERWERKINGSNIVEAU	TEKSTSOORTEN	CONTEXTEN	COMMUNICATIE-PARTNERS	VAARDIGHEDEN					
				receptief		productief		interactief	
				LU	LE	SP	SC	MI	
CONCRETISERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie achterhalen, ordenen en op basis van andere bronnen en/of eigen referentiekader die informatie beoordelend bespreken 	in informatieve teksten zoals <ul style="list-style-type: none"> ▪ mondelinge evaluatiegesprekken ▪ feedback op vragen van medeleerlingen tijdens lessen of activiteiten ▪ ... 	met betrekking tot	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht ▪ een schoolmedewerker 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ de klas- en schoolorganisatie ▪ hun leertraject 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een medeleerling ▪ een leerkracht 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ het onderwerp van een onderwijsactiviteit ▪ hun dagelijkse leven ▪ hun leefwereld 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ een jongere ▪ een bekende volwassene 			X	X	X	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ hun maatschappelijke context 				X	X	X	

16 De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau taalstrategieën inzetten waaronder:

- het doel van de taalkaak bepalen en hun taalgedrag erop afstemmen;
- de betekenis afleiden uit de context;
- aantekeningen maken in de vorm van een lijst met belangrijke punten;
- relevante voorkennis i.v.m. de inhoud oproepen en gebruiken;
- van ondersteunende elementen gebruik maken, zoals beeldmateriaal, redundantie, non-verbaal gedrag, visuele tekstkenmerken, ...;
- verzoeken om langzamer te spreken, iets te herhalen, iets aan te wijzen, iets in andere woorden te zeggen, iets te spellen of op te schrijven;
- controleren of ze de boodschap begrepen hebben door ze te parafraseren of iets aan te wijzen;
- communiceren door gebruik te maken van een breed scala aan eenvoudige taal, op een andere wijze opnieuw te formuleren, door de boodschap te beperken tot wat haalbaar is, door een qua betekenis verwant woord te gebruiken;
- eigen taalgebruik sturen door te vragen of het correct is en het indien nodig bijstellen.

17 De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau reflecteren over taalstructurele aspecten met betrekking tot:

- klanken, woorden, zinnen, teksten
- spellingvormen
- betekenissen

Daarbij kunnen ze gebruik maken van de volgende begrippen en termen in het:

- fonologische domein: klank, klinker, medeklinker, uitspraak;
- orthografische domein - spellingvormen: alfabet, letter, hoofdletter, kleine letter, punt, vraagteken;
- morfologische domein - woorden: woord, zelfstandig naamwoord, enkelvoud, meervoud, mannelijk, vrouwelijk, onzijdig, lidwoord, bijvoeglijk naamwoord, werkwoord, stam, persoonsvorm, infinitief, voltooid deelwoord, tijd, tegenwoordige tijd, verleden tijd;
- syntactische domein - zinnen: zin, onderwerp, persoonsvorm;
- semantische domein - betekenissen: synoniem, spreekwoord, uitdrukking;
- tekstuele domein - teksten: tekst, inleiding, midden, slot, hoofdstuk, alinea, lay-out, cursief, vetjes.

Deel B: Algemene doelen

<p>18 De leerlingen kunnen op het vlak van informatie- en communicatietechnologie:</p> <p>18.1 zelfstandig oefenen in een door ICT ondersteunde leeromgeving; 18.2 met behulp van ICT digitale informatie opzoeken; 18.3 ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren.</p>
<p>19 De leerlingen kunnen op het vlak van leren leren:</p> <p>19.1 op school en naargelang de situatie erbuiten hun schoolwerk plannen, organiseren, uitvoeren en sturen; 19.2 op school en naargelang de situatie erbuiten over hun eigen leerprocessen en werkwijzen reflecteren, ze controleren en bijstellen; 19.3 met behulp van leerstrategieën losse gegevens ordenen en memoriseren; 19.4 met behulp van leerstrategieën samenhangende informatie verwerken en memoriseren; 19.5 verworven kennis, inzichten en vaardigheden in nieuwe situaties toepassen; 19.6 gericht op zoek gaan naar kennis, inzichten en vaardigheden; 19.7 een studie- of opleidingskeuze maken en daarbij rekening houden met hun eigen leerpotentieel en situatie, en met de principes van een levenlang leren; 19.8 als lid van een groep functioneren door specifieke taken op te nemen.</p>
<p>20 De leerlingen kunnen op het vlak van:</p> <p>20.1 gezondheid: het belang inzien voor zichzelf en voor anderen en de basisprincipes toepassen van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ lichaamshygiëne; ▪ een gezonde voeding; ▪ lichaamsbeweging; ▪ een verantwoord gebruik van genots- en geneesmiddelen; ▪ veilig gedrag op het vlak van seksualiteit; <p>20.2 techniek: exemplarisch enkele materialen, toestellen en gereedschappen leren kennen en veilig gebruiken;</p> <p>20.3 gecijferdheid: bewerkingen, strategieën en handelingen functioneel inzetten die relevant zijn voor hun dagelijkse leven zoals de geschikte hoofdbewerkingen uitvoeren, rekenen met geld, schatten en meten met de passende maateenheid, plattegronden en schematische voorstellingen lezen en interpreteren, tijd en duur uitdrukken in gangbare eenheden - en die aansluiten bij een mogelijke studiekeuze;</p> <p>20.4 tijd en ruimte:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zich in ruimte en tijd oriënteren;

<ul style="list-style-type: none">▪ voor hen relevante aspecten van hun ruimere omgeving exploreren zoals het historische, het geografische en het culturele; <p>20.5 expressie: de eigen uitdrukkingvormen ontdekken en exploreren aan de hand van cultuuruitingen zoals muziek, beweging, beeld, woord en media.</p>
<p>21 De leerlingen kunnen op het vlak van sociale vaardigheden, burgerzin en interculturaliteit:</p> <p>21.1 zich op een sociaal aanvaardbare wijze gedragen in de openbare ruimte;</p> <p>21.2 op een verdraagzame manier omgaan met geschillen;</p> <p>21.3 voor hen relevante elementen uit het verkeersreglement toepassen en veilig gebruik maken van eigen en openbaar vervoer;</p> <p>21.4 op school meewerken aan het milieuzorgsysteem voor energie, middelen, grondstoffen en verbruiksgoederen;</p> <p>21.5 elementaire democratische spelregels op schoolniveau toepassen;</p> <p>21.6 de basiselementen van ons democratisch bestel op lokaal politiek niveau onderscheiden;</p> <p>21.7 reflecteren over verschillende gezinsvormen en gezinsculturen;</p> <p>21.8 zich bekwaam tonen in het omgaan met verscheidenheid tussen mensen zoals verschillen in sekse, huidskleur, etniciteit, geaardheid, overtuiging en levensbeschouwing en ook ziekte en handicap;</p> <p>21.9 een beroep doen op voor hen maatschappelijk relevante instellingen en vormen van maatschappelijke dienstverlening, op de eerste plaats hulplijnen en lagedrempelvoorzieningen in hun leefomgeving.</p>

Deel C: Attitudes

22*	De leerlingen ontwikkelen een positieve houding om zich het Nederlands eigen te maken zodat zij zich op school en buiten de school kunnen ontplooiën en deelnemen aan het maatschappelijke leven.
23*	De leerlingen ontwikkelen een positieve houding om deel te nemen aan hun nieuwe maatschappelijke context in al zijn diversiteit.
24*	De leerlingen ontwikkelen een realistisch en positief zelfbeeld.
25*	De leerlingen ontwikkelen een positief toekomstperspectief en een geloof in eigen kunnen.

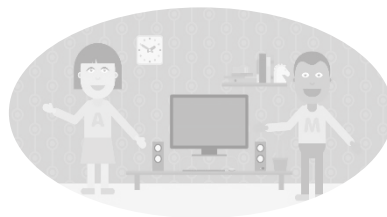
* De attitudes werden met een asterisk (*) aangeduid.

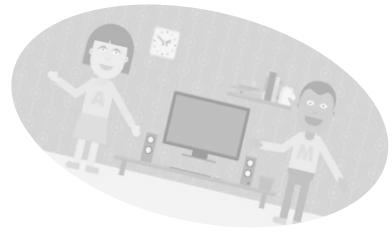
HET GROTE VAKANTIEBOEK

EEN BOEK VOL TAALPLEZIER VOOR (EX-)OKAN-LEERLINGEN

ontwikkeld door Ryon Natalja, Theylaert Julie en Vergauwen Griet
illustraties Anna en Martin | stadsplan ontworpen door ©Ryckaert Joren
©Freepik

Nederlede

Frankendries

Papegaaistraat

Neushoornstraat

P

STATION

Reisbureau
De Reisduiven

Stadhuis

Nationalestraat

School

Zebralaan

Drieweg

Hoofdweg

Martins huis

Nijlpaardlaan

Speelplein

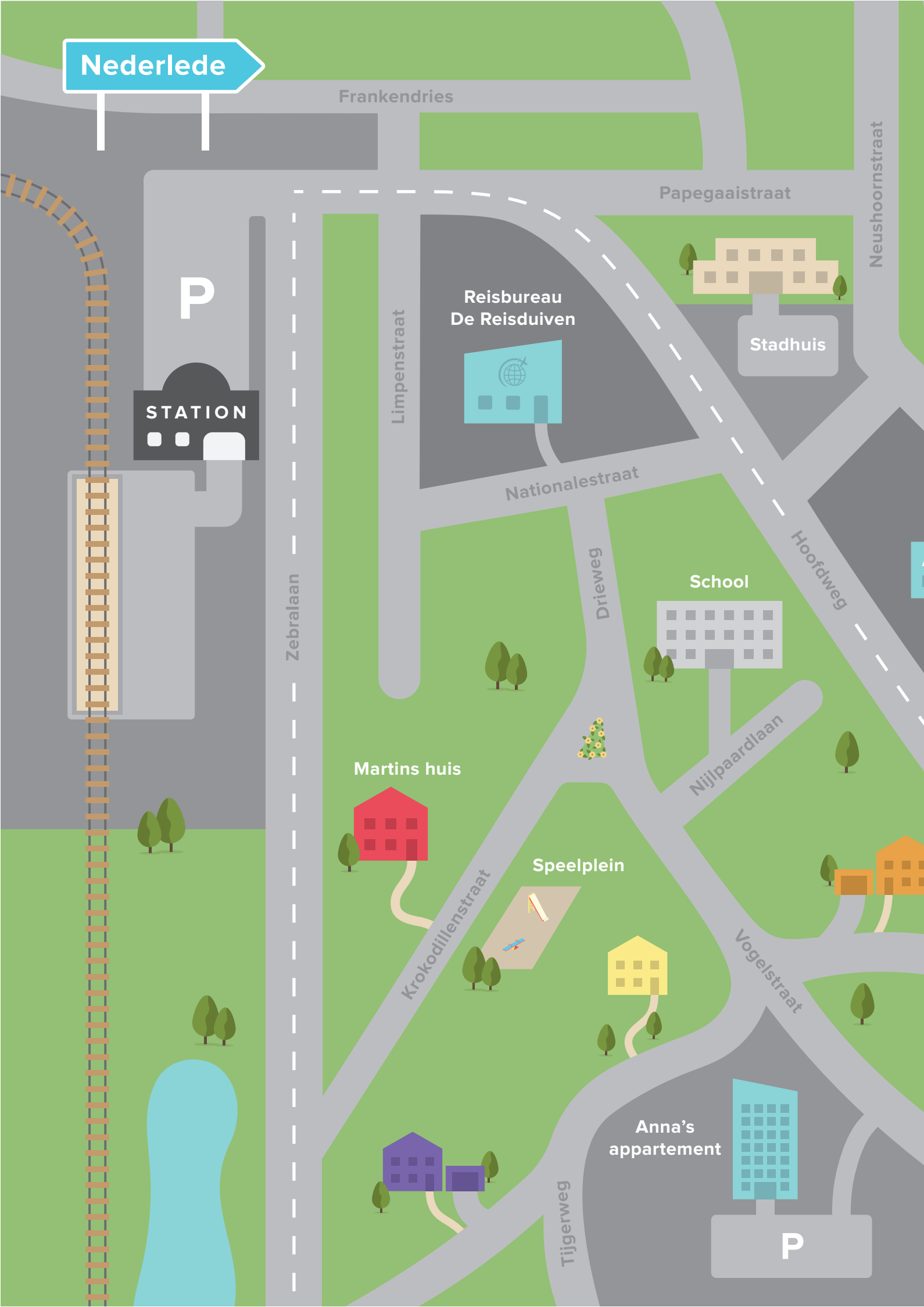
Krokodillenstraat

Vogelstraat

Anna's
appartement

Tijgerweg

P

Supermarkt

P

Apenlaan

Fitness

Apotheek

VDAB

Dokter

Fazantendreef

Muislaan

HEMA

ACTION

Heldenlaan

Hoogstraat

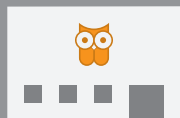
Dreamland

Sportwinkel

SPORTSTORE

Standaard Boekhandel

Kersstraat

Visserweg

Kattendreef

Zeefweg

Cultuureel Centrum

Politie

Koekoekstraat

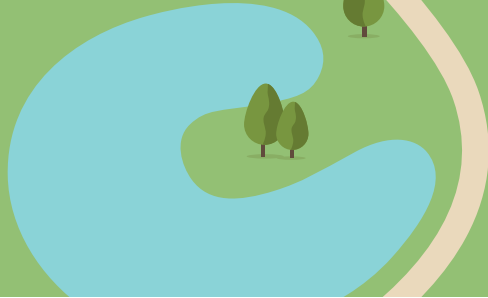
Hoofdweg

Solstraat

Muziekschool

Park

week 1

kennismaking met Anna en Martin

WEEK 1

We zijn in onze nopjes omdat we jou mogen leren kennen!

betekenis: We zijn heel blij omdat we jou mogen leren kennen!

Hallo!

Wij zijn Anna en Martin. Deze zomervakantie helpen we jou oefenen op je Nederlandse taal.

Martin

Anna

Je maakt de oefeningen week per week. Klaar? Vink* de week af op je checklist!

Vooran in het vakantieboek vind je het stadsplan van **NEDERLEDE**. Dit is de stad waar Martin en ik wonen!

Je zal het plan nodig hebben om oefeningen te maken.

Zie je dit symbool*? Dan moet je het stadsplan gebruiken.

Woordenlijst

Weet je niet wat een woord betekent? Geen probleem, je vindt de betekenis van moeilijke woorden in de woordenlijst op **pagina 99!** De woorden die in de lijst staan, kan je herkennen aan een *.

Aan de hand van de sterretjes kan je zien hoe moeilijk de oefening is.

- → gemakkelijke oefening
- → gemiddelde oefening
- → moeilijke oefening

Maak de oefeningen op jouw niveau.
Ben je snel klaar? Dan kan je ook de andere oefeningen maken!

Ben je klaar met de oefeningen van een volledige week? Je vindt de oplossingen in de verbeter sleutel achteraan het boek.

WEEK 1

Wil je Martin en Anna leren kennen? Lees de pagina's uit Martins vriendenboek.

Ik ben Martin, maar jij mag me Superman noemen.

Ik ben jarig op 4 augustus

Mijn favoriete website is www.belgianfootball.be

Ik ben bang van
clowns

Mijn favoriete gerecht is

Dit doe ik graag:

- voetballen
- fietsen met Anna
- naar de bioscoop gaan

Dit doe ik echt niet graag:

mijn kamer opruimen ☹️

Dit moet je nog weten over mij:

Ik heb een hond die Tuur heet.
Ik ben 1m 75 groot.

(De taart, s.d.) (screaming, s.d.) (Digifemke, s.d.)

Ik ben Anna, maar jij mag me vriendin noemen.

Ik ben jarig op 19 april

Mijn favoriete website is www.pinterest.com

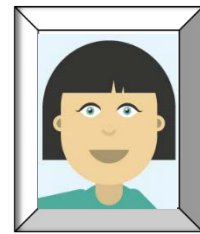
Ik ben bang van
spinnen

Mijn favoriete gerecht is

Dit doe ik graag:

- dansen
- kleuren en tekenen
- fietsen met Martin

Dit doe ik echt niet graag:

spinnen vangen

Dit moet je nog weten over mij:

Ik wil graag verpleegster worden.

(De taart, s.d.) (screaming, s.d.) (Digifemke, s.d.)

OPDRACHT 1: Martin wil jou leren kennen. Vul zijn vriendenboek in.

Ik ben _____, maar jij mag me _____ noemen.

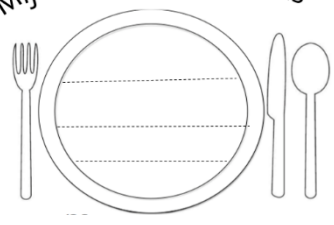

Dit doe ik graag:

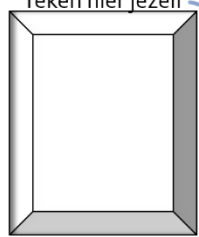
Ik ben jarig op _____

Mijn favoriete website is _____

Ik ben bang van _____

Mijn favoriete gerecht is _____

Dit moet je nog weten over mij:

Teken hier jezelf

Dit doe ik echt niet graag:

(De taart, s.d.)(screaming, s.d.)(Digifemke, s.d.)

OPDRACHT 2: Anna is lief, sportief, creatief, behulpzaam en sociaal. Lees wat Martin is. Wat past bij jou? Omcirkel vijf woorden.

<i>Anna</i>	<i>Martin</i>	<i>jij</i>
Ik ben:	Ik ben:	Ik ben:
lui	lui	lui
<u>lief</u>	lief	lief
actief	<u>actief</u>	actief
grappig	<u>grappig</u>	grappig
serieus	serieus	serieus
<u>sportief</u>	<u>sportief</u>	sportief
<u>creatief</u>	creatief	creatief
rustig	rustig	rustig
koppig*	<u>koppig</u>	koppig
handig	<u>handig</u>	handig
vrolijk	vrolijk	vrolijk
enthousiast	enthousiast	enthousiast
<u>behulpzaam</u>	behulpzaam	behulpzaam
<u>sociaal</u>

WEEK 1

OPDRACHT 3: Los de vragen over je hobby op.

(Dreamstime, s.d.)

- Mijn hobby is _____
- Mijn hobby doe ik alleen / met twee / in een groep. *(omcirkel het juiste antwoord)*
- Het leukste aan mijn hobby vind ik _____
- Dit vind ik er soms minder leuk aan: _____

OPDRACHT 4: Lees het tekstje over Anna en Martin. Beantwoord de vragen.

Martin is achttien jaar, Anna zestien jaar. Ze hebben elkaar leren kennen in de wijk waar ze wonen. Ze fietsen altijd samen naar school. Anna woont samen met haar mama en papa in een appartement in de Vogelstraat. Martin woont samen met zijn kleine broertje, kleine zusje, mama en papa in een huis in de Krokodillenstraat.*

Is de stelling of uitspraak waar of niet waar? Zet een kruisje in de juiste kolom.

	waar	niet waar
Anna is ouder dan Martin.		X
Martin heeft een broertje en een zusje.		
Anna woont dichterbij het treinstation dan Martin. → Gebruik het stadsplan en de straatnamen!		
Martin woont in een appartement.		

OPDRACHT 5: Je weet nu waar Anna en Martin wonen. Waar kom jij vandaan? Beantwoord de vragen over je geboorteland en België.

- Uit welk land kom je? _____
- Teken de vlag van dat land in het kadertje naast de Belgische vlag.

(Belgium Grunge Flag, s.d.)

- Wat is er typisch* aan de streek waar je vandaan komt? (*eetgewoonte, cultuur, landschap...*)

- Wat is een groot verschil tussen België en je geboorteland?

- Wat vind je leuk aan België?

OPDRACHT 6: Je hebt afgesproken met Anna. Je gaat samen fietsen in het park, maar je bent ziek. Stuur een bericht naar Anna. Laat haar weten dat je niet kan komen. ★★ ★

Zorg ervoor dat:

- je bericht begint met een begroeting*;
- je boodschap duidelijk is (*je kan niet komen*);
- je het bericht afsluit met je naam.

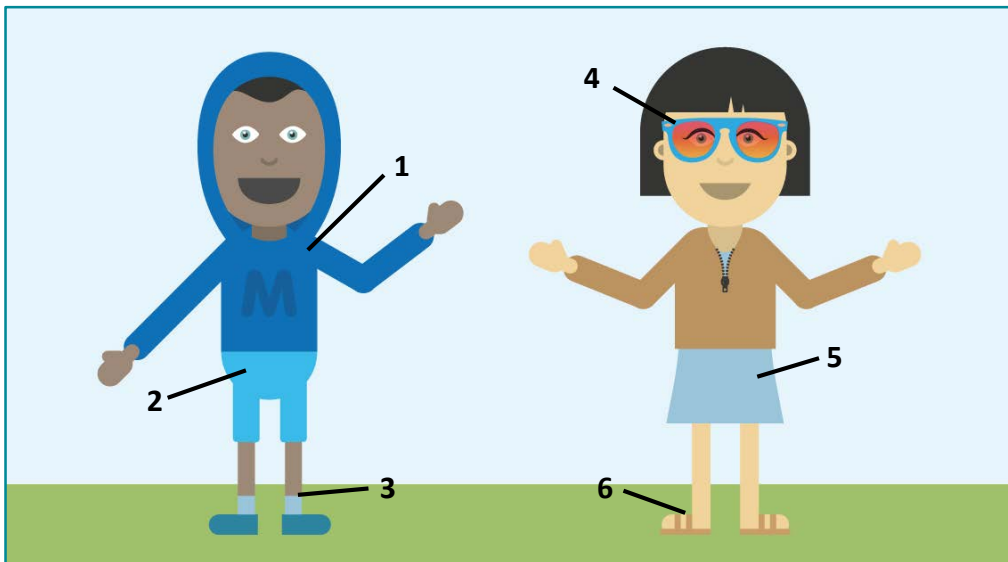
WEEK 1

OPDRACHT 7: Hoe spreek je een persoon aan? Verbind de aanspreking of begroeting uit de linkerkolom met de juiste persoon uit de rechterkolom. Er zijn meerdere antwoorden bij een persoon!

aanspreking, begroeting	persoon
hallo	een vriend, familielid
beste meneer/mevrouw	een persoon met een hogere functie. (bv. je baas)
een hand geven	een persoon die je niet kent
een kus op de wang geven	
spreek je aan met 'u'	
spreek je aan met 'je'	

OPDRACHT 8: Martin en Anna gaan samen een dag naar zee. Welke kleren hebben ze aan? Benoem de kledingstukken.

1. _____

4. _____

2. _____

5. _____

3. _____

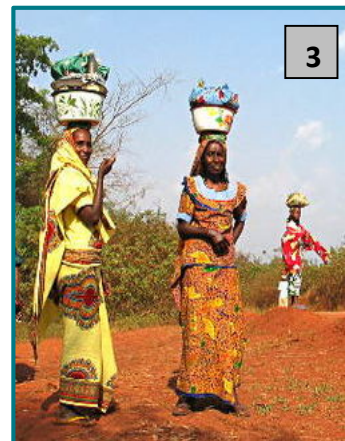
6. _____

OPDRACHT 9: Welke kleren heb je nu aan? Som de kledingstukken op en beschrijf ze.

voorbeeld: een zwarte T-shirt met witte vlekken

OPDRACHT 10: Iedereen draagt andere kleren. Heb je onderstaande outfits al eens gezien? Bekijk de foto's. Los de vragen op.

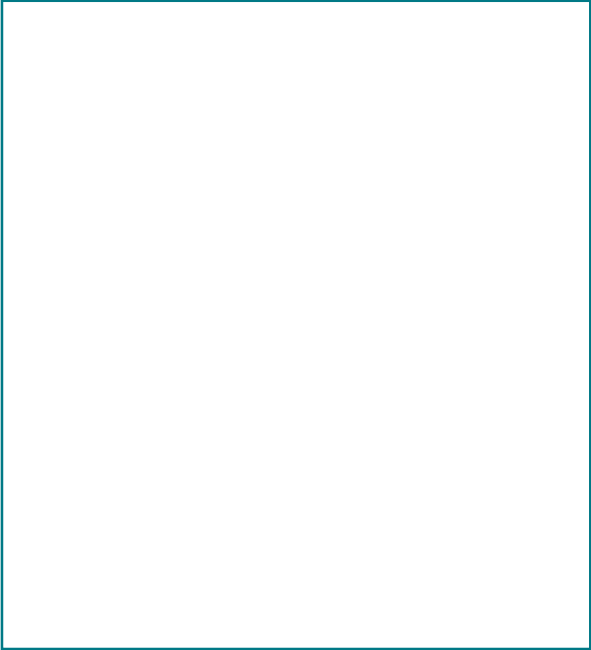
Welke outfit vind je het mooist? Leg uit waarom.

Ik vind outfit nummer _____ het mooist.

De outfit is _____

WEEK 1

Wat dragen de mensen in jouw geboorteland? Plak een foto in de kader. Beschrijf de foto.

Eight horizontal lines for writing a description of the photo.

Proficiat, je hebt week 1 gemaakt! Welke woorden vond je moeilijk?

Noteer ze rond de wolk.

week 2

gezondheid en welzijn

WEEK 2

Zo gezond als een vis

betekenis: Zich heel gezond, goed en gelukkig voelen.

**Het is heel belangrijk om gezond te leven. Zo denken Martin en Anna daar ook over. Anna en Martin praten over hun levensstijl en gezondheid. Wat weet jij over gezond leven?
Klaar? START!**

OPDRACHT 1: Martin wil naar het fitnesscentrum gaan, maar hij weet niet hoe. Weet jij de weg? Leg hem stap voor stap de weg van zijn huis naar de fitness uit.

→ Gebruik hiervoor het stadsplan!

Gebruik woorden zoals rechtdoor, links/rechts afslaan, straatnamen...

1. *Je kijkt naar Martins huis en gaat naar rechts richting de Drieweg.*

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

OPDRACHT 2: Martin is aangekomen aan het fitnesscentrum. Hij ziet een affiche aan de muur hangen. Los de vragen op.

FITNESSCENTRUM

! promotie !

€10 per maand*

Openingsuren

ma – vr	8:00 – 22:00
za – zo	8:00 – 18:00
feestdagen	gesloten

nodig voor inschrijving:

- identiteitskaart
- bankkaart

**Inschrijven
aan de balie!**

*bij een contract van minimum 12 maanden

(gewichten en maten, s.d.)
(Zero One GmbH, 2016)

- Welke promotie* is er in het fitnesscentrum? _____
- Wat is de voorwaarde om deze promotie te krijgen? _____

- Waar kan je je inschrijven? _____
- Wat heb je nodig om je in te schrijven? _____

- Wanneer kan je niet naar het fitnesscentrum gaan? _____
- Geef een voorbeeld van een feestdag in België: *Pasen*, _____

WEEK 2

OPDRACHT 3: Martin wil een fitnessabonnement* nemen. Hij wil graag gezelschap*: JOU!

Vul jouw gegevens in.

gegevens* op je identiteitskaart

- Omcirkel de plaats van het rijksregisternummer in het **blauw**.
- Omcirkel het kaartnummer in het **groen**.

achternaam _____

voornaam _____

geslacht man vrouw

geboortedatum ____ / ____ / ____

woonplaats _____

postcode _____

*(Je woonplaats en postcode staan **niet** op je identiteitskaart.)*

contract*

Duid aan welk contract je wilt.

- 10-beurtenkaart (€5/beurt)
- contract van 6 maanden (€15/maand)
- contract van 12 maanden (promotie: €10/maand)

Hoeveel moet je in het totaal betalen bij een contract van 12 maanden?

OPDRACHT 4: Anna heeft zich tijdens de dansles pijn gedaan. Ze gaat naar de dokter.

(Hogeschool Utrecht, s.d.)

In welke straat kan Anna de dokter vinden? → Gebruik het stadsplan!

Waar heeft Anna zich pijn gedaan? _____

Wat heeft Anna precies? _____

OPDRACHT 5: Anna praat met de arts. Plaats de dialoog* in de juiste volgorde. Schrijf de letters op de juiste plaats in het kadertje.

- a. Anna: Ja, ik heb de wonde met water gespoeld.
- b. Dokter: Wat een grote schaafwonde! Heb je die al verzorgd?
- c. Anna: Dag dokter. Ik ben gisteren gevallen tijdens het dansen. Ik heb mijn knie bezeerd*.
- d. Dokter: Hou je deze week rustig Anna, niet gaan dansen. Tot dan!
- e. Anna: Auw! Het bewegen doet echt pijn!
- f. Dokter: Goed dat je de wonde met water hebt gespoeld. Ik ga de wonde nu ontsmetten*. Dit zal een beetje prikken.
- g. Dokter: Dag Anna. Wat kan ik voor jou doen?
- h. Anna: Daar kan ik wel tegen, dokter!
- i. Dokter: De wonde is verzorgd. Ik zal eens kijken naar de beweeglijkheid van je knie. Je mag je knie buigen en strekken. Wat voel je?
- j. Anna: Ja, dat is goed. Bedankt, dokter. Tot dan!
- k. Dokter: Ga maar op de verzorgtafel liggen, Anna. Ik ga je knie even bekijken.
- l. Dokter: Ik zal een afspraak maken in het ziekenhuis. Daar nemen ze een foto van je knie. Je smeert driemaal per dag een zalf op je knie. De zalf kan je met dit voorschrift in de apotheek kopen. Als je de foto's hebt, kom je terug. Dan bekijken we samen wat er aan je knie is. Is dat goed, Anna?
- m. Anna: Oké, dokter. Ik zal op de verzorgtafel gaan liggen.

(Naomi, 2015)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
g												

WEEK 2

Los de vragen over Anna's bezoek aan de dokter op.

- Waar kan Anna de zalf voor haar knie kopen? _____
- In welke straat vinden we dit terug op het stadsplan?

- Waarvoor dient het voorschrift van de dokter? _____

- Welke producten kan je op deze plaats kopen?
zalf, _____

OPDRACHT 6: Ken jij de noodnummers? Verbind het telefoonnummer met het juiste symbool of de juiste dienst.

112 	•	•	 Antigifcentrum
100	•	•	 Politie
101	•	•	 medische hulp en brandweer (België)
070 245 245	•	•	 Europees noodnummer

- In welke straat vind je het politiekantoor? _____
 → Gebruik het stadsplan!

(Antigifcentrum Logo in SVG Format, 2014) (Lefevre, 2010) (den Besten, 2014) (Wikimedia Foundation, Inc., 2016)

OPDRACHT 7: Je loopt op straat. Er is een ongeval gebeurd. Jij belt de hulpdiensten. Lees de tekst. Beantwoord de vragen van de hulpdienst.

Op het kruispunt van de Papegaaistraat en de Neushoornstraat is een ongeluk gebeurd. Een autobestuurder* heeft een fietser aangereden. De bestuurder van de auto is een vrouw van ongeveer 50 jaar. Ze zit gechoqueerd* aan het stuur en staart* voor zich uit. Ze bloedt een beetje aan haar hoofd. Er zitten twee kinderen op de achterbank in de auto. Ze huilen allebei. De fietser is een jongeman van ongeveer twintig jaar. Hij ligt op de grond met zijn gezicht naar beneden. Hij beweegt niet en zijn benen liggen in een rare houding. Er is een grote wonde te zien aan zijn achterhoofd. Hij ademt wel, maar heeft een lage hartslag. De auto staat stil in het midden van de rijweg.

- Welk noodnummer zou jij bellen? _____

Je krijgt de hulpdiensten aan de lijn. Beantwoord de vragen.

- Wat is er precies gebeurd?

- Zijn er slachtoffers*? (ja of neen) _____

- Hoeveel slachtoffers zijn er? _____

- Waar bent u? _____

- Is er een herkenbaar gebouw in de buurt? _____

→ Gebruik het stadsplan!

- Zijn de slachtoffers bij bewustzijn*? (Maak duidelijk over welke persoon je spreekt.)

- Beschrijf de toestand* van de gewonden. (wonden, ademhaling, hartslag, gechoqueerd...)

- Kunnen andere voertuigen* nog rijden op de rijweg? _____

WEEK 2

OPDRACHT 8: Lees het gezonde recept met kip en quinoa. Wat heb je allemaal nodig? Maak een boodschappenlijstje.

- Verwarm de oven voor op 200 graden.
- Bestrooi de stukjes kip (500g) met een snuifje peper en zout.
- Klop het ei los in een bordje (afbeelding 1).
- Doe in een tweede bord een beetje bloem en in een derde bord een beetje panko (afbeelding 2).
- Rol de stukjes kip door de bloem, vervolgens door het ei en daarna door de panko. Op deze manier paneer je de kip.
- Leg de stukjes gepaneerde kip op een bakplaat*. Bak de stukjes 25 minuten in de oven tot ze bruin kleuren.
- Kook de quinoa (300g) in water met een bouillonblokje van kip.
- Snijd twee paprika's in reepjes. Hak de twee stengels pijpajuin fijn.
- Roer de fijngesneden pijpajuintjes en paprika's door de gekookte quinoa (afbeelding 3).
- Snij twee avocado's in plakjes.
- Schep de quinoa op een bord.
- Serveer met de plakjes avocado, de krokante kip uit de oven, een flinke eetlepel hüttenkäse (cottage cheese) en wat pijnboompitten (afbeelding 4).

(Koopmans, s.d.)

boodschappenlijst

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

OPDRACHT 9: Welke kookterm past bij het ingrediënt? Schrap de kooktermen die niet passen.

- vers ~~getrokken~~ / ~~gekookte~~- / ~~gemalen~~ muntthee.
- vers gekookte / gebakken / gestoomde taart
- Wortels moet je raspen / snijden / knippen.
- Een hamburger kook / bak / stoom je.

OPDRACHT 10: Wat eet en drink je op een warme zomerdag? Vul het schema aan.

Als ontbijt	eet ik	<i>een kom muesli.</i>
	drink ik	
Als middagmaal	eet ik	
	drink ik	
Als tussendoortje	eet ik	
	drink ik	
Als avondmaal	eet ik	
	drink ik	
Voor het slapengaan	eet ik	
	drink ik	

OPDRACHT 11: Interview* een vriend of een familielid over zijn/haar eetgewoonten*. Stel deze vragen.

- Wat is jouw lievelingseten?

- Kan je je lievelingseten zelf klaarmaken?

- Wat eet je helemaal niet graag?

- Wat drink je graag?

- Wat eet of drink je te veel?

- Eet je gezond?

OPDRACHT 12: Lees de eetgewoonten van Anna en Martin. Beantwoord de vragen.

ANNA

's Morgens eet ik als ontbijt meestal boterhammen. Ik drink daarbij een tas melk. Mijn mama kookt elke dag voor mij. Zo krijg ik mijn dagelijkse portie groenten binnen. Ik eet elke dag twee stukken fruit: een appel en een banaan. Tijdens het avondeten drink ik bijna altijd een glas cola. 's Avonds eet ik vaak een klein zakje chips.

- Wat is er niet goed aan Anna haar eetgewoonten?

- Geef Anna een tip.

MARTIN

Ik ontbijt bijna nooit. Ik sta vaak te laat op. Daardoor heb ik geen tijd meer om te eten. Om tien uur eet ik een koekje. Verder eet en drink ik gezond. We hebben thuis geen frisdrank. Enkel in het weekend mag ik eens een glaasje limonade drinken. Mama kookt heel lekker, maar de groentjes eet ik niet graag. Ik eet wel graag fruit. Na het avondmaal eet ik niets meer. Ik drink enkel nog een glas water.

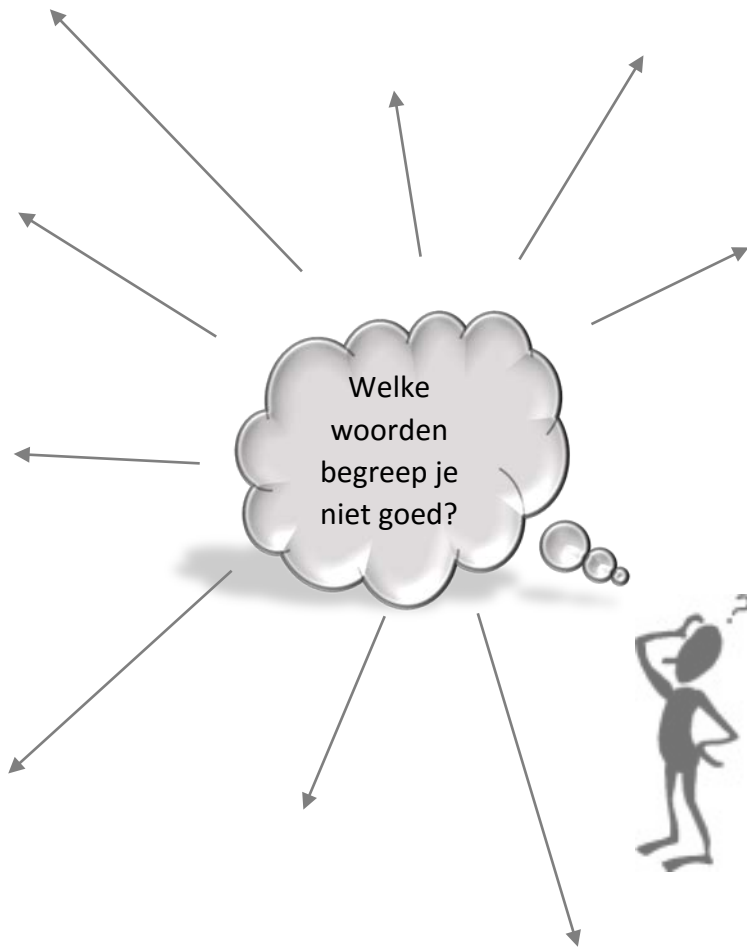
- Wat is niet goed aan Martin zijn eetgewoonten?

- Geef Martin een tip.

Proficiat, je hebt week 2 gemaakt! Welke woorden vond je moeilijk?

Noteer ze rond de wolk.

week 3

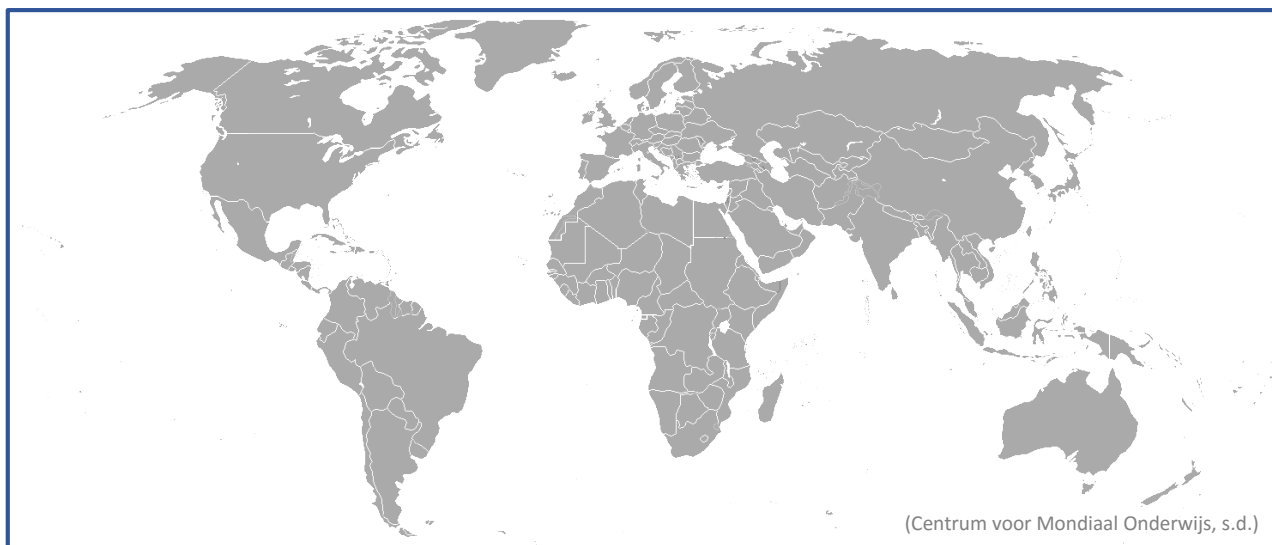
de wereld ontdekken

WEEK 3

Aan het andere eind van de wereld

betekenis: heel ver weg

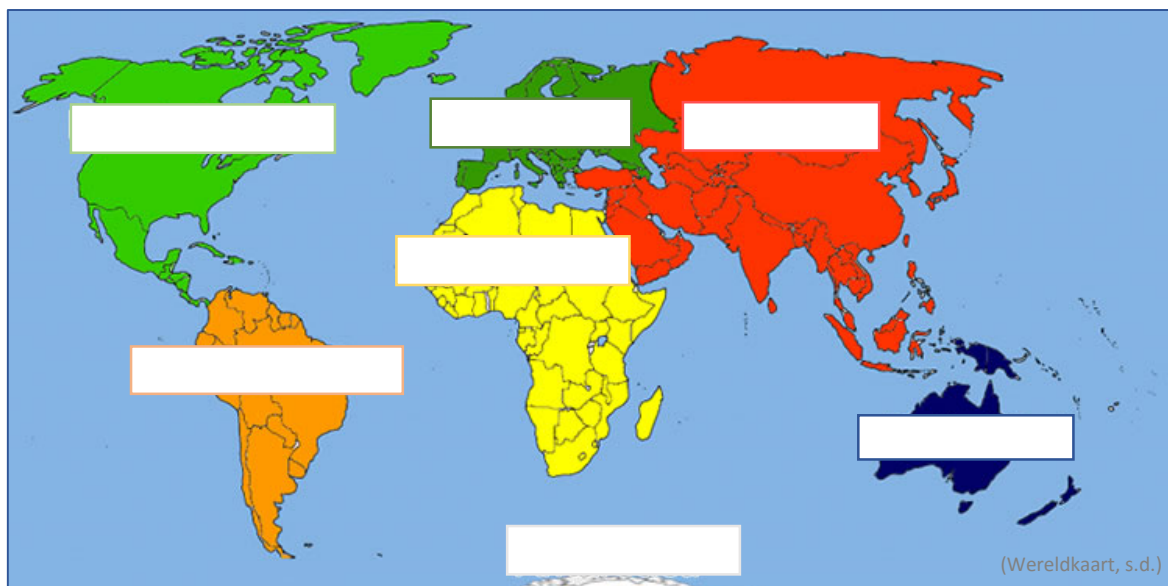
We leren in dit deel de wereld beter kennen. Hieronder zie je een wereldkaart. Je leert samen met Anna en Martin enkele bekende landen en steden kennen. Samen ontdekken we de wereld. Veel plezier!

OPDRACHT 1: De wereld kunnen we opdelen in zeven werelddelen. Plaats in de kadertjes de naam van het correcte wereldddeel.

Je kan kiezen uit: Europa, Azië, Afrika, Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Antarctica, Oceanië

OPDRACHT 2: Samen met Anna en Martin maken we kennis met die verschillende werelddelen. Helaas zijn ze niet allemaal zo dichtbij. Hoe kunnen we op deze plaatsen geraken?

- Op welke manieren kan je je verplaatsen naar verre landen? (met welke vervoermiddelen)

met de trein, _____

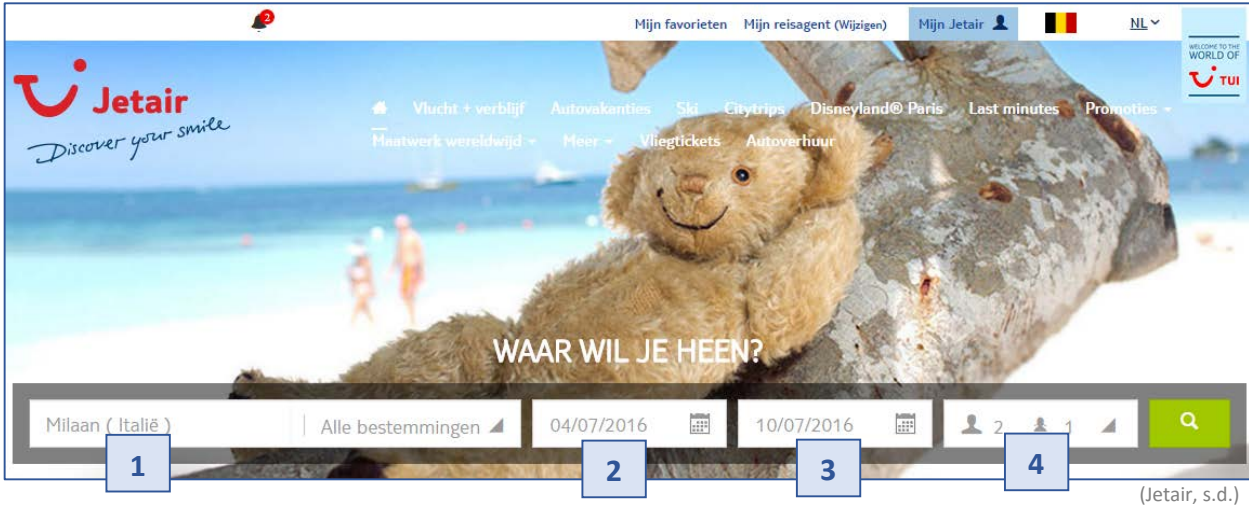
- Op welke manier (met welk vervoermiddel) zou jij het liefst op reis gaan?

- Ben je al eens op reis geweest? Zo ja, waar ging je naartoe? Vertel Anna en Martin hier wat meer over.

- Hieronder zie je allemaal logo's* van _____ maatschappijen.
(tip: Het is een vervoermiddel.)

WEEK 3

OPDRACHT 3: Je kan een reis boeken* via de website van een vliegtuigmaatschappij*. Soetkin, een vriendin van Martin, bekeek zo'n site. De afbeelding hieronder kreeg ze te zien op de site. Weet jij wat je moet invullen op de pagina? Benoem de aangeduide delen. ★★☆☆

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

- Sommige mensen boeken hun reis via een reisbureau*. Waar kan je het reisbureau vinden?

→ Gebruik het stadsplan!

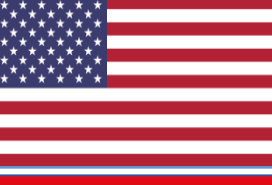

Geef de straatnaam: _____

- Wat is de naam van het reisbureau? _____

OPDRACHT 4: Ieder land heeft een vlag. Hieronder staan enkele vlaggen. Kan jij de vlag verbinden met het juiste land? (Ken je een vlag niet? Deze site kan je helpen: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_vlaggen_van_de_wereld.](https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_vlaggen_van_de_wereld))

	•	•	Afghanistan
	•	•	Verenigde Staten
	•	•	België
	•	•	Liberia
	•	•	Verenigd Koninkrijk
	•	•	Griekenland
	•	•	Syrië
	•	•	Turkije

(Wikimedia Foundation, Inc., 2016)

WEEK 3

(Huyvetters, 2015)

Wist je dat we momenteel met 7,39 miljard mensen op aarde leven?

(Belga, 2015)

OPDRACHT 5: Waar wonen al de mensen? Per land of stad kunnen we zeggen hoeveel mensen daar leven. Schrijf de cijfers voluit.

getallen in letters

- We schrijven een getal in één woord, tot en met het woord duizend.

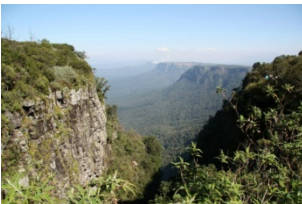
bv. twee (2), twintig (20), tweeëntwintig (22), tweehonderd (200), tweehonderdtweeëntwintig (222), tweeduizend (2000), achttien (18)...

- Na het woord duizend volgt een spatie. De woorden miljoen, miljard, biljoen enz. schrijven we los.

bv. tweeduizend tweehonderdtwintig (2220), drie miljoen vijfhonderdduizend (3 500 000), twee miljoen tweehonderdtwintigduizend tweehonderdtweeëntwintig (2 222 222)...

(De Taalunie, s.d.)

- Zuid-Afrika telt ongeveer **53.000.000** inwoners.

(Seynhaeve, 2015)

- De hoofdstad van Suriname is Paramaribo en telt **244.946** inwoners.

(Stichting WikiKids, 2015)

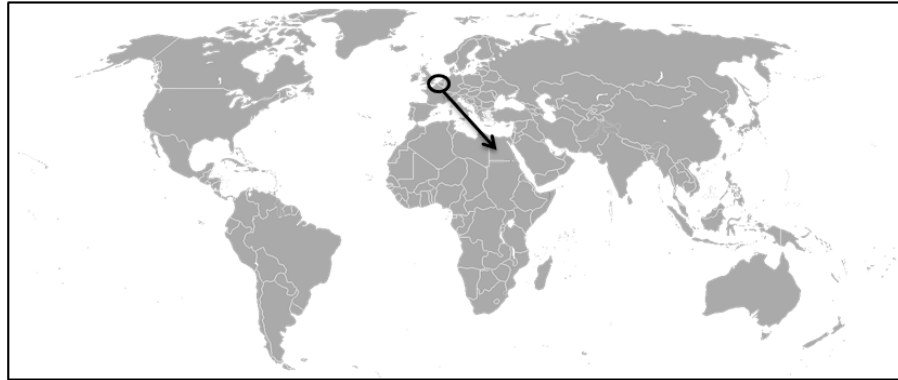
- Fremantle, een havenstad* in Australië, telt **7459** inwoners.

(Wikimedia Foundation, Inc., 2015)

Anna en Martin zijn klaar om de wereld te ontdekken. Jij ook?

EERSTE LAND

EGYPTE

(Centrum voor Mondiaal Onderwijs, s.d.)

OPDRACHT 6: Los de volgende vragen over Egypte op.

- In Egypte zien we vaak deze monumenten*. Op de foto zie je drie grote _____ kies uit: farao's - piramides - tempels

(Orion-ME, s.d.)

- Hoe heet de zee die op de kaart is aangeduid? Omcirkel het juiste antwoord.

Rode Zee

Dode Zee

Middellandse Zee

Noordzee

Atlantische Oceaan

- Hoe heet een inwoner* van Egypte? _____ kies uit: Egypteman – Egyptenaar - Egyptenees

OPDRACHT 7: Anna en Martin vonden deze tekst in een boek over Egypte. Enkele woorden kunnen ze niet lezen. Vervoeg de werkwoorden correct in de verleden tijd. ★★☆☆

De Egyptenaren ____ *dachten* ____ (**denken**) dat de goden de farao hadden _____ (**sturen**, *voltooid deelwoord*) om hen (= Egyptenaren) te helpen. Dat _____ (**betekenen**, *3^e persoon enkelvoud*) dat de farao half mens en half goddelijk _____ (**zijn**, *3^e persoon enkelvoud*).

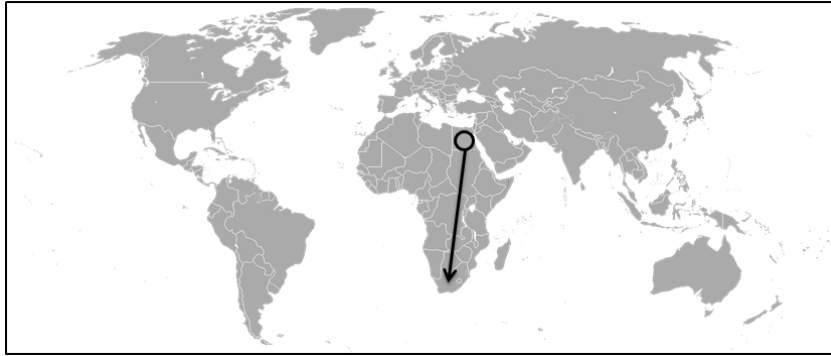

Na zijn dood _____ (**zullen**, *3^e persoon enkelvoud*) de farao in het rijk van de goden verder leven, maar dan _____ (**moeten**, *3^e persoon enkelvoud*) zijn lichaam na de dood goed _____ (**bewaren**, *voltooid deelwoord*) blijven. Nadat een farao _____ (**zijn**, *3^e persoon enkelvoud*) gestorven, haalden de mensen de hersenen en andere lichaamsdelen uit het lichaam. Daarna _____ (**bedekken**, *3^e persoon meervoud*) ze het lichaam van de farao met een wit poeder. Zo _____ (**blijven**, *3^e persoon enkelvoud*) de farao dagenlang liggen, tot zijn lichaam was _____ (**uitdrogen***, *voltooid deelwoord*). Daarna werd het lichaam gewassen en werd er een soort verband rond de farao gedraaid. De farao _____ (**krijgen**, *3^e persoon enkelvoud*) ook nog een masker* op zijn hoofd. Ten slotte werd hij in zijn doodskist _____ (**leggen**, *voltooid deelwoord*). Naast zijn graf _____ (**liggen**, *3^e persoon meervoud*) er verschillende dure voorwerpen, want de farao zou die wel eens nodig kunnen hebben na zijn dood.

(Egypte, s.d.)

TWEEDE LAND

ZUID-AFRIKA

(Centrum voor Mondiaal Onderwijs, s.d.)

OPDRACHT 8: Anna en Martin vonden de volgende tekst over Zuid-Afrika op het internet. Lees de tekst.

Zuid-Afrika staat gekend voor zijn prachtige natuurgebieden. Als toerist kun je een **safaritocht** doen in deze natuurgebieden. “Ook in de droge woestijngebieden vind je veel **flora** terug. Het land heeft een groot **scala** aan verschillende soorten bloemen en **excentrieke** bomen.” (Getaway Travel, s.d.)

“In Zuid-Afrika vind je ook veel **fauna**. De Grote Vijf is de naam voor de vijf grootste dieren die mensen graag fotograferen: de olifant, de leeuw, de buffel, de luipaard en de neushoorn.

Vroeger betekende ‘de Grote Vijf’ de vijf diersoorten die het gevaarlijkst waren om op te jagen.” (Wikimedia Foundation, Inc., 2016)

Zoek de betekenis van de vijf vetgedrukte woorden op in het woordenboek of op het online-woordenboek <http://www.vandale.be/>. Schrijf de betekenis op de lijntjes.

- safari: _____

- flora: _____

- scala: _____

- excentriek: _____

- fauna: _____

WEEK 3

OPDRACHT 9: Welke dieren zie je op de foto? Benoem 'de Grote Vijf' correct.

--	--	--	--	--

OPDRACHT 10: De dieren uit Zuid-Afrika kan je ook zien in de Zoo van Antwerpen. Je bent samen met Martin een dagje naar de zoo geweest. Vertel aan Anna hoe je dag was.

Volgende elementen moet je verwerken in je tekst:

- Wie was met je mee?
- Welke dieren heb je gezien?
- Hoe was het weer?
- Wat vond je van de zoo?
- Raad je Anna een bezoek aan de zoo aan?

➔ In je tekst moet je ook gebruikmaken van signaalwoorden !

Signaalwoorden verbinden verschillende zinsdelen, zinnen en alinea's*. Ze geven een volgende stap in de tekst aan of verwijzen terug naar een vorige stap.

Enkele voorbeelden: eerst, daarna, later, nadat, en, ten tweede, vervolgens, ten slotte, maar, ook...

(Signaalwoorden, s.d.)

Misschien heb je deze dieren wel gezien?

Schrijf hier wat je aan Anna zou vertellen.

OPDRACHT 11: De Tafelberg is de bekendste plaats in Zuid-Afrika. Ben je benieuwd naar de Tafelberg? Lees de tekst. Los onderstaande vragen op.

(van der Merwe, s.d.)

Tafelberg

door Marjolein den Dekker

Bij Kaapstad, een Zuid-Afrikaanse stad, staat één van de zeven wereldnatuurwonderen: de Tafelberg. De Tafelberg is duizend meter hoog. Je kan er te voet of met de kabelbaan naartoe. Bovenop de berg vind je honderden soorten speciale planten. Je hebt vanop de Tafelberg een heel mooi uitzicht op Kaapstad en Robbeneiland. Ongeveer 450 miljoen jaar geleden ontstond deze beroemde berg. Hij heeft een oppervlakte van zestig vierkante meter. De berg heeft een heel speciale vorm. De mensen die vroeger in de buurt van de berg woonden, noemden de berg tweeduizend jaar geleden Hoerikwaggo, ofwel Zeeberg. (den Dekker, s.d.)

De Tafelberg is één van de _____

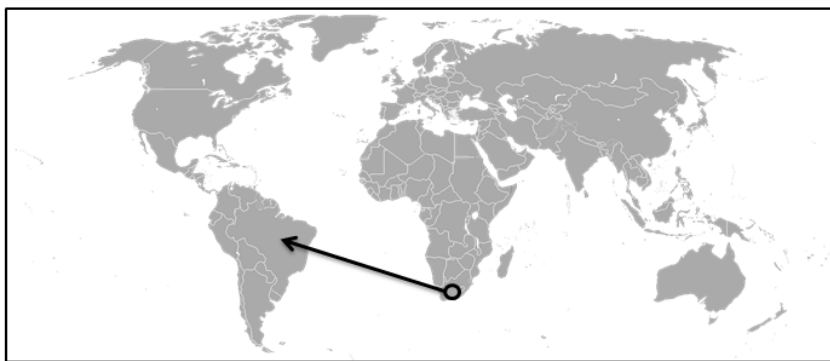
Wat is de oppervlakte van deze berg? _____

Geef een andere naam voor de Tafelberg. _____

Wat vind je bovenop de berg? _____

DERDE LAND

BRAZILIË

(Centrum voor Mondiaal Onderwijs, s.d.)

OPDRACHT 12: Anna en Martin zouden jou graag wat meer vertellen over Brazilië. Ze hebben een probleem: ze kunnen woorden niet goed vervoegen. Help je hen hierbij? Vervoeg onderstaande woorden. Maak gebruik van de ‘trappen van vergelijking’.

bv. mooi – mooier - mooist

- Het Amazoneregenwoud is één van de *mooiste* (mooi) natuurgebieden ter wereld.
- Brazilië heeft een oppervlakte van 8,5 miljoen vierkante kilometer en is daarmee het _____ (groot) land van Zuid-Amerika. (Wikimedia Foundation, Inc., 2016)
- Brazilië is _____ (groot/klein) dan België.
- Dit zijn drie _____ (bekend) Braziliaanse topvoetballers.
- Sommige Brazilianen beweren dat hun land de _____ (goed) voetballers ter wereld hebben.

(R10, s.d.) (Kaká vuelve a la selección de Brasil, 2014)

Vul de zinnen aan. Je kan kiezen uit de volgende woorden: meer – minder. Gebruik het lijstje met de tien grootste steden in Brazilië.

- São Paulo telt _____ inwoners dan Rio de Janeiro.
- Manaus telt _____ inwoners dan Brasilia.

Plaats ⇅	Stad ⇅	Staat ⇅	Inwoners ⇅
1	São Paulo	São Paulo	11.037.593
2	Rio de Janeiro	Rio de Janeiro	6.186.710
3	Salvador	Bahia	2.998.056
4	Brasilia	Federaal District	2.557.000
5	Fortaleza	Ceará	2.505.552
6	Belo Horizonte	Minas Gerais	2.452.617
7	Curitiba	Paraná	1.851.215
8	Manaus	Amazonas	1.738.641
9	Recife	Pernambuco	1.561.659
10	Belém	Pará	1.437.600

(Wikimedia Foundation, Inc., 2015)

OPDRACHT 13: In Brazilië vindt er jaarlijks* een groot feest plaats. Anna en Martin zochten op het internet wat info rond dit feest. Ze vonden onderstaande tekst. Er is een probleem: de hoofdletters ontbreken. **Markeer** de woorden die een hoofdletter moeten hebben.

basisregels hoofdlettergebruik

- Schrijf het eerste woord van een zin en een titel met een hoofdletter.
- Namen van personen schrijf je met een hoofdletter. (*Salim, Debbie...*)
- Landen, steden en hun afleidingen schrijf je met een hoofdletter. (*Rusland, Moskou, Russisch eten...*)
- Namen van inwoners, talen en dialecten en hun afleidingen worden met een hoofdletter geschreven. (*een Rus, Russisch (de taal), West-Vlaams...*)

! Je schrijft de namen van dagen, maanden, seizoenen en windstreken met een kleine letter.

(*vrijdag, april, lente, noord...*)

(Steevens, 2013)

feesten: braziliaans carnaval

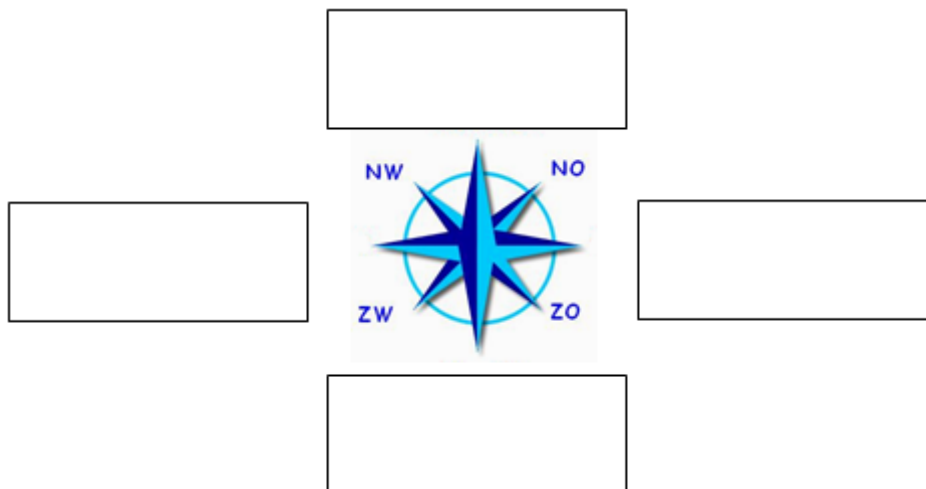
door bob römken

In het begin van de lente vieren de brazilianen carnaval. geen carnaval zoals we dat in België kennen. in Brazilië weten ze wat echt feesten is.

carnaval is het belangrijkste moment van het jaar voor de meeste Brazilianen. het hele land stopt met werken tijdens dit feest. bijna meer dan een week zijn er overal grote evenementen. zowel overdag als 's nachts wordt er gedanst. op deze feesten zie je grote wagens, verklede mensen, kleurrijke dansen en hoor je heel veel muziek. (Römken, s.d.)*

OPDRACHT 14: Anna en Martin houden van warm weer. Tijdens de vakantie hebben ze liefst veel zon en weinig wind. Ken jij de vier windrichtingen*? Vul de namen van de windrichtingen in.

Proficiat, je hebt week 3 gemaakt! Welke woorden vond je moeilijk?

Noteer ze rond de wolk.

week 4

hobby's en ontspanning

WEEK 4

De boog kan niet altijd gespannen zijn

betekenis: Je moet je soms ook kunnen ontspannen.

**Anna tekent graag. Martin houdt van voetbal. Wat is jouw hobby?
Deze week maak je kennis met verschillende hobby's.**

OPDRACHT 1: In week 1 heb je je hobby al kunnen voorstellen. Misschien is sport één van je hobby's? Hieronder vind je verschillende afbeeldingen terug van sportvoorwerpen*. Benoem alle afbeeldingen correct*.

		
<i>de voetbalschoen</i>		
		
		
		

(Dance Skirts and Tutus, s.d.) (Adidas V24 Compo 1 Hockeystick, s.d.)

OPDRACHT 2: Je ziet hier negen sporters in hun sportoutfit*. Welke sport beoefent die persoon? Schrijf de sport onder de foto's.

<p>voetbal</p>		

(Detroit, 2004) (Marianne Vos in voorlopige WK-selectie, s.d.) (Delfine Persoon onze eregastel, 2015)(Nagahama, 2014)

- In welke winkel kunnen sporters hun outfit kopen? _____
 → Gebruik het stadsplan!
- In welke straat ligt deze winkel? _____

WEEK 4

OPDRACHT 3: Anna zit in een dansclub. Volgende week gaat ze een weekje op reis. Hierdoor zal ze twee trainingen missen. Ze zal niet kunnen deelnemen aan de danswedstrijd. Ze moet haar trainer op de hoogte brengen*. Hij is bereikbaar* via e-mail. Help Anna bij het opstellen van de mail.

ontvanger* mail

1

Aan *trainer@hotmail.com*

onderwerp* mail

2

afwezigheid training + wedstrijd

aanspreektitel
*bv. Beste meneer/
mevrouw...*

3

inhoud mail
je boodschap*

4

slotgroet
*bv. Met vriendelijke
groeten, groetjes...*

5

je naam

6

OPDRACHT 4: Sommige mensen bespelen een muziekinstrument. Ken jij ze allemaal? Benoem de instrumenten en gebruik de bezitsvorm. Lees eerst de theorie.

bezitsvorm

- Bij de bezitsvorm schrijf je over het algemeen de –s aan het woord.
bv. Ingrid's boeken, Annadins potloden, Brugges restaurants...
- Om verkeerd lezen te voorkomen, schrijf je een apostrof (') voor de –s bij woorden die eindigen op -a, -e (als ee-klank), -i, -o, -u of -y.
bv. Kristina's gezeur, Otto's verjaardag, de baby's pampers...
- Als woorden eindigen op een sisklank (-s, -x, -z, -sh, -sch...), valt de –s weg en schrijf je alleen een apostrof. *bv. Andries' koppijn, Bush' presidentschap, Vazquez' voetbal...*

instrument	persoon	bezitsvorm
	Mark	<i>Marks gitaar</i>
	Salma	_____
	Younes	_____

WEEK 4

	<p>Mirthe</p>	<hr/>
	<p>Zuhal</p>	<hr/>
	<p>Sigi</p>	<hr/>
	<p>Jordy</p>	<hr/>
	<p>Laurens</p>	<hr/>
	<p>Ayoub</p>	<hr/>

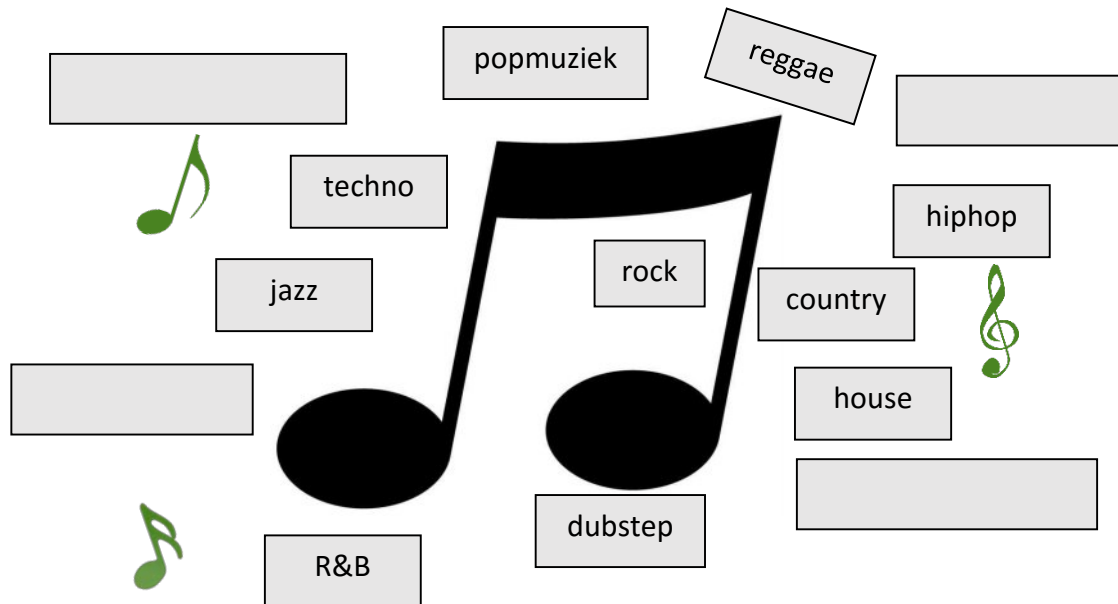
- Martin wil graag piano leren spelen. Waar kan hij dit in zijn stad leren? Geef de naam van het gebouw en de straatnaam. → Gebruik het stadsplan!

OPDRACHT 5: Anna en Martin gaan vaak naar het cultureel centrum* in de Koekoekstraat. Daar treden soms muzikanten op. Niet elke muzikant speelt hetzelfde muziekgenre. Hieronder zie je enkele voorbeelden.

Omcirkel in **groen** het genre dat jij graag hoort en in **rood** wat je niet graag hoort. Ken je er nog? Schrijf ze in de lege vakjes.

OPDRACHT 6: Je stelt enkele vragen aan Martin over muziek. Zijn antwoorden staan er al. Schrijf een goede vraag zodat Martins antwoord klopt .

1. _____

→ *Martin: Ik luister graag naar hiphop.*

2. _____

→ *Martin: Kanye West is mijn lievelingsmuzikant.*

3. _____

→ *Martin: Nee, ik luister niet graag naar reggae.*

Wat is jouw
lievelingslied?

OPDRACHT 7: Anna en Martin willen de hobby's van je familie, vrienden, buren, klasgenoten leren kennen.

- Neem een interview af met iemand over zijn/haar hobby's. Vul het formulier hieronder in. Je moet minstens vijf vragen stellen. Noteer de vragen op het formulier.
- Leg* je interview vast. Je kan kiezen uit: filmen, een geluidsopname* maken of de antwoorden op een extra blad schrijven.

(Benoit, 2011)

Hobby's

Naam interviewer: _____

Naam geïnterviewde: _____

Datum: (dag) _____ / (maand) _____ / (jaar) _____

foto

Vragen:

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

5) _____

OPDRACHT 8: Martin gamet graag. Hieronder vind je zijn collectie* spelletjes terug. Binnenkort neemt Martin deel aan een wedstrijd. Hij moet zelf een game bedenken. Kan jij hem daarbij helpen? Dit is de opdracht:

- Vertel waarover je spel gaat. Wie/wat zijn de figuren? Wat moet je doen? Met hoeveel spelers kan je het spel spelen? Wat is het thema (bv. dieren, sport, huizen bouwen, oorlog, avontuur...)?
- Teken zelf de voorkant van je speldoosje.

(Multicase™ Norge AS, 2015)

(Call of Duty (series), s.d.)

Teken hier de voorkant van je spelhoesje!

Jouw game

A large, light green rounded rectangular area intended for drawing the front cover of a game box.

Proficiat, je hebt week 4 gemaakt! Welke woorden vond je moeilijk?

Noteer ze rond de wolk.

week 5

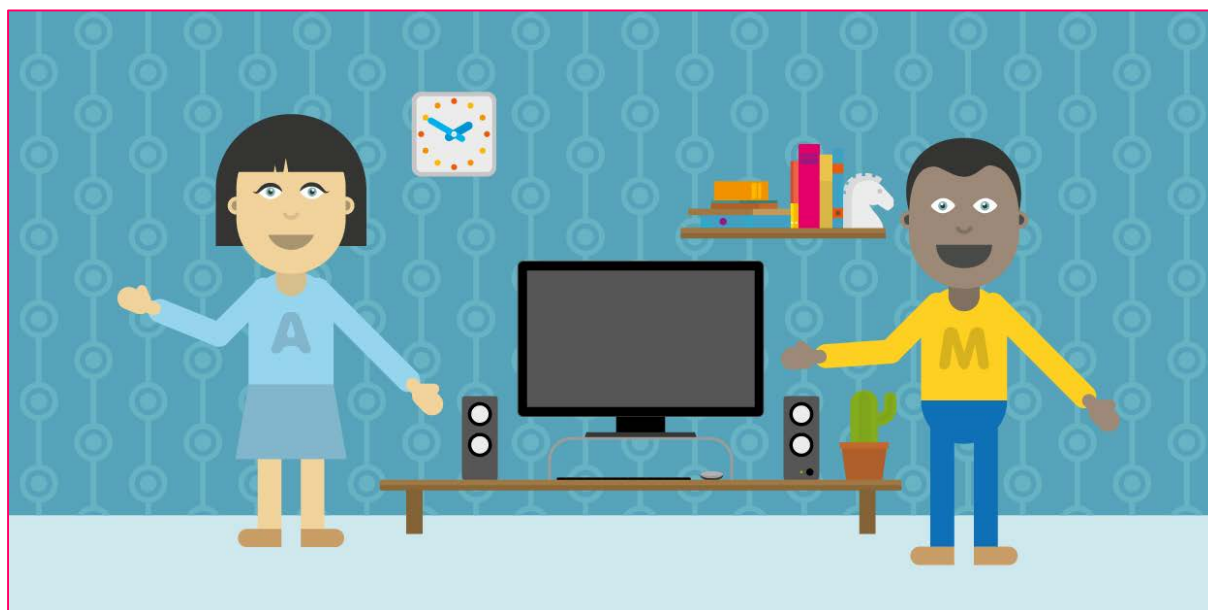
een dagje thuis

Oost west, thuis best!

betekenis: Waar je ook naartoe gaat, thuis is het nog altijd beter.

Vandaag zijn Anna en Martin een dagje thuis. Ze hebben een schema* opgesteld met activiteiten. Doe je met hen mee?

8.00 uur	opstaan
8.10 uur	ontbijten
8.30 uur	fietskleden aantrekken
9.00 uur	fietsroute opstellen
9.15 uur	fietstocht
10.30 uur	douchen
11.00 uur	een boek lezen
12.00 uur	middagmaal
13.00 uur	naar het nieuws kijken
13.30 uur	knutselen voor de verjaardag van Martins zusje
16.00 uur	tussendoortje*
16.15 uur	televisie kijken
18.00 uur	film kiezen voor deze avond
18.45 uur	avondmaal
20.00 uur	naar de bioscoop gaan

OPDRACHT 1: Je hebt een dagje vrij! Wat wil je doen? Vul het schema in. Zet er ook tijdstippen* bij. Je kan het schema van Anna en Martin gebruiken als voorbeeld.

uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	
uur	

WEEK 5

OPDRACHT 2: Anna en Martin maken een fietstocht. Ze hebben een goed ontbijt nodig. Ken je de namen van de voedingsmiddelen*? Schrijf de namen in de kaders. Wat zou jij eten voor het fietsen? Omcirkel de producten.

het fruitsap

(pixfactory, 2011)(recipes hubs, s.d.)(ASTO Office Equipment, s.d.)(CPW, 2013)(pixfactory, 2011)(De Stage BV, s.d.)

OPDRACHT 3: Tijd om de fietskleden aan te trekken! Welke kleden hebben Anna en Martin aan? Benoem de kledingstukken en accessoires*.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

OPDRACHT 4: Maak een fietsparcours* voor Anna en Martin. In je fietstocht moeten de straten uit de kader hieronder voorkomen*. Klaar? Start!

Het startpunt is de Nationalestraat.
Deze straten maken deel uit van je parcours:

- Kersstraat
- Opstalstraat
- Meeuwenham
- Heldenlaan
- Limpenstraat

Maak nu zelf een routebeschrijving. Dit doe je door naar het stadsplan te kijken. De straten uit de kader moeten er zeker in staan.

Deze zaken kunnen je helpen bij het maken van je routebeschrijving:

- Je moet links / rechts afslaan
- Ga rechtdoor
- Aan het volgende kruispunt sla je linksaf / rechtsaf
- Ga de rotonde over
- Aan de volgende lichten naar rechts / links
- ...

De fietsroute van Anna en Martin begint!

Ze starten in de Nationalestraat.

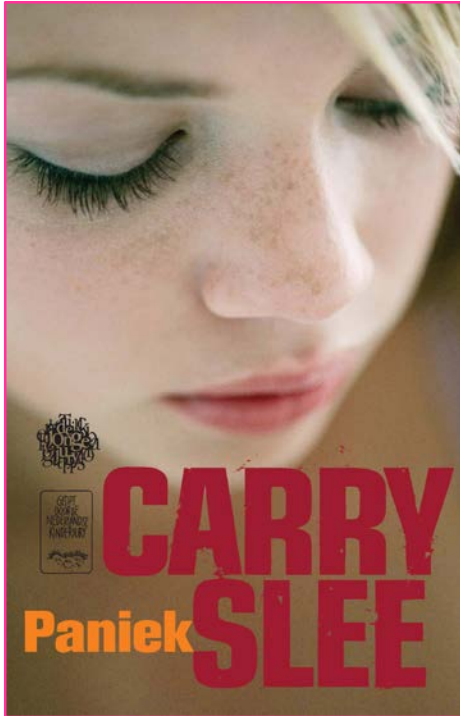
Daarna slaan ze rechtsaf naar de Drieweg.

(Batavus, 2015)

→ _____

OPDRACHT 5: Tijd voor iets anders! Anna en Martin zijn echte boekenwormen*: ze lezen heel graag. Martin kiest voor het boek 'Paniek' van Carry Slee. Zij is een Nederlandse schrijfster. Lees het tekstfragment* en beantwoord de vragen.

(Paniek, s.d.)

Het overvalt Sasja 's morgens als ze zich aankleedt: een angstaanjagend gevoel, alsof er iemand naar haar kijkt. Het zal wel komen omdat ik hier nog maar net woon. Ze schenkt er geen aandacht aan* en kijkt in de spiegel. Dan schrikt ze. Ze heeft het zich niet ingebeeld*. In de spiegel ziet ze Felix. Ze draait zich snel om. Wat doet hij in haar kamer? Sasja voelt zich niet veilig in haar huis, maar ze durft er met niemand over te praten. Ze schaamt zich en daarom wil ze dat niemand het weet. Vooral Jorrit niet! Jorrit ontdekt per ongeluk het grote geheim van zijn beste vriend Ruben. Hij belooft het aan niemand te vertellen. Op een moment is hij kwaad en geschrokken. Daardoor verklaapt* hij het geheim. Dan gaat alles pas echt fout...

Welke woorden passen bij dit fragment? Omcirkel ze.

spannend

eng

grappig

zelig

liefde

Wat is jouw lievelingsboek? Schrijf hieronder de titel op. Bedenk* nu zelf 5 woorden of gevoelens die bij jouw favoriete boek passen.

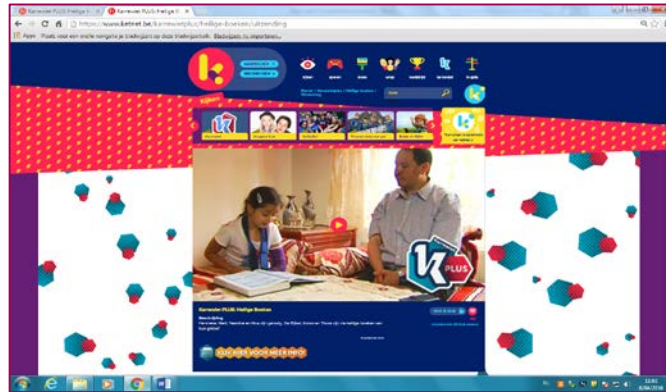
- Mijn lievelingsboek is _____
- Als ik het boek lees, voel ik:

Na het middagmaal kijken Anna en Martin naar het nieuws. Ze willen weten wat er in de wereld gebeurt.

OPDRACHT 6: Gebruik je computer en zoek volgende link op:

<https://www.ketnet.be/karrewietplus/heilige-boeken/uitzending>

(Karrewiet Plus, 15 september 2014)

Bekijk de uitzending van *Karrewiet Plus* over de verschillende geloofsovertuigingen*. Je bekijkt het filmpje van 2'18" tot en met 8' 31". Los daarna de vragen op. Vind je niet alles? Kijk dan nog een keer!

Yasmine

- Welk heilig boek gebruikt Yasmine? _____
- Bij welk geloof gebruiken ze dit boek? _____
- Hoe heet de belangrijkste persoon uit dit boek bij de moslims?

Henriëke en Mart

- Hoe heet het heilig boek van de christenen? _____
- Het boek bestaat uit twee testamenten. Welk testament gaat over het leven van Jezus?

Noa

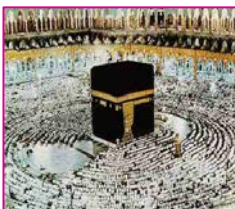
- Hoe heet het heilig boek van de joden? In welke taal is het geschreven?

OPDRACHT 7: Je maakte kennis met drie geloofsovertuigingen. Wat is jouw godsdienst?

Wat vind jij belangrijk in jouw godsdienst? (plaats, heilig boek, kledingstukken, voorwerpen, regels...)

OPDRACHT 8: In het midden staan vier godsdiensten. Bij welke godsdienst horen de afbeeldingen? Verbind de foto's met de geloofsovertuigingen.

het
boeddhisme

het
christendom

de islam

het
jodendom

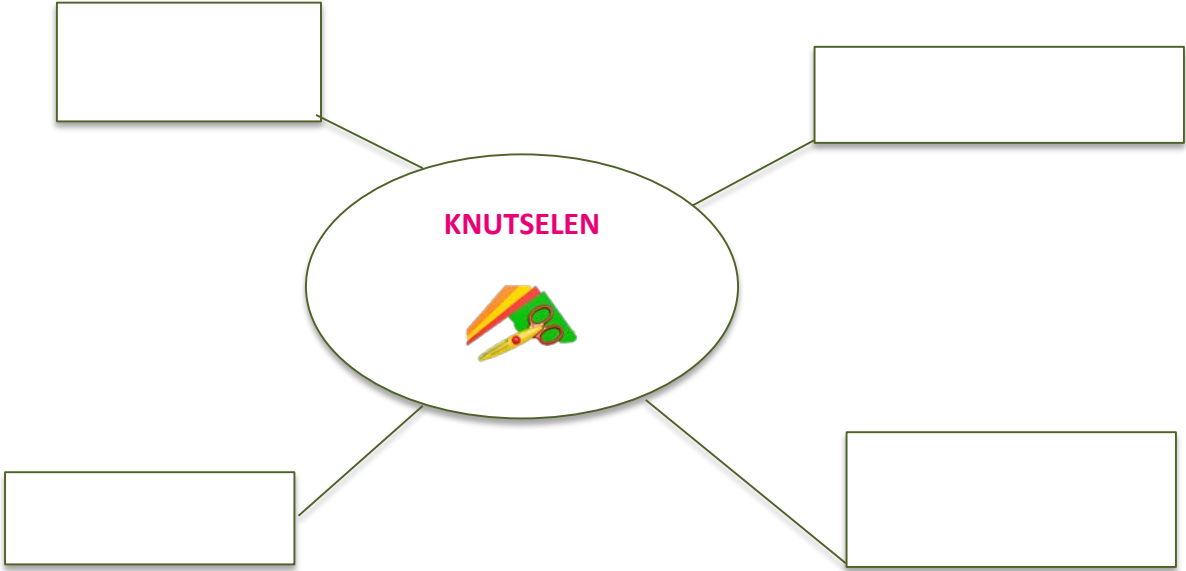

WEEK 5

OPDRACHT 9: Esther is de zus van Martin. Ze is overmorgen jarig. Hij wil voor haar een kaartje knutselen. Kan jij hem helpen?

Wat heb jij al geknutseld? Schrijf het op in de hokjes van de woordenspin.

OPDRACHT 10: Hoe maak je dit kaartje? Kijk naar de afbeeldingen. Elke afbeelding is een stap. Schrijf naast de afbeelding wat je moet doen. Zo krijg je een mooi resultaat!

Deze woorden kunnen je helpen bij het formuleren* van de stappen:
kaarsje – cupcakevormpje – hard papier – bruin papier - stiften

Wat heb je allemaal nodig?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

STAP 1:

STAP 2:

STAP 3:

(Eslamoda, s.d.)

Anna en Martin willen even uitrusten. De twee vrienden vlijen zich neer in de zetel voor de televisie.*

OPDRACHT 11: Op de volgende pagina zie je een tv-gids staan. Daarin zie je per dag welke programma's er op tv zijn.

Los onderstaande vragen op door naar de gids te kijken.

- Op welke zender kan je om 15.20 uur naar McLeod's Daughters kijken? _____
- Hoeveel keer per dag kan je naar het nieuws kijken op Eén? Schrijf ook de tijdstippen op.

- Hoeveel kookprogramma's kan je zien op Eén en VTM samen gedurende de hele dag?

- Wanneer kan je de avondaflevering van Thuis bekijken? Op welke zender kan je dit zien?

- Schrijf 5 programma's op waar je zelf ook naar kijkt. Het mogen programma's zijn van andere zenders.
 1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____

<i>één</i> EEN	<i>vtm</i> VTM	<i>vier</i> VIER
09:00 Lentebeelden	08:15 McLeod's Daughters	06:00 VIERtoons
10:00 Radio 2 op één	12:05 Echte Verhalen - De Buurtpolitie	09:00 Passe-Vite
12:00 Lentebeelden	12:40 De Keuken van Sofie	09:20 DIY
12:20 Dagelijkse kost	13:00 VTM Nieuws	09:40 Top op het Bot
12:35 Blokken	13:35 Het Weer	09:55 Geen uitzending
13:00 Het Journaal - Sport	13:40 Familie	11:25 NCIS
13:25 Het Weer	14:20 Wittekerke	12:15 Geen uitzending
13:30 Iedereen Beroemd	15:20 McLeod's Daughters	13:15 The Mentalist
13:50 Thuis	16:20 Benidorm Bastards UK	14:10 Geen uitzending
14:15 Chimp Family Fortunes	16:50 Monk	15:10 The Layover
14:45 Villa Politica	17:45 VTM Nieuws	16:05 De Dagschotel
16:15 Sporza - Wielrennen: Ronde van Romandië	17:55 Het Weer	16:15 Passe-Vite
17:45 Clips	18:00 De Keuken van Sofie	16:40 Peppe's Sicilië
18:00 Het Journaal - Sport	18:15 Echte Verhalen - De Buurtpolitie	17:05 Komen Eten
18:10 Het Weer	19:00 VTM Nieuws	17:55 The Mentalist
18:15 Dagelijkse kost	19:45 Het Weer	18:50 NCIS
18:30 Blokken	19:55 Familie	19:50 Komen Eten
19:00 Het Journaal - Sport	20:35 Patrouille Linkeroever	20:35 Castle
19:40 Iedereen Beroemd	21:10 Hollywood in 't Echt	21:30 The Blacklist
20:00 Joker+ en Lotto	22:15 Farook	22:25 Criminal Minds
20:05 Het Weer	23:05 Danni Lowinski	23:25 Criminal Minds
20:10 Thuis	00:00 House, M.D	00:20 The Tonight Show Starring Jimmy Fallon
	00:55 Q-Music	

(Gazet van Antwerpen, 2016)

OPDRACHT 12: Om de dag af te sluiten ga je naar de film. Volg de instructies*. Zo vind je een leuke film. Los daarna de vragen op.

1. Ga naar de volgende site: <https://kinepolis.be/nl/>.

2. Klik op het *tabblad** 'Programmatie'.

3. Kies voor 'Kinopolis Gent'.

4. Duid de datum van vandaag aan.

5. Kies een film die je graag wil zien.

- Wat is de titel van de film? _____
- Hoelang duurt hij? _____
- Wie is de regisseur*? _____

Proficiat, je hebt week 5 gemaakt! Welke woorden vond je moeilijk?

Noteer ze rond de wolk.

week 6

een feestje organiseren

We zetten iets op poten!

betekenis: We organiseren een evenement!

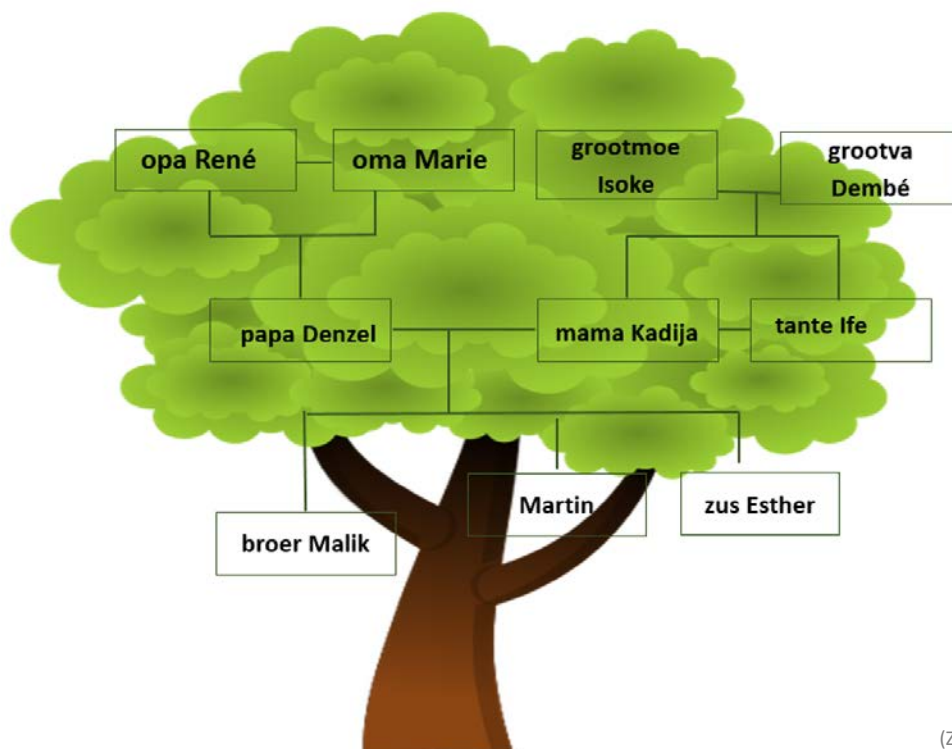
Deze week organiseren Martin en Anna een evenement*. Ze geven een feestje voor hun familie en vrienden. Wat moeten ze nog allemaal doen? Kijk op het lijstje hieronder. Ben je klaar om ze te helpen?

Wat moet ik doen?

- vrienden en familie uitnodigen
- een gerecht kiezen
- het recept opschrijven
- boodschappen doen
- de tafel dekken

OPDRACHT 1: Voor je een feestje organiseert, moet je weten wie je uitnodigt. Martin stelde een stamboom* op van zijn familie.

(Zaitsev, s.d.)

Vul nu zelf de stamboom aan van jouw familie. Je kan het voorbeeld van Martin gebruiken. Schrijf de naam van de personen op. Schrijf er ook een van deze woorden bij: broer, zus, mama, papa, oom, tante, oma en opa. (bv. zus Emma, broer Halil, tante Sabien ...) ★★☆☆

(Zaitsev, s.d.)

WEEK 6

Wanneer is het feestje? Waar moet je zijn? Wat breng je mee? Dit moeten Martin en Anna laten weten aan hun familie. Ze doen dit via Facebook.

OPDRACHT 2: Vul in de lege hokjes de gevraagde elementen* in. Zoek een leuke naam voor je feestje. Wat ga je doen tijdens het evenement? Noteer dit bij beschrijving.

(Een voorbeeld van een uitnodiging vind je bij de oplossingen.)

Privé-evenement maken ✕

Je maakt een privé-evenement. We willen de privacy van gasten beschermen. Daarom kun je het evenement later niet in openbaar veranderen.

Evenementnaam

Locatie*

Datum/tijd : UTC+02 + Eindtijd

Beschrijving

Dag iedereen !

Veel groetjes !
Martin en Anna

Gasten kunnen vrienden uitnodigen

Annuleren Maken

(Facebook, 2016)

OPDRACHT 3: Anna en Martin koken voor het feestje. Ze maken een overheerlijke spaghetti. Weet jij wat er op de afbeeldingen staat? Verbind de afbeeldingen met het juiste woord.

•

•

de geraspte
kaas

•

•

de wortelen

•

•

de ajuinen

•

•

de tomaten

•

•

het gehakt

•

•

de pasta

(Vlam vzw, 2016)(Nullam Microwaveum,2016)(tomaat., s.d.)(Holly Arnold, 23 februari 2016)(Indacofoods, 2015)

WEEK 6

Als dessert maken ze chocolademousse. Lust jij dat ook? Doe hetzelfde als bij de vorige oefening.

•

• de eieren

•

• de room

•

• de suiker

•

• de chocolade

•

• de boter

(Albert Heijn, s.d.) (B-one, s.d.) (Cabrinkm, s.d.) (Kenneth De Roose, 2016) (Gerhard Kwak, 2015)

OPDRACHT 4: Voedingsmiddelen worden ingedeeld in categorieën. Zo kan je gemakkelijk boodschappen doen. Elk product hoort bij een categorie. Plaats de ingrediënten* in de juiste kolom.

de tomaten – de pasta – de boter – de chocolade – de wortelen – de eieren –
de geraspte kaas – het gehakt – de ajuinen – de suiker – de room

groenten	vlees	zuivel*	deegwaren*	snoepwaren

WEEK 6

OPDRACHT 5: Een recept moet je nauwkeurig* volgen. Zo mislukt je gerecht niet. Kan jij onderstaande stappen in de juiste volgorde plaatsen? Schrijf de letter bij de juiste stap in het kadertje.

- A Na het toevoegen van de room: roer de eierdooiers voorzichtig door de gesmolten chocolade.
- B Klop het eiwit op* met de suiker.
- C Smelt de boter met de chocolade. Doe dit op een laag vuurtje.
- D Meng het opgeklopte eiwit door het chocolademengsel.
- E Giet de room bij de gesmolten chocolade.

(VTM, 2011)

stap 1	stap 2	stap 3	stap 4	stap 5

OPDRACHT 6: Hou jij ook van een mooi gedekte tafel*? Het zorgt voor een gezellige sfeer. Schrijf de juiste naam van de voorwerpen in de kader.

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

(Dille en Kamille, s.d.) (the coffee factory, s.d.) (Dressmy, s.d.)(Napking, s.d.) (Fiskars, s.d.) (eikentafel,s.d.) (waterglas carre, s.d.)

WEEK 6

OPDRACHT 7: Waar kan je de voorwerpen voor op tafel kopen? Geef de naam en de straat van de winkel. → Gebruik het stadsplan!

OPDRACHT 8: Anna weet niet hoe ze een tafel moet dekken. Kan jij haar helpen? Gebruik de foto's van opdracht 6. Alle voorwerpen moeten op tafel komen. Misschien heb je niet alle stappen nodig.

Volgende woorden kan je gebruiken om je zinnen te beginnen:
eerst ,daarna, als volgt, ten slotte, als laatste ...

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

Proficiat, je hebt week 6 gemaakt! Welke woorden vond je moeilijk?

Noteer ze rond de wolk.

week 7

samen op stap

WEEK 7

We maken een uitje!

betekenis: We gaan op stap.

**Tijdens de vakantie gaan Anna en Martin op stap.
Martin wil meer zien van België. Hij gaat Brussel verkennen*.**

OPDRACHT 1: Onderstaande informatieborden vind je op de website van de NMBS*. Help jij Martin de juiste informatie opzoeken?

Station	Tijd	Reistijd	Overstappen	Spoor	Vervoerwijze
Maandag, 22/08/16					
Van: Sint-Niklaas Naar: Brussel-Centraal	10:01 Vertr 11:05 Aank	1:04	1	Vertr. 4 Aank. 6	
+ Details reis & reisweg op kaart					
Van: Sint-Niklaas Naar: Brussel-Centraal	10:10 Vertr 11:27 Aank	1:17	1	Vertr. 4 Aank. 6	
+ Details reis & reisweg op kaart					
Van: Sint-Niklaas Naar: Brussel-Centraal	10:24 Vertr 11:37 Aank	1:13	0	Vertr. 3 Aank. 2	
+ Details reis & reisweg op kaart					
Van: Sint-Niklaas Naar: Brussel-Centraal	10:27 Vertr 11:35 Aank	1:08	1	Vertr. 4 Aank. 6	

(NMBS, 2016)

Station	Tijd	Reistijd	Overstappen	Spoor	Vervoerwijze
Maandag, 22/08/16					
Van: Brussel-Centraal Naar: Sint-Niklaas	17:05 Vertr 18:18 Aank	1:13	1	Vertr. 5 Aank. 1	
+ Details reis & reisweg op kaart					
Van: Brussel-Centraal Naar: Sint-Niklaas	17:08 Vertr 18:25 Aank	1:17	1	Vertr. 2 Aank. 4	
+ Details reis & reisweg op kaart					
Van: Brussel-Centraal Naar: Sint-Niklaas	17:20 Vertr 18:40 Aank	1:20	0	Vertr. 4 Aank. 5	
+ Details reis & reisweg op kaart					
Van: Brussel-Centraal Naar: Sint-Niklaas	17:22 Vertr 18:36 Aank	1:14	0	Vertr. 1 Aank. 3	
+ Details reis & reisweg op kaart					

(NMBS, 2016)

- Waar ligt het treinstation? Geef de straatnaam.

→ Gebruik het stadsplan!

- Martin neemt de trein van 10.24 uur naar Brussel. Op welk spoor moet hij staan?

- Martin komt aan op spoor 5 in Sint-Niklaas. Wanneer nam hij de trein?

- Martin neemt de trein om 10.24 uur. Hoelang is hij onderweg?

- Martin neemt de trein om 10.27 uur. Moet hij overstappen? Zo ja, hoeveel keer?

OPDRACHT 2: Martin leest graag stripverhalen. Hij bezoekt het Belgisch Stripmuseum. Hoeveel moet hij betalen voor een bezoek? Los onderstaande vragen op.

Individueel	
Volwassenen:	€ 10,00
65+ /Lerarenkaart:	€ 8,00
12-25 jaar:	€ 7,00
Kinderen -12jaar:	€ 3,50
Groepen (1 begeleider gratis per 15 personen)	
Volwassenen:	€ 8,00
Schoolgroepen:	€ 5,00
Kinderen:	€ 3,50
Combi Marc Sleen Museum	+ € 1,00

(Stripmuseum, 2016)

- Hoeveel betaalt Martin in het museum? _____
- Hij wil het Stripmuseum en het Marc Sleen Museum bezoeken. Hoeveel moet hij betalen?

- Martin betaalt €5. Op welke manier bezoekt hij het museum?

WEEK 7

OPDRACHT 3: Martin bezoekt Mini-Europa in Brussel. Daar ziet hij de kleinere versies van monumenten uit wereldsteden*. Ken jij de monumenten? Vertel uit welke stad en welk land ze komen.

(het atomium, s.d.)

monument:

Waar vinden we dit monument?

- In welke stad?

- In welk land?

(Ingrid Van Den Broeck, 2016)

monument:

Waar vinden we dit monument?

- In welke stad?

- In welk land?

(De toren van Pisa, 2016)

monument:

Waar vinden we dit monument?

- In welke stad?

- In welk land?

(Bollekensschool, s.d.)

monument:

Waar vinden we dit monument?

- In welke stad?

- In welk land?

OPDRACHT 4: Jullie maakten kennis met enkele bekende monumenten in Europa. Ook buiten Europa zijn er veel mooie monumenten. Bekijk onderstaande foto's. Los de vragen op.

Welk gebouw vind jij het mooist? Leg uit waarom.

Is er in jouw geboorteland een bekend monument? Zoek een foto op het internet. Kleef de foto in de kader.

Naam van het monument: _____

Waar staat het monument? (land) _____

WEEK 7

OPDRACHT 5: Na het bezoek aan Mini-Europa maakt hij nog een wandeling door de stad. Hij neemt twee foto's. Het zijn foto's van belangrijke gebouwen in Brussel. Wat vind jij ervan? Los de vragen op.

het stadhuis van Brussel

het Europees Parlement*

- Welk gebouw vind jij het mooist? _____
- Wat vind je er speciaal of mooi aan?

Anna is in de wolken! Ze won een wedstrijd. Ze mag met vier mensen naar Barcelona. Help jij haar met de voorbereidingen?*

OPDRACHT 6: Van welke plaatsen droom jij? Geef jouw top drie van droombestemmingen. Schrijf de bestemming op de juiste plaats op het podium. (1 – 2 – 3)

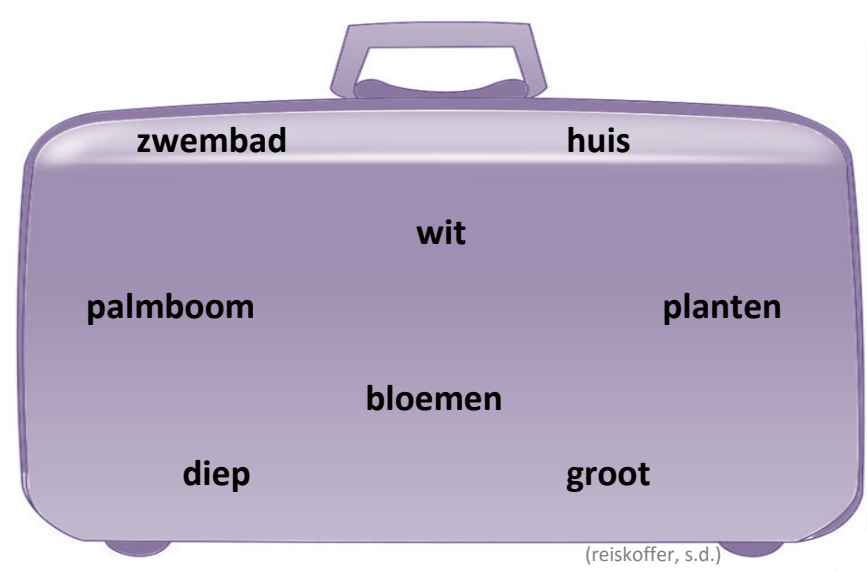

(The Guardian reveals, 2015)

OPDRACHT 7: Dit is Anna's droomhuis*. Beschrijf in vier zinnen het vakantiehuis. Gebruik de woorden in de reiskoffer.

(Villas Altea, s.d.)

(reiskoffer, s.d.)

WEEK 7

OPDRACHT 8: Anna mag haar reis boeken. Ze moet een formulier invullen. Kan jij haar helpen?
In deze tekst staan de gegevens voor het formulier. Lees de tekst grondig. ★★☆☆

Je weet dat Anna een reis heeft gewonnen naar Barcelona. Dat is een grote stad in Spanje. Ze mag vier mensen meenemen. Ze kiest haar oma, opa en ouders. Ze mogen in een hotel verblijven. 's Morgens krijgen ze een lekker ontbijt. Anna is zestien jaar. Daarom krijgt ze haar eigen kamer in het hotel. Haar oma en opa slapen samen op een kamer. Haar ouders slapen in een andere kamer. Anna heeft een heel drukke zomer. Er past nog maar één datum. Ze gaat vijf dagen naar Barcelona en vertrekt op 15 augustus.

In week 3 leerde je de betekenis van de kaders. Vul het formulier in. Gebruik de gegevens uit de tekst.

WAAR WIL JE HEEN?

Alle bestemmingen ▲

formule*

formule*	aantal kamers
☐ kamer met ontbijt	☐ 1 kamer
☐ kamer zonder ontbijt	☐ 2 kamers
	☐ 3 kamers

kind = kinderen tot 12 jaar

(Jetair, s.d.)

OPDRACHT 9: Anna en haar familie gaan met het vliegtuig naar Spanje. Plaats de nummers van de voorwerpen of objecten in de juiste kolom. Wat wel in de handbagage* mag, plaats je bij het groene vinkje. Wat er niet in mag, plaats je bij het rode kruis. (Ben je niet zeker? Deze site geeft je meer uitleg: <http://www.brusselsairport.be/nl/cf/res/pdf/en/prohitems>)

--	--

(Spaarne ziekenhuis, s.d.)(wapen, s.d.)(Makita, s.d.)(Kneipp Douchegel, s.d.)(Miiesz, 2010)

WEEK 7

OPDRACHT 10: Anna schrijft een kaartje naar haar familie. Ze laat weten hoe het gaat. Kijk goed naar de plaats van de gegevens op het kaartje.

(Postkaart, s.d.)

Lieve familie

Hoe gaat het met jullie? Hier in Spanje is het heel mooi weer. We liggen elke dag in de zon aan het zwembad. Ook het eten is heel erg lekker. De eerste dag was ik vergeten om me in te smeren. Ik ben dus nu zo rood als een kreeft! Tot volgende week!

*Groetjes
Anna*

naam + voornaam **of**
naam van de familie

Familie Van Trappen

Provinciebaan 98

9000 Gent

België

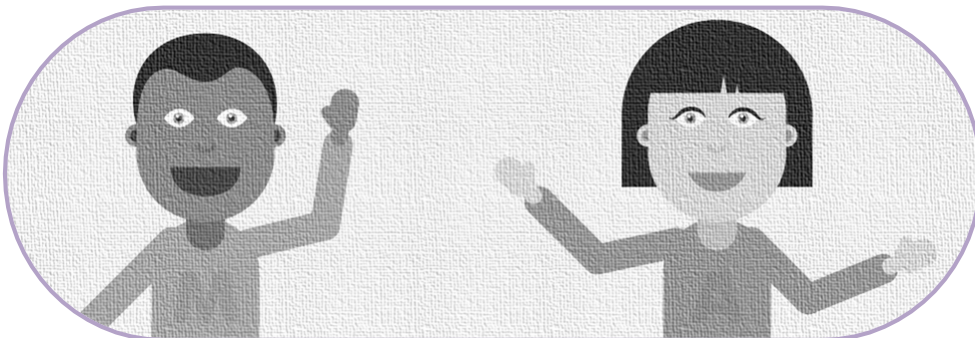
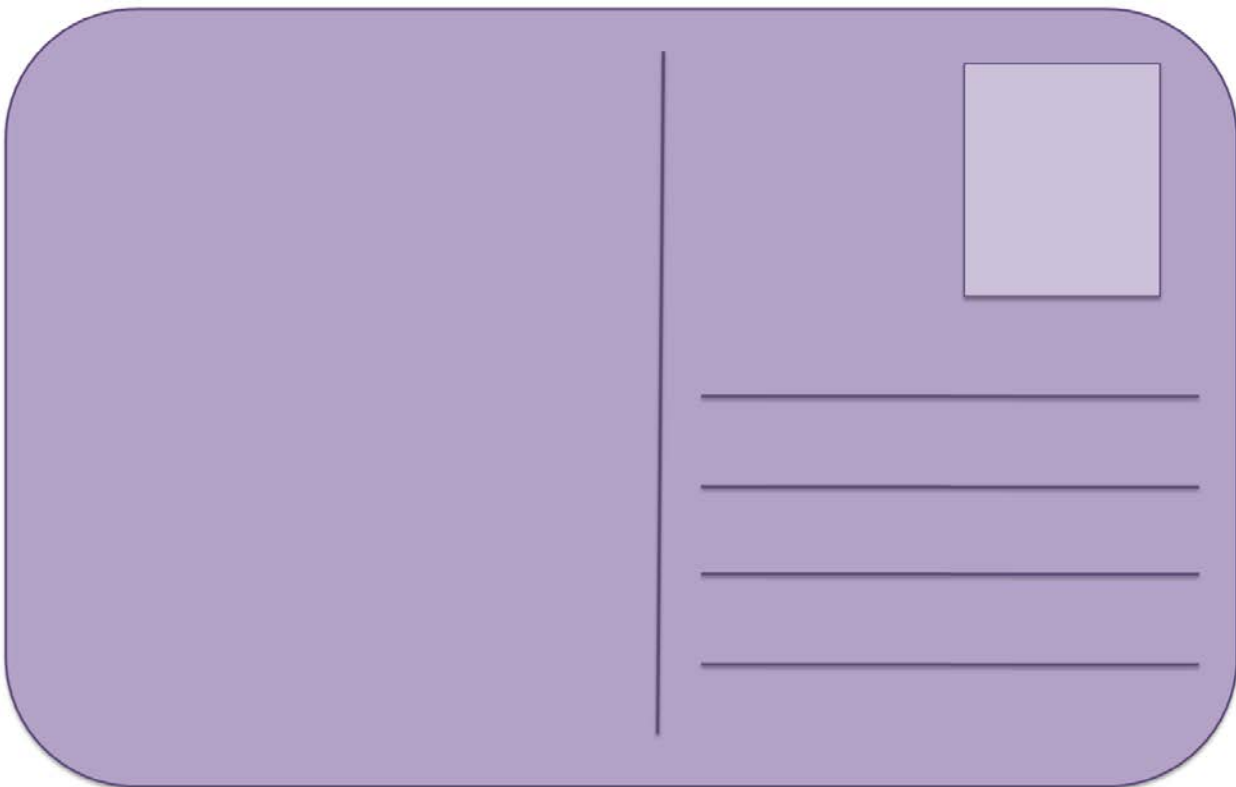
land waar de familie woont

adres: straat + huisnummer
postcode + stad

Nu is het aan jullie! Schrijf een kaartje naar je vriend, mama, papa, neef ... Vul het adres juist in. Laat je fantasie de vrije loop*!

Dit kan je vermelden op je kaartje:

- Waar ben je? (land, stad)
- Hoe is het weer? (warm, koud, regen)
- Wat doe je? (spelen op het strand, skiën ...)
- Hoelang ben je daar?

Proficiat, je hebt week 7 gemaakt! Welke woorden vond je moeilijk?

Noteer ze rond de wolk.

week 8

toekomstplannen

Het is tijd om de knoop door te hakken...

betekenis: Het is tijd om een belangrijke beslissing te nemen.

De vakantie zit er bijna op. Tijd om de knoop door te hakken! Weet jij wat je volgend jaar zal doen?

Dit thema bereidt je voor op het nieuwe schooljaar of je werkleven.

Ga je volgend schooljaar net zoals Anna naar een reguliere school (voltijds onderwijs)?*

→ Maak DEEL 1.

Volg je volgend schooljaar deeltijds onderwijs of volwassenenonderwijs* net zoals Martin?
Ga je binnenkort werken?*

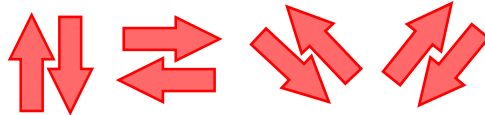
→ Maak DEEL 2.

! Je kan ook beide delen maken!

DEEL 1: TERUG NAAR SCHOOL MET ANNA

OPDRACHT 1: Anna start in september op haar nieuwe school. Ze moet nieuwe spullen kopen. Hieronder staan de 15 materialen* opgesomd. Vind jij de woorden terug in de woordzoeker? Duid de woorden aan in het rooster.

1. potlood	6. rugzak	11. passer
2. slijper	7. agenda	12. boeken
3. gum	8. lat	13. pennenzak
4. map	9. rekenmachine	14. lijm
5. balpen	10. schaar	15. cursusblok

P	A	L	I	J	M	S	C	H	A	R
S	O	A	D	N	E	G	A	S	R	E
Z	A	T	B		R		J	L	A	K
N	C	I	L		A		I	I	A	E
R	E	S	S	O	P	B	L	J	H	N
E	G	P	E	N	O	M	A	P	C	M
S	U	G	L	E	G	D	R	E	S	A
S	L	A	K	A	Z	G	U	R	M	C
A	T	E		B	B	A		C	U	H
P	N	A						T	G	I
C	U	R	S	U	S	B	L	O	K	N
K	A	Z	N	E	N	N	E	P	B	E

WEEK 8

OPDRACHT 2: Schrijf de woorden uit de woordzoeker onder de juiste afbeelding.

(Meetartikelen, s.d.)(Passer nodig, s.d.)(Lusi, 2010)(E-shop, s.d.)(Agenda, s.d.)(Stabe NV, s.d.)(Elenea, 2010)

OPDRACHT 3: Anna moet nog alles kopen. In welke winkels kan ze de voorwerpen kopen? Geef de naam van de winkels en de straatnaam. → Gebruik het stadsplan!

OPDRACHT 4: De school van Anna ligt in de Nijlpaardlaan. Je weet al dat Anna in de Vogelstraat woont. Kijk eens op het stadsplan. Hoe kan Anna naar school gaan? Omcirkel het vervoermiddel*. Noteer ook onder iedere foto wat je ziet. ★★☆☆

 <p>(TVP Travel, 2013)</p>		
		
		<i>met de tram</i>

Waarom kies je voor dit vervoermiddel?

Op welke manier ga jij naar school? Waarom?

WEEK 8

OPDRACHT 5: Anna start in september in het vierde middelbaar. Haar studierichting* heet 'sociaal technische wetenschappen'. Dit is haar lessenrooster. Los de vragen op.

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
08u25 – 09u15	Engels	integrale opdrachten	Frans	Nederlands	lichamelijke opvoeding
09u15 – 10u05	informatica	integrale opdrachten	wiskunde	sociale wetenschappen	Nederlands
10u05 – 10u20	speeltijd				
10u20 – 11u10	natuurwetenschappen	Nederlands	geschiedenis	godsdienst	sociale wetenschappen
11u10 – 12u00	natuurwetenschappen	klasuur	integrale opdrachten	Frans	sociale wetenschappen
12u00 – 13u15	middagpauze				
13u15 – 14u05	aardrijkskunde	wiskunde		natuurwetenschappen	Engels
14u05 – 14u55	Nederlands	Frans		natuurwetenschappen	integrale opdrachten
14u55 – 15u10	speeltijd				
15u10 – 16u00	godsdienst	integrale opdrachten		wiskunde	integrale opdrachten
16u00 – 16u50	lichamelijke opvoeding	integrale opdrachten		plastische opvoeding	

(Open Clipart Vectors, 2013)

- Wanneer heeft Anna middagpauze? _____
- Hoeveel uur in de week krijgt Anna Nederlands? _____
- Op welke dagen krijgt ze Engels? _____
- Wanneer heeft ze wiskunde op donderdag? _____
- Hoeveel uur per week heeft Anna in het totaal les? _____

*integrale opdrachten = les over voeding, expressie, sociale vaardigheden en natuurwetenschappen

OPDRACHT 6: In de linkerkolom staan alle schoolvakken. In de rechterkolom vind je afbeeldingen die bij een schoolvak horen. Verbind de afbeeldingen met het juiste schoolvak.

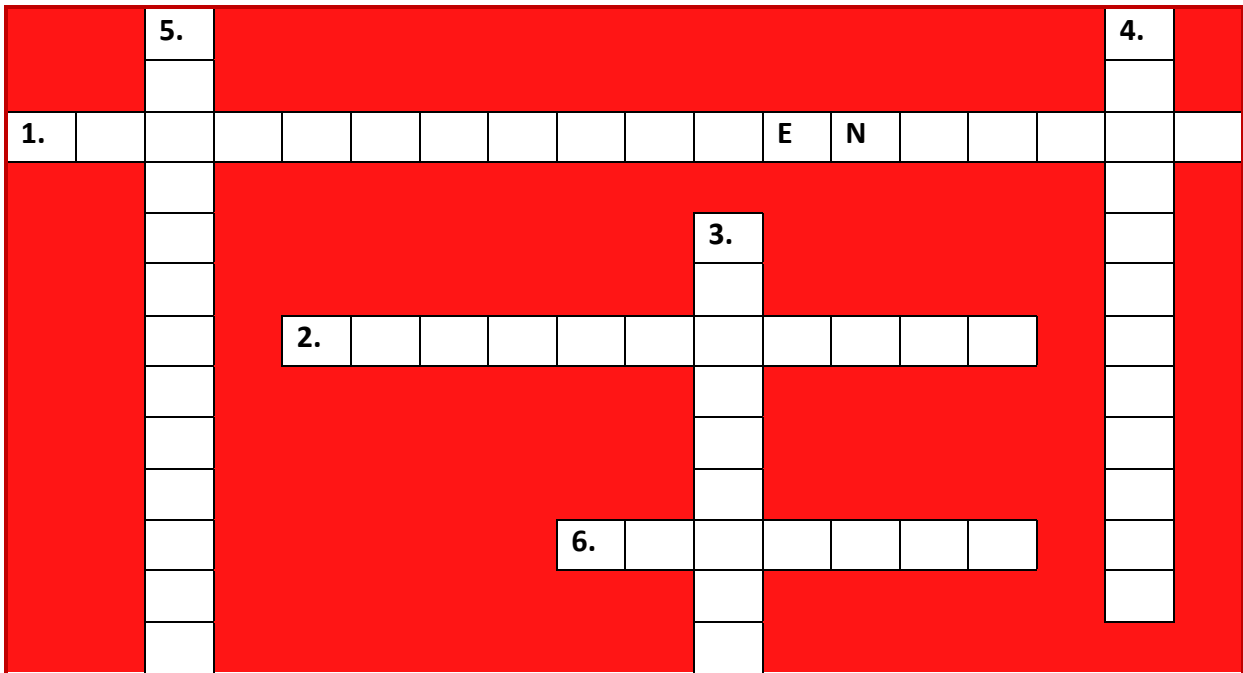

godsdienst	•	•	
aardrijkskunde	•	•	
Engels	•	•	
Frans	•	•	
Nederlands	•	•	
geschiedenis	•	•	
informatica	•	•	
lichamelijke opvoeding	•	•	
plastische opvoeding	•	•	
wiskunde	•	•	
natuurwetenschappen en biologie	•	•	
sociale wetenschappen	•	•	

(Plantyn, s.d.) (Geodriehoek Westcott, s.d.)

WEEK 8

OPDRACHT 7: Los het kruiswoordraadsel op.

1. België heeft drie officiële talen. Anna krijgt dit jaar twee van die drie talen. Welke? De derde officiële taal is Duits.
2. In dit vak leer je over het christendom, de islam, het jodendom, het boeddhisme, het hindoeïsme...
3. Voor dit vak moet je goed kunnen rekenen.
4. In dit vak werk je met computers.
5. Tijdens dit vak maak je kennis met verschillende periodes zoals de prehistorie, oude nabije oosten, klassieke oudheid, middeleeuwen, nieuwe tijd...
6. Als je dit taalvak goed kunt, kan je in veel verschillende landen mensen aanspreken. Veel liedjes worden in deze taal gezongen.

OPDRACHT 8: Anna wil alles klaarleggen voor haar eerste schooldag. Wat neem jij allemaal mee op je eerste schooldag? Noteer het rond de rugzak.

OPDRACHT 9: Bij het begin van het schooljaar krijg je veel nieuwe hand- en werkboeken*. Sommige handboeken moet je kaften*. Hieronder staat in tien stappen uitgelegd hoe je dit doet. Probeer het zelf eens uit!

BOEKEN KAFTEN!

Hoe doe je dat?

je hebt nodig:

- 1 Leg je boek opengeslagen op het kaftpapier en knip een strook, waarbij je aan elke kant van het boek minstens 5 centimeter over houdt. (Kleinere boeken kunnen over de breedte van de rol, dat spaart een heleboel kaftpapier.)
- 2 Vouw het papier precies in het midden.
- 3 Vouw het papier om je boek, zodat de vouwlijn precies over het midden van de rug loopt.
- 4 Vouw de flapjes om de voor- en de achterkant en plooi ze weer open.
- 5 Van de rug knip je de stroken schuin in, begin breed en eindig even smal als de rug.
- 6 Haal het boek uit de kaft en vouw die stukjes naar binnen, onder de rug van het boek
- 7 Leg het boek netjes in de flapjes die je daarnet maakte. Vouw dan de boven- en onderkant schuin in en dan naar binnen, alsof je een cadeautje inpakt.
- 8 Sluit je boek. Vouw nu ook de zijkanten één voor één om.
- 9 Met plakband plak je de omgevouwen hoeken aan elkaar vast. Niet aan het boek!
- 10 Sluit het boek en verstevig de rug met stukjes plakband.

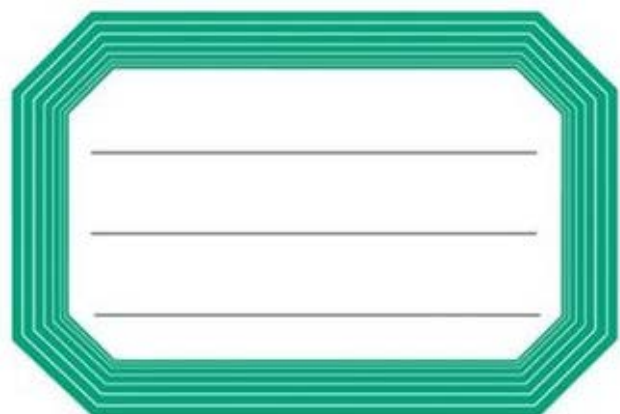
meer klik & print op www.klasse.be/ouders

(Van de Putte, 2015)

OPDRACHT 10: Je moet jouw boek kunnen herkennen. Daarom kleef je een etiket op je boek. Hieronder vind je twee etiketten. Links staat het ingevulde etiket van Anna. Vul nu het rechtse etiket in. Noteer daarop je naam en de richting die je in september zal volgen. ★☆☆

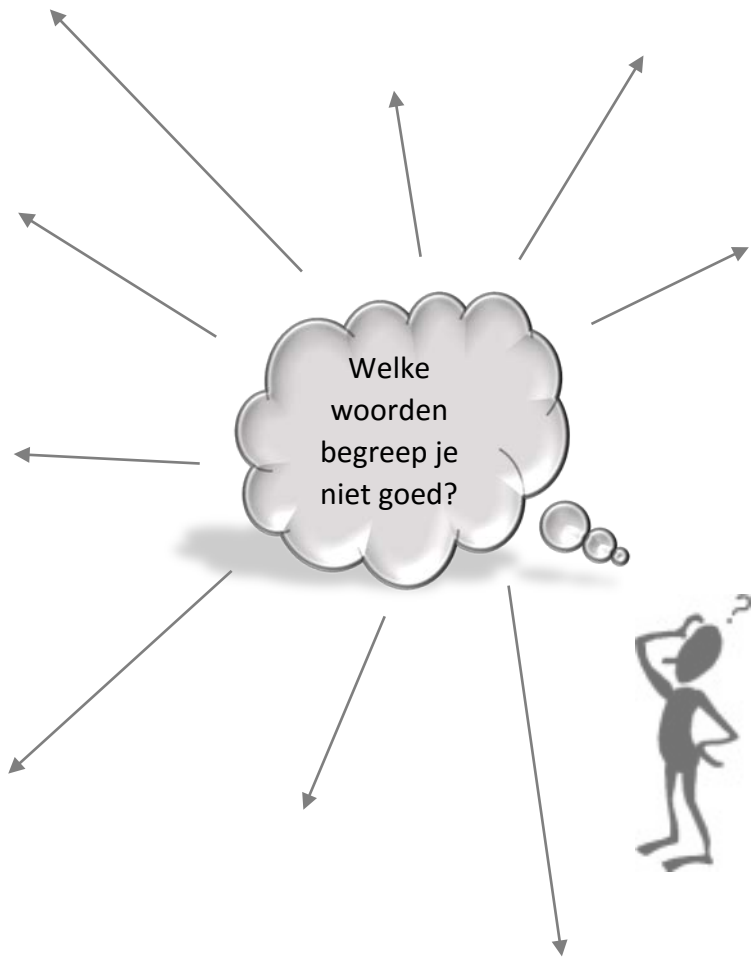
(HERMA etiket, s.d.)

(Van Dijk en Hees B.V., s.d.)

Proficiat, je hebt het eerste deel van week 8 gemaakt!
Welke woorden vond je moeilijk? Noteer ze rond de wolk.

DEEL 2: GAAN WERKEN MET MARTIN

OPDRACHT 1: Martin is achttien jaar. Hij denkt na over zijn toekomst. Welke job* wil hij uitoefenen? Om een goede keuze te maken, denkt hij na over zijn talenten*. ★☆☆

Wat zijn jouw talenten? Schrijf ze rond de wolk. Je kan de informatie uit opdracht 2 van week 1 gebruiken!

WEEK 8

OPDRACHT 2: Hieronder zie je afbeeldingen van verschillende beroepen. Schrijf het juiste beroep bij de personen met een pijltje.

OPDRACHT 3: Het is belangrijk om een job te kiezen die bij je past. Welke job wil jij doen? Vertel ook waarom je voor deze job kiest.

OPDRACHT 4: Martin wil graag metselaar worden. Voor hij dit werk kan doen, moet hij een cursus of opleiding volgen. Lees de tekst.

Een metser of metselaar bouwt muren uit bakstenen. Hij metselt stenen aan elkaar met mortel of specie. Dat is een soort beton. Tijdens de opleiding leer je de technieken van metselen. Voor je de opleiding volgt, moet je de volgende eigenschappen bezitten:*

- Je moet na de opleiding werken als metser.
- Je moet genoeg kennis hebben van de Nederlandse taal.
- Je moet een goede fysieke conditie hebben.
- Je moet medisch geschikt* zijn om dit beroep te kunnen uitoefenen.

(metsler, 2014)

Is de stelling of uitspraak waar of niet waar? Zet een kruisje in de juiste kolom. Verbeter indien nodig de fout in de zin.

	waar	niet waar
Metser en metselaar betekenen hetzelfde. verbetering: _____	X	
Mortel is een soort zandmengsel om te metselen. verbetering: _____		
Goed Nederlands kunnen is belangrijk voor de opleiding. verbetering: _____		
Je fitheid is niet belangrijk als je deze job wilt uitoefenen. verbetering: _____		

OPDRACHT 5: Na de opleiding van metsers zoekt Martin werk. Daarvoor moet hij een curriculum vitae* (cv) schrijven. Met een cv kan hij zichzelf voorstellen aan een bedrijf. Lees het cv van Martin.

curriculum vitae van Martin

naam *Mobel*
 voornaam *Martin*
 adres *Krokodillenstraat 3 - 1234 Nederlede*
 e-mailadres *Martin@Nederlede.be*
 gsm-nummer *0412 34 56 78*

studies en opleiding

Opleiding metselaar, VDAB - 2016

mijn werkervaringen

Studentenjob in De Werkwinkel in Nederlede - 2014
Stage tijdens de opleiding metselaar bij Vitel Bouwen in Nederlede - 2016

mijn talenten

- *handig*
- *een doorzetter*
- *flexibel* ingesteld*
- *nauwkeurig*

pluspunten*

Ik werk heel graag buiten en ben een vroege vogel.
Dit zijn grote pluspunten in deze sector.

talenkennis

Frans ★★★★★
Nederlands ★★★
Engels ★★

varia*

Wilt u meer weten over mijn ervaringen? Je kan contact opnemen met Fernand Goever. Hij is de baas van Vitel Bouwen. – 0498 76 54 32

Dit zijn persoonlijke gegevens.

Elke opleiding en elke werkervaring vermeld je! Daarbij is het jaar van de opleiding en het werk ook belangrijk.

Zeg waar je goed in bent en waarom je deze job moet krijgen!

Maak je eigen curriculum vitae! Vul jouw gegevens in op de onderstaande cv.

curriculum vitae van

naam

voornaam

adres

e-mailadres

gsm-nummer

studies en opleiding

mijn werkervaringen

mijn talenten

pluspunten

talenkennis

varia

WEEK 8

OPDRACHT 6: Je zoekt werk. Op de website van de VDAB* vind je jobs in jouw buurt.

ga naar: www.vdab.be

VLAANDEREN.be

VDAB

Menu Log in Contact Zoek

Jobs >
- Zoek een job
- Zoektips
- Beroepeninfo
- Buitenland
- Tewerkstellingspremies

Solliciteren >
- Cv
- Sollicitatiebrief
- Sollicitatiegesprek
- Selectietesten
- Sollicitatiecoaching

Opleidingen >
- Zoek een opleiding
- Online leren
- Werken en leren
- Opleidingscheques
- Opleidingspremies

Begeleiding >
- Begeleiding naar werk
- Loopbaanbegeleiding
- Arbeidsbeperking
- Vijftigplus
- Jongeren

Inschrijven >
- Schrijf je in
- Pas van school
- Pas ontslagen
- Jobstudent
- Rechten en plichten

(Vlaamse overheid, s.d.)

Home > Jobs > Zoek een job

functie, bedrijf, trefwoord... *bv. metser*

gemeente, provincie... *bv. Oost-Vlaanderen*

Zoek *KLIK*

Filters

Klik op 'ZOEK'. Beantwoord daarna onderstaande vragen.

Hoeveel jobs zijn er gevonden? _____

- Wat staat er **vetgedrukt** in de zoekresultaten?

- _____
- _____

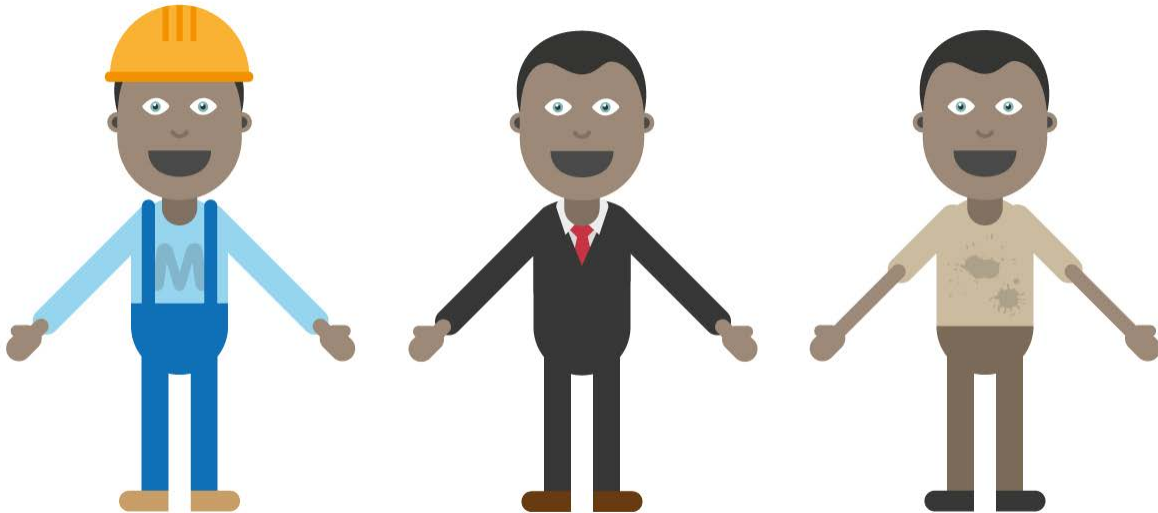
- Als je op een jobaanbieding klikt, zie je de titel *functieomschrijving*. Wat betekent dit?

- Je kan ook naar een uitzendbureau* gaan. Waar ligt dit bureau in de stad?

Geef de straatnaam. → Gebruik het stadsplan!

OPDRACHT 7: Je hebt gesolliciteerd voor een job. Je bent uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek* in het bedrijf. De juiste outfit is belangrijk. Omcirkel welke outfit Martin het best draagt op dit gesprek.

Waarom kies je voor deze outfit?

OPDRACHT 8: Tijdens een sollicitatiegesprek stelt een persoon vragen aan jou. Bereid je goed voor op dit gesprek. Onderstaande vragen kunnen voorkomen tijdens een sollicitatiegesprek. Beantwoord ze.

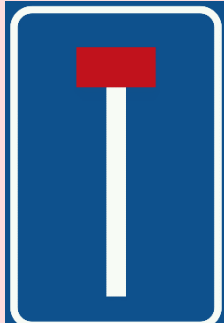

- Wat zijn je talenten of je sterke punten?

- Wat zijn je zwakke punten? Waar ben je minder goed in?

- Waarom wil je deze job doen?

WEEK 8

OPDRACHT 9: Martin krijgt goed nieuws : hij heeft de job als metser! Hij zal met een bedrijfswagen* moeten rijden. Daarvoor moet hij een rijbewijs hebben. Hij herhaalt de verkeersborden. Wat betekenen deze verkeersborden? ★ ★ ★

	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/> <hr/>	
	<hr/> <hr/> <hr/>
<hr/> <hr/> <hr/>	

Hoera, Martin is geslaagd voor zijn rijexamen! Hij haalt zijn rijbewijs op in het stadhuis van

Nederlede. Waar ligt het stadhuis? → Gebruik het stadsplan!

Proficiat, je hebt het tweede deel van week 8 gemaakt!

Welke woorden vond je moeilijk? Noteer ze rond de wolk.

woordenlijst

met moeilijke woorden

Woordenlijst

week 1		
p. 1	afvinken	<i>Met een vinkje ✓ aanduiden, om te tonen dat een opdracht gedaan is.</i>
p. 1	het symbool	<i>het teken, het pictogram</i>
p. 4	koppig	<i>eigenwijs, bokkig Je bent niet gemakkelijk van je standpunt af te brengen.</i>
p. 5	de wijk	<i>een buurt in de stad</i>
p. 6	typisch	<i>opvallend, kenmerkend</i>
p.6	de begroeting	<i>aanspreking in een bericht</i>
week 2		
p.12	de promotie	<i>de aanbieding, de reclame</i>
p.12	de balie	<i>het aanmeldingspunt, de receptie, de toonbank</i>
p.13	het abonnement	<i>een overeenkomst voor een langere tijd bij een dienst of een bedrijf; bv. gsm-abonnement, fitnessabonnement...</i>
p.13	het gezelschap	<i>samen zijn met anderen</i>
p.13	de gegevens	<i>de informatie</i>
p.13	het contract	<i>de afspraak, de overeenkomst, de verbintenis</i>
p.14	de dialoog	<i>gesprek tussen twee personen</i>
p.14	bezeren	<i>kwetsen, pijn doen, verwonden</i>
p.14	ontsmetten	<i>(een wonde) reinigen, proper maken</i>
p.16	de autobestuurder	<i>de persoon die met de auto rijdt</i>
p.16	gechoqueerd zijn	<i>helemaal in de war, in paniek zijn</i>
p.16	staren	<i>voor zich uit kijken</i>

p.16	het slachtoffer	<i>de gewonde, de getroffene</i>
p.16	bij bewustzijn	<i>bij besef zijn, weten wat er gebeurt, kunnen reageren</i>
p.16	de toestand	<i>Hoe het met iemand is.</i>
p.16	het voertuig	<i>bv. een auto, een moto, een vrachtwagen...</i>
p.17	de bakplaat	<i>De plaat die wordt gebruikt in de oven.</i>
p.19	het interview	<i>Een gesprek waarbij een persoon vragen stelt aan een andere persoon.</i>
p.19	de eetgewoonte	<i>Wat een persoon normaal gezien eet.</i>
week 3		
p.23	het logo	<i>Een vaste afbeelding die gebruikt wordt om een merk voor te stellen.</i>
p.24	boeken	<i>reserveren</i>
p.24	de vliegtuigmaatschappij	<i>Een bedrijf dat een aantal vluchten organiseert. Dit is meestal de maatschappij eigen aan het land.</i>
p.24	het reisbureau	<i>De plaats waar mensen voor jou een reis boeken.</i>
p.26	de havenstad	<i>Een stad aan de haven die belangrijk is voor de economie.</i>
p.27	het monument	<i>Een bezienswaardigheid in een land, iets wat heel belangrijk is geweest in de geschiedenis van dat land.</i>
p.27	de inwoner	<i>een bewoner van een land, stad</i>
p.28	uitdrogen	<i>gebrek aan water</i>
p.28	het masker	<i>voorwerp om het gezicht te bedekken</i>
p.30	de alinea	<i>Een tekst is opgebouwd uit verschillende alinea's waarbij regels worden opengelaten.</i>
p.33	jaarlijks	<i>elk jaar</i>
p.34	het evenement	<i>de gebeurtenis, het feest</i>
p.34	de windrichting	<i>De wind kan in vier richtingen waaien. Dat noemen we windrichtingen.</i>

week 4		
p.36	de sportvoorwerpen	<i>Materiaal dat je gebruikt om te sporten.</i>
p.36	correct	<i>juist</i>
p.37	de sportoutfit	<i>Kleren die bij de sport passen.</i>
p.38	iemand op de hoogte brengen	<i>Iemand verwittigen van een bericht, een boodschap doorgeven aan iemand.</i>
p.38	bereikbaar zijn	<i>Je kan de persoon bellen / mailen / een bericht sturen ...</i>
p.38	de ontvanger	<i>De persoon die het bericht krijgt.</i>
p.38	het onderwerp	<i>Waarover gaat het bericht?</i>
p.38	de boodschap	<i>Wat wil je zeggen aan de ontvanger?</i>
p.41	het cultureel centrum	<i>Een plaats in een stad waar er toneel wordt gespeeld, waar je naar een optreden kan kijken, waar je kan eten ...</i>
p.42	vastleggen	<i>Iets noteren, opnemen zodat je het later nog eens kan lezen of beluisteren.</i>
p.42	de geluidsopname	<i>Een gesprek / interview dat is opgenomen met de gsm en dat later kan herbeluisterd worden.</i>
p.43	de collectie	<i>de verzameling</i>
week 5		
p.46	het schema	<i>Het document waarin stap voor stap staat wat je gaat doen.</i>
p.46	het tussendoortje	<i>Iets kleins eten tussen twee maaltijden door. bv. om 16 uur, een vieruurtje.</i>
p.47	het tijdstip	<i>Een tijdstip bevat het uur en het aantal minuten. bv. 14.35 uur.</i>
p.48	het voedingsmiddel	<i>Alle zaken die als voedsel dienen.</i>
p.49	de accessoires	<i>De zaken die bij een bepaalde outfit horen.</i>
p.50	het fietsparcours	<i>de uitgestippelde (vooraf gemaakte) route</i>
p.50	voorkomen	<i>aanwezig zijn</i>
p.51	de boekenwurm	<i>iemand die heel graag en heel veel boeken leest</i>

p.51	het tekstfragment	<i>een stukje tekst uit een boek</i>
p.51	geen aandacht schenken aan iets	<i>geen aandacht geven aan iets, iets negeren</i>
p.51	zich inbeelden	<i>zich iets voorstellen dat eigenlijk niet bestaat</i>
p.51	verklappen	<i>Een geheim vertellen dat je eigenlijk niet mocht zeggen.</i>
p.51	bedenken	<i>zelf denken</i>
p.52	de geloofsovertuiging	<i>de godsdienst, de religie</i>
p.55	formuleren	<i>een antwoord vormen</i>
p.56	zich neervlijen	<i>zich zacht neerleggen</i>
p.58	de instructie	<i>De aanwijzing die je moet volgen.</i>
p.58	het tabblad	<i>een stukje, onderdeel van een volledige site</i>
p.58	de regisseur	<i>de leider van een film, de organisator achter de schermen</i>
week 6		
p.60	het evenement	<i>de gebeurtenis, het feestje</i>
p.60	de stamboom	<i>een schema waarin je de structuur van je familie kan zien</i>
p.62	de elementen	<i>zaken</i>
p.62	de locatie	<i>Waar vindt het evenement plaats?</i>
p.65	de ingrediënten	<i>De zaken die je nodig hebt om een gerecht te maken.</i>
p.65	de zuivel	<i>Producten die gemaakt zijn van eieren, melk, kaas, room ...</i>
p.65	de deegwaren	<i>Producten zoals pasta, deeg ...</i>
p.66	nauwkeurig	<i>zorgvuldig</i>
p. 66	opkloppen	<i>Een bepaalde manier van roeren. Zo maak je bv. slagroom licht.</i>
p. 67	de gedekte tafel	<i>Een tafel die er mooi uitziet. Op de tafel kan je een bloemetje, kaarsen en versiering plaatsen.</i>

week 7		
p.70	verkennen	<i>bekijken, bezoeken</i>
p.70	de NMBS	<i>De Nationale Maatschappij van de Belgische Spoorwegen. Deze organisatie zorgt voor de regeling van de treinen.</i>
p.72	de wereldsteden	<i>heel grote steden</i>
p.74	het Europees Parlement	<i>Het gebouw waar alle Europese ministers vergaderen.</i>
p.74	in de wolken zijn	<i>Je bent heel erg blij, gelukkig.</i>
p.75	het droomhuis	<i>Het huis van je dromen waar je heel graag in zou wonen.</i>
p.76	de formule	<i>De manier waarop je in het hotel logeert; dit kan met of zonder ontbijt.</i>
p.77	de handbagage	<i>Een rugzak of handtas die je meeneemt naar je zitplaats op het vliegtuig.</i>
p.79	iets de vrije loop laten	<i>iets loslaten bv. je fantasie loslaten (creatief zijn, je fantasie gebruiken)</i>
week 8 – deel 1		
p.81	het regulier onderwijs	<i>een volledig schooljaar doorbrengen op een school</i>
p.81	het deeltijds onderwijs	<i>Je wisselt werk en school af tijdens de week.</i>
p.81	het volwassenenonderwijs	<i>Een school waar je als volwassene opleidingen kan volgen.</i>
p.82	de materialen	<i>De zaken die je nodig hebt.</i>
p.84	het vervoermiddel	<i>het middel dat je gebruikt om je te verplaatsen</i>
p.85	de studierichting	<i>een richting op school met specifieke vakken</i>
p.88	het handboek	<i>Het boek waarin teksten en afbeeldingen staan. Dit dient als aanvulling op het werkboek.</i>
p.88	het werkboek	<i>Het boek waarin je de oplossingen van oefeningen noteert.</i>
p.88	boeken kaften	<i>een papiertje rond het boek doen zodat het niet stuk kan gaan</i>

week 8 – deel 2

p.90	de job	<i>Het werk dat je zal doen.</i>
p.90	de talenten	<i>Dingen die je goed kan, die iets meer zeggen over jou.</i>
p.90	de vroege vogel	<i>Iemand die steeds vroeg opstaat.</i>
p.90	betrouwbaar	<i>Een betrouwbaar persoon is een persoon die je kan vertrouwen.</i>
p.92	bezitten	<i>bv. Je bezit enkele eigenschappen. → Je beschikt over eigenschappen.</i>
p.92	medisch geschikt zijn	<i>Je hebt geen last van je lichaam als je de job uitoefent.</i>
p.93	het curriculum vitae of het cv	<i>Een document met je persoonlijke gegevens, schoolcarrière... Dit overtuigt de werkgever om jou werk te geven.</i>
p.93	flexibel	<i>Zich gemakkelijk kunnen aanpassen in een situatie.</i>
p.93	de pluspunten	<i>extra positieve punten van jou</i>
p.93	varia	<i>extra weetjes over jou</i>
p.95	VDAB	<i>De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling</i>
p.95	het uitzendbureau	<i>Een bedrijf waar je kan langsgaan als je een job zoekt. Zij helpen je dan verder.</i>
p.96	het sollicitatiegesprek	<i>Een gesprek waarbij je uitlegt waarom jij geschikt bent voor de job.</i>
p.97	de bedrijfswagen	<i>Een wagen die gebruikt wordt tijdens de werkuren.</i>

verbetersleutel

Begrijp je een woord niet? Deze sites kunnen je helpen!

http://woordenlijst.org/#/	Hoe helpt deze site jou?
	<ul style="list-style-type: none"> - Deze site vervoegt werkwoorden. - Je ziet of een woord mannelijk of vrouwelijk is. - Je vindt ook het enkelvoud en het meervoud van een woord. - Je ziet het lidwoord bij het zelfstandig naamwoord. <p style="text-align: right;">(Woordenlijst, 2016)</p>

http://synoniemen.net/	Hoe helpt deze site jou?
	<p>Je begrijpt een woord niet?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deze site geeft je andere woorden met dezelfde betekenis. - Je vindt ook het meervoud van het woord. - Je vindt het tegengestelde van dit woord. <p style="text-align: center;">bv. goed ↔ slecht</p> <p style="text-align: center;">dik ↔ dun</p> <p style="text-align: right;">(Synoniemen, 2016)</p>

http://taalunieversum.org/sectie/taalhulp	Hoe helpt deze site jou?
	<p>Op deze site vind je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de schrijfwijze van woorden - de schrijfwijze van steden, landen en werelddelen - informatie over de zinsbouw - vertalende woordenboeken <p style="text-align: right;">(Taalunieversum, 2016)</p>

Verbetersleutel

OPDRACHT 1: Martin wil jou leren kennen. Vul zijn vriendenboek in.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 2: Anna is lief, sportief, creatief, behulpzaam en sociaal. Lees wat Martin is. Wat past bij jou? Omcirkel vijf woorden.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 3: Los de vragen over je hobby op.

In de verbetering staan enkele voorbeelden. Jij kan dus iets anders hebben geschreven. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

- Mijn hobby is *voetbal, naar de bioscoop gaan, dansen...*
- Mijn hobby doe ik alleen / met twee / in een groep.
- Het leukste aan mijn hobby vind ik *een goal maken, de spanning, een optreden geven...*
- Dit vind ik er soms minder leuk aan: *de looptraining, een cinematicketje is duur...*

OPDRACHT 4: Lees het tekstje over Anna en Martin. Beantwoord de vragen.

Is de stelling of uitspraak waar of niet waar? Zet een kruisje in de juiste kolom.

	waar	niet waar
Anna is ouder dan Martin.		X
Martin heeft een broertje en een zusje.	X	
Anna woont dichterbij het treinstation dan Martin. → Gebruik het stadsplan en de straatnamen!		X
Martin woont in een appartement.		X

OPDRACHT 5: Je weet nu waar Anna en Martin wonen. Waar kom jij vandaan? Beantwoord de vragen over je geboorteland en België.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

WEEK 1

OPDRACHT 6: Je hebt afgesproken met Anna. Je gaat samen fietsen in het park, maar je bent ziek. Stuur een bericht naar Anna. Laat haar weten dat je niet kan komen.

Dit is een voorbeeldje van een bericht naar Anna. Je boodschap kan je anders schrijven. De betekenis moet wel hetzelfde zijn. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 7: Hoe spreek je een persoon aan? Verbind de aanspreking of begroeting uit de linkerkolom met de juiste persoon uit de rechterkolom. Er zijn meerdere antwoorden bij een persoon!

aanspreking, begroeting	persoon
hallo	een vriend, familielid
beste meneer/mevrouw	een persoon met een hogere functie. (bv. je baas)
een hand geven	een persoon die je niet kent
een kus op de wang geven	
spreek je aan met 'u'	
spreek je aan met 'je'	

The diagram shows a matching exercise. On the left, there are six boxes containing different ways of addressing someone. On the right, there are three boxes containing different types of people. Blue lines connect the boxes on the left to the boxes on the right. The connections are: 'hallo' to 'een vriend, familielid'; 'beste meneer/mevrouw' to 'een persoon met een hogere functie. (bv. je baas)'; 'een hand geven' to 'een persoon die je niet kent'; 'een kus op de wang geven' to 'een persoon die je niet kent'; 'spreek je aan met 'u'' to 'een persoon met een hogere functie. (bv. je baas)'; and 'spreek je aan met 'je'' to 'een persoon die je niet kent'.

OPDRACHT 8: Martin en Anna gaan samen een dag naar zee. Welke kleren hebben ze aan? Benoem de kledingstukken.

1. de trui met een kap
2. de short
3. de kousen
4. de zonnebril
5. de rok
6. de sandalen of de slippers

OPDRACHT 9: Welke kleren heb je nu aan? Som de kledingstukken op en beschrijf ze.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

voorbeeld: een witte T-shirt met de tekst 'love life', een rode trui met een rits, een bleke jeansbroek en sneakers van Nike...

OPDRACHT 10: Iedereen draagt andere kleren. Heb je onderstaande outfits al eens gezien? Bekijk de foto's. Los de vragen op.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk.. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

Verbetersleutel

OPDRACHT 1: Martin wil naar het fitnesscentrum gaan, maar hij weet niet hoe. Weet jij de weg? Leg hem stap voor stap de weg van zijn huis naar de fitness uit.

1. *Je kijkt naar Martins huis en gaat naar rechts richting de Drieweg.*
2. *Op het einde van de straat (Drieweg) sla je rechtsaf in de Nationalestraat.*
3. *Op het einde van de weg sla je rechtsaf in de Hoofdweg.*
4. *Je slaat de tweede straat linksaf in de Heldenlaan.*
5. *Je stapt rechtdoor tot het einde van de weg.*
6. *Op het einde van de Heldenlaan sla je rechtsaf in de Hoogstraat.*
7. *In de Hoogstraat sla je de eerste straat linksaf.*
8. *Je bent in de Meeuwenham en stapt rechtdoor tot aan het einde van de straat.*
9. *Langs je linkerkant in de Meeuwenham vind je het fitnesscentrum.*

OPDRACHT 2: Martin is aangekomen aan het fitnesscentrum. Hij ziet een affiche aan de muur hangen. Los de vragen op.

- Welke promotie is er in het fitnesscentrum? *Je moet maar 10 euro per maand betalen.*
- Wat is de voorwaarde om deze promotie te krijgen?
Je moet minimum een contract van 12 maanden nemen om deze promotie te krijgen.
- Waar kan je je inschrijven? *Aan de balie van het fitnesscentrum.*
- Wat heb je nodig om je in te schrijven? *Je hebt je identiteitskaart en bankkaart nodig.*
- Wanneer kan je niet naar het fitnesscentrum gaan?
Op feestdagen is het fitnesscentrum gesloten.
- Geef een voorbeeld van een feestdag in België: *Er zijn verschillende antwoorden juist: Nieuwjaar, Pasen, paasmaandag, Dag van de Arbeid, O.L.H.-Hemelvaart, Pinksteren, pinkstermaandag, nationale feestdag, O.L.V.-Hemelvaart, Allerheiligen, Wapenstilstand, Kerstmis.*

OPDRACHT 3: Martin wil een fitnessabonnement nemen. Hij wil graag gezelschap: JOU!
 Vul jouw gegevens in.

gegevens op je identiteitskaart

- Omcirkel de plaats van het rijksregisternummer in het **blauw**.
- Omcirkel het kaartnummer in het **groen**.

Van de andere vragen is er geen verbetering. Je antwoord is persoonlijk.

Hoeveel moet je in het totaal betalen bij een contract van 12 maanden?

€10 x 12 = 120 euro

OPDRACHT 4: Anna heeft zich tijdens de dansles pijn gedaan. Ze gaat naar de dokter.

Waar kan Anna de dokter vinden? *in de Muislaan*

Waar heeft Anna zich pijn gedaan? *Ze heeft pijn aan haar knie.*

Wat heeft Anna precies? *Anna heeft een schaafwonde op haar knie.*

OPDRACHT 5: Anna praat met de arts. Plaats de dialoog in de juiste volgorde. Schrijf de letters op de juiste plaats in het kadertje.

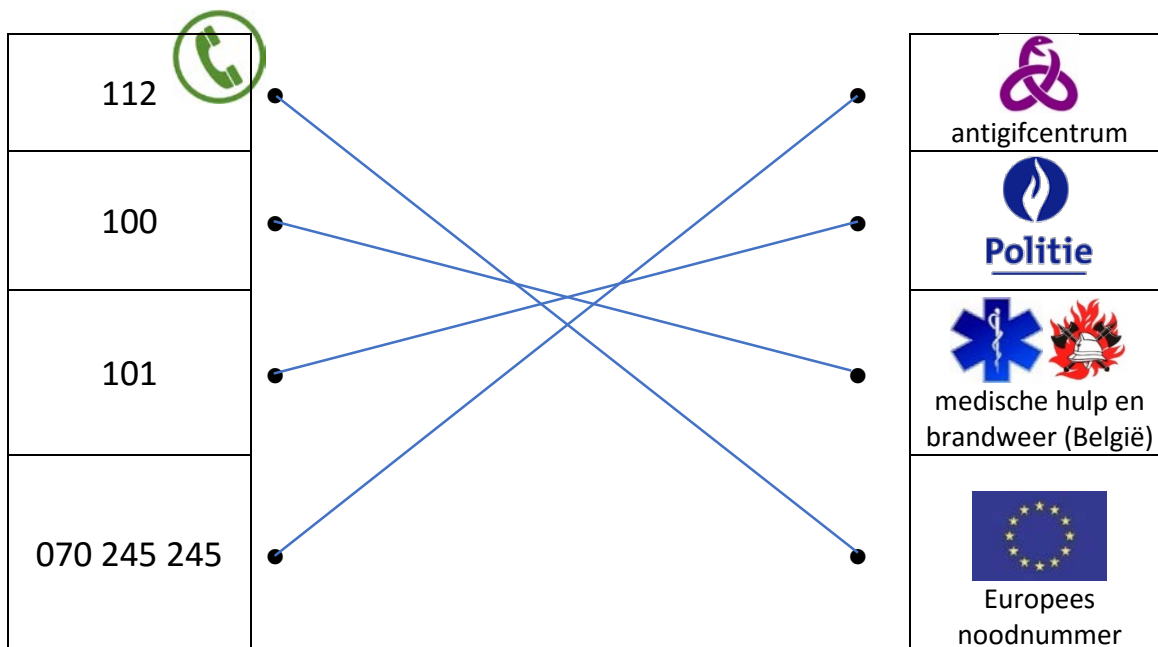
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>g</i>	<i>c</i>	<i>k</i>	<i>m</i>	<i>b</i>	<i>a</i>	<i>f</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>e</i>	<i>l</i>	<i>j</i>	<i>d</i>

WEEK 2

Los de vragen over Anna's bezoek aan de dokter op.

- Waar kan Anna de zalf voor haar knie kopen? *in de apotheek*
- In welke straat vinden we dit terug op het stadsplan? *in de Fazantendreef*
- Waarvoor dient het voorschrift van de dokter? *Om de zalf te kunnen kopen in de apotheek.*
- Welke producten kan je op deze plaats kopen? *zalf, pijnstillers, vitaminen, siroop, verzorgingsproducten, verband, pleisters...*

OPDRACHT 6: Ken jij de noodnummers? Verbind het telefoonnummer met het juiste symbool of de juiste dienst.

- In welke straat vind je het politiekantoor? *in de Koekoekstraat*

(Antigifcentrum Logo in SVG Format, 2014) (Lefevre, 2010) (den Besten, 2014) (Wikimedia Foundation, Inc., 2016)

OPDRACHT 7: Je loopt op straat. Er is een ongeval gebeurd. Jij belt de hulpdiensten. Lees de tekst. Beantwoord de vragen van de hulpdienst.

- Welk noodnummer zou jij bellen? *112 (Je hebt verschillende hulpdiensten nodig. Op deze manier worden ze allemaal verwittigd.)*

Je krijgt de hulpdiensten aan de lijn. Beantwoord de vragen.

- Wat is er precies gebeurd?
Er is een ongeluk gebeurd. Een autobestuurder heeft een fietser aangereden.
- Zijn er slachtoffers? *ja*
- Hoeveel slachtoffers zijn er? *vier*
- Waar bent u? *Op het kruispunt van de Papegaaistraat en de Neushoornstraat.*
- Is er een herkenbaar gebouw in de buurt? *Ja, het stadhuis.*
- Zijn de slachtoffers bij bewustzijn?
De autobestuurder en de kinderen in de auto zijn bij bewustzijn. De fietser reageert niet en is niet bij bewustzijn.
- Beschrijf de toestand van de gewonden. *(wonden, ademhaling, hartslag, gechoqueerd...)*
De fietser is er erg aan toe. De jongen beweegt niet en zijn benen liggen in een rare houding. Hij heeft een grote wonde aan het achterhoofd. Hij ademt, maar zijn hartslag is traag. De autobestuurder is gechoqueerd. De vrouw bloedt aan haar hoofd. De kinderen op de achterbank huilen.
- Kunnen andere voertuigen* nog rijden op de rijweg? *Nee, de auto staat in het midden van de rijweg.*

OPDRACHT 8: Lees het gezonde recept met kip en quinoa. Wat heb je allemaal nodig? Maak een boodschappenlijstje.

boodschappenlijst

500 gram kip (kippenfilet)

2 paprika's

1 ei

een pakje pijpajuin

panko

2 avocado's

bloem

een potje hüttenkäse

300 gram quinoa

een doosje pijnboompitten

bouillonblokje van kip

(eventueel peper en zout)

WEEK 2

OPDRACHT 9: Welke kookterm past bij het ingrediënt? Schrap de kooktermen die niet passen.

- vers ~~getrokken~~ / ~~gekookte~~ / ~~gemalen~~ muntthee.
- vers ~~gekookte~~ / *gebakken* / ~~gestoomde~~ taart
- Wortels moet je *raspen* / ~~snijden~~ / ~~knippen~~.
- Een hamburger ~~kook~~ / *bak* / ~~stoom~~ je.

OPDRACHT 10: Wat eet en drink je op een warme zomerdag? Vul het schema aan.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 11: Interview een vriend of een familielid over zijn/haar eetgewoonten. Stel deze vragen.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 12: Lees de eetgewoonten van Anna en Martin. Beantwoord de vragen.

ANNA

- Wat is er niet goed aan Anna haar eetgewoonten?

Anna drinkt bij haar eten bijna altijd een glas cola. Ze eet 's avonds vaak een zakje chips.

- Geef Anna een tip.

*Geen cola drinken bij het eten. Wel een glas water.
Na het avondmaal niets meer eten.*

MARTIN

- Wat is niet goed aan Martin zijn eetgewoonten?

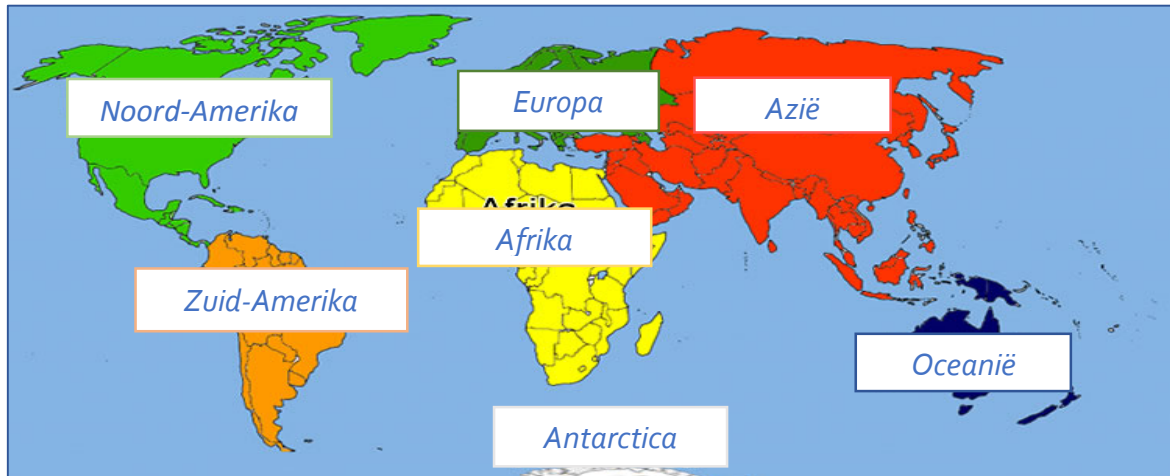
Martin ontbijt niet. Hij eet te weinig groenten. Hij eet dat niet graag.

- Geef Martin een tip.

*Vroeger opstaan. Zo heb je tijd om te ontbijten.
Mama maakt groenten. Eet ze op.*

Verbetersleutel

OPDRACHT 1: De wereld kunnen we opdelen in zeven werelddelen. Plaats in de kadertjes de naam van het correcte wereldddeel.

(Wereldkaart, s.d.)

OPDRACHT 2: Samen met Anna en Martin maken we kennis met die verschillende werelddelen. Helaas zijn ze niet allemaal zo dichtbij. Hoe kunnen we op deze plaatsen geraken?

- Op welke manieren kan je je verplaatsen naar verre landen?
Met de trein, met het vliegtuig, met de auto, met de bus, met de TGV...
- Op welke manier zou jij het liefst op reis gaan?
Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!
- Ben je al eens op reis geweest? Zo ja, waar ging je naartoe? Vertel Anna en Martin hier wat meer over.
Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!
- Hieronder zie je allemaal logo's van *vliegtuig*maatschappijen.

OPDRACHT 3: Je kan een reis boeken via de website van een vliegtuigmaatschappij. Soetkin, een vriendin van Martin, bekeek zo'n site. De afbeelding hieronder kreeg ze te zien op de site. Weet jij wat je moet invullen op de pagina? Benoem de aangeduide delen.

1. *bestemming (plaats waar je naartoe wilt gaan)*
2. *datum heenreis*
3. *datum terugreis*
4. *aantal personen*

WEEK 3

- Sommige mensen boeken hun reis via een reisbureau. Waar kan je het reisbureau vinden?
Het reisbureau ligt in de Nationalestraat.
- Wat is de naam van het reisbureau? *De Reisduiven*

OPDRACHT 4: Ieder land heeft een vlag. Hieronder staan enkele vlaggen. Kan jij de vlag verbinden met het juiste land?

(Wikimedia Foundation, Inc., 2016)

		Afghanistan
		Verenigde Staten
		België
		Liberia
		Verenigd Koninkrijk
		Griekenland
		Syrië
		Turkije

OPDRACHT 5: Waar wonen al de mensen? Per land of stad kunnen we zeggen hoeveel mensen daar leven. Schrijf de cijfers voluit

- Zuid-Afrika telt ongeveer **53.000.000** inwoners.
drieënvijftig miljoen
- De hoofdstad van Suriname is Paramaribo en telt **244.946** inwoners.
tweehonderdvierenveertigduizend negenhonderdzessenveertig
- Fremantle, een havenstad in Australië, telt **7459** inwoners.
zevenduizend vierhonderdnevenvijftig

OPDRACHT 6: Los de volgende vragen over Egypte op.

- In Egypte zien we vaak deze monumenten. Op de foto zie je drie grote *piramides*.
- Hoe heet de zee die op de kaart is aangeduid? Omcirkel het juiste antwoord.
Rode Zee / Dode Zee / Middellandse Zee / Noordzee / Atlantische Oceaan
- Hoe heet een inwoner van Egypte? *Egyptenaar*

OPDRACHT 7: Anna en Martin vonden deze tekst in een boek over Egypte. Enkele woorden kunnen ze niet lezen. Vervoeg de werkwoorden correct in de verleden tijd.

De Egyptenaren *dachten* (**denken**) dat de goden de farao hadden *gestuurd* (**sturen**) om hen (= Egyptenaren) te helpen. Dat *betekende* (**betekenen**) dat de farao half mens en half goddelijk *was* (**zijn**). Na zijn dood *zou* (**zullen**) de farao in het rijk van de goden verder leven, maar dan *moest* (**moeten**) zijn lichaam na de dood goed *bewaard* (**bewaren**) blijven. Nadat een farao *was* (**zijn**) gestorven, haalden de mensen de hersenen en andere lichaamsdelen uit het lichaam. Daarna *bedekten* (**bedekken**) ze het lichaam van de farao met een

wit poeder. Zo *bleef* (**blijven**) de farao dagenlang liggen, tot zijn lichaam was *uitgedroogd* (**uitdrogen**). Daarna werd het lichaam gewassen en werd er een soort verband rond de farao gedraaid. De farao *kreeg* (**krijgen**) ook nog een masker op zijn hoofd. Ten slotte werd hij in zijn doodskest *gelegd* (**leggen**). Naast zijn graf *lagen* (**liggen**) er verschillende dure voorwerpen, want de farao zou die wel eens nodig kunnen hebben na zijn dood.

(Egypte, s.d.)

WEEK 3

OPDRACHT 8: Anna en Martin vonden de volgende tekst over Zuid-Afrika op het internet. Lees de tekst. Zoek de betekenis van de vijf vetgedrukte woorden op in het woordenboek of op het online-woordenboek <http://www.vandale.be/>. Schrijf de betekenis op de lijstjes.

- **safari:** tocht door een gebied waar wilde dieren leven; jachtreis
- **flora:** alle planten van een bepaald gebied
- **scala:** reeks; groot aantal soorten of variaties
- **excentriek:** heel anders dan anders en daardoor opvallend; speciaal
- **fauna:** de dierenwereld van een gebied; het geheel aan dieren in een gebied

OPDRACHT 9: Welke dieren zie je op de foto? Benoem 'de Grote Vijf' correct.

de neushoorn

de olifant

de luipaard

de buffel

de leeuw

OPDRACHT 10: De dieren uit Zuid-Afrika kan je ook zien in de Zoo van Antwerpen. Je bent samen met Martin een dagje naar de zoo geweest. Vertel aan Anna hoe je dag was.

Dit is een voorbeeld van wat je kunt zeggen tegen Anna. Jij kan evengoed iets anders geschreven hebben. Controleer de schrijfwijze van moeilijke woorden. Vergeet de signaalwoorden niet!

Dag Anna! Ik heb vandaag samen met Martin de Zoo van Antwerpen bezocht. Het was een mooie en warme dag. We hebben veel dieren gezien. Martin wilde eerst naar de leeuwen. Daarna hebben we ook nog zebra's, olifanten, giraffen... gezien. Ik vond het bezoek aan de zoo heel leuk. De luipaarden vond ik de mooiste dieren. Jij zou zeker ook eens moeten gaan!

OPDRACHT 11: De Tafelberg is de bekendste plaats in Zuid-Afrika. Ben je benieuwd naar de Tafelberg? Lees de tekst. Los onderstaande vragen op.

- De Tafelberg is één van de *zeven wereldnatuurwonderen*.
- Wat is de oppervlakte van deze berg? *De oppervlakte is zestig vierkante kilometer*.
- Geef een andere naam voor de Tafelberg. *Hoerikwaggo / Zeeberg*
- Wat vind je bovenop de berg? *Bovenop de berg vind je honderden soorten speciale planten*.

OPDRACHT 12: Anna en Martin zouden jou graag wat meer vertellen over Brazilië. Ze hebben een probleem: ze kunnen woorden niet goed vervoegen. Help je hen hierbij? Vervoeg onderstaande woorden. Maak gebruik van de ‘trappen van vergelijking’.

- Brazilië heeft een oppervlakte van 8,5 miljoen vierkante kilometer en is daarmee het *grootste* land van Zuid-Amerika. (Wikimedia Foundation, Inc., 2016)
- Egypte ligt *dichter bij* België dan Brazilië.
- Brazilië is *groter* dan België.
- Dit zijn drie *bekende* Braziliaanse topvoetballers.
- Sommige Brazilianen beweren dat hun land de *beste* voetballers ter wereld hebben.

Vul de zinnen aan. Je kan kiezen uit de volgende woorden: meer – minder. Kijk naar het lijstje met de tien grootste steden in Brazilië om het antwoord te vinden.

- São Paolo telt *meer* inwoners dan Rio de Janeiro.
- Manaus telt *minder* inwoners dan Brasilia.

OPDRACHT 13: In Brazilië vindt er jaarlijks een groot feest plaats. Anna en Martin zochten op het internet wat info rond dit feest. Ze vonden onderstaande tekst. Er is een probleem: de hoofdletters ontbreken. **Markeer** de woorden die een hoofdletter moeten hebben.

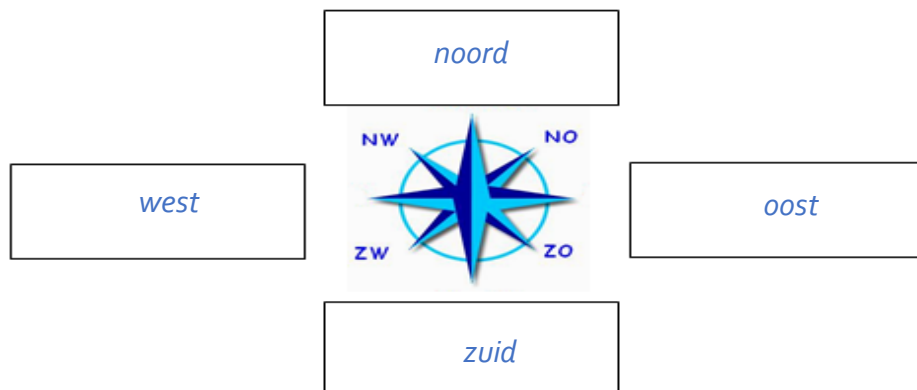
feesten: **braziliaans** carnaval

door **bob römken**s

om het begin van de lente aan te duiden, viert men in **brazilië** carnaval. **geen** carnaval zoals we dat in **belgië** vieren. **in** **brazilië** weten ze pas echt wat feesten is.

carnaval is het belangrijkste moment van het jaar voor de meeste **brazilianen**. **het** hele land stopt met werken tijdens carnaval. **bijna** meer dan een week vinden er overal grote festiviteiten plaats. **zowel** overdag als 's nachts. **op** deze feesten zie je grote wagens, prachtige verklede mensen, kleurrijke dansen en hoor je heel veel muziek. (Römken, s.d.)

OPDRACHT 14: Anna en Martin houden van warm weer. Tijdens de vakantie hebben ze liefst veel zon en weinig wind. Ken jij de vier windrichtingen? Vul de namen van de windrichtingen in.

Verbetersleutel

OPDRACHT 1: In week 1 heb je je hobby al kunnen voorstellen. Misschien is sport één van je hobby's? Hieronder vind je verschillende afbeeldingen terug van sportvoorwerpen. Benoem alle afbeeldingen correct.

		
<i>de voetbalschoen</i>	<i>de tennisracket</i>	<i>de drinkbus</i>
		
<i>de basketbal</i>	<i>de mountainbike</i>	<i>de loopschoen</i>
		
<i>de duikbril</i>	<i>het skateboard</i>	<i>de fietshelm</i>
		
<i>de tutu (ballet)</i>	<i>de hockeystick</i>	<i>de schaatsen</i>

(Dance Skirts and Tutus, s.d.) (Adidas V24 Compo 1 Hockeystick, s.d.)

OPDRACHT 2: Je ziet hier negen sporters in hun sportoutfit. Welke sport beoefent die persoon?
Schrijf de sport onder de foto's.

		
<i>voetbal</i>	<i>zwemmen</i>	<i>basketbal</i>
		
<i>wielrennen</i>	<i>atletiek</i>	<i>rugby</i>
		
<i>boksen</i>	<i>volleybal</i>	<i>turnen</i>

(Detroz, 2004) (Marianne Vos in voorlopige WK-selectie, s.d.)(Delfine Persoon onze eregaste!, 2015)(Nagahama, 2014)

- In welke winkel kunnen sporters hun outfit kopen? *Sportstore*
- In welke straat ligt deze winkel? *Deze winkel ligt in de Kattendreef.*

OPDRACHT 3: Anna zit in een dansclub. Volgende week gaat ze een weekje op reis. Hierdoor zal ze twee trainingen missen. Ze zal niet kunnen deelnemen aan de danswedstrijd. Ze moet haar trainer op de hoogte brengen. Hij is bereikbaar via e-mail. Help Anna bij het opstellen van de mail.

Dit is een voorbeeld van een e-mail. Je boodschap kan anders geschreven zijn. Het moet wel dezelfde betekenis hebben!

Verzenden Bijvoegen Invoegtoepassingen Verwijderen ...

Aan *trainer@hotmail.com*

CC

Afwezigheid training + wedstrijd

Dag trainer

Volgende week maandag vertrek ik voor een weekje op reis. Hierdoor zal ik dinsdag en vrijdag niet kunnen komen naar de training. Ik zal zaterdag ook niet kunnen meedoen aan de danswedstrijd.

Tot binnen twee weken!

*Groetjes
Anna*

OPDRACHT 4: Sommige mensen bespelen een muziekinstrument. Ken jij ze allemaal? Benoem de instrumenten en gebruik de bezitsvorm. Lees eerst de theorie.

instrument	persoon	bezitsvorm
	Mark	<i>Marks gitaar</i>
	Salma	<i>Salma's piano</i>
	Younes	<i>Younes' viool</i>
	Mirthe	<i>Mirthes drumstel</i>

WEEK 4

	Zuhal	<i>Zuhals harp</i>
	Sigi	<i>Sigi's accordeon</i>
	Jordy	<i>Jordy's trompet</i>
	Laurens	<i>Laurens' saxofoon</i>
	Ayoub	<i>Ayoub's djembé</i>

- Martin wil graag piano leren spelen. Waar kan hij dit in zijn stad leren? Geef de naam van het gebouw en de straatnaam. *De muziekschool in de Solstraat.*

OPDRACHT 5: Anna en Martin gaan vaak naar het cultureel centrum in de Koekoekstraat. Daar treden soms muzikanten op. Niet elke muzikant speelt hetzelfde muziekgenre. Hieronder zie je enkele voorbeelden. Omcirkel in **groen** het genre dat jij graag hoort en in **rood** wat je niet graag hoort. Ken je er nog? Schrijf ze in de lege vakjes.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk.

Enkele mogelijke extra genres: blues, folk, trap, klassiek, wereldmuziek, soul...

OPDRACHT 6: Je stelt enkele vragen aan Martin over muziek. Zijn antwoorden staan er al. Schrijf een goede vraag zodat Martins antwoord klopt.

1. *Naar welke muziek luister je graag?*
→ *Martin: Ik luister graag naar hiphop.*
2. *Wie is je lievelingsmuzikant?*
→ *Martin: Kanye West is mijn lievelingsmuzikant.*
3. *Luister jij graag naar reggae?*
→ *Martin: Nee, ik luister niet graag naar reggae.*

OPDRACHT 7: Anna en Martin willen de hobby's van je familie, vrienden, buren, klasgenoten leren kennen.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

Enkele mogelijke vragen:

- *Wat is je lievelingshobby?*
- *Welke hobby's heb je?*
- *Voer je je hobby alleen uit of met meerdere personen?*
- *Waar oefen je je hobby uit? Thuis, sportcentrum, muziekschool...?*
- *Hoeveel keer per week oefen je je hobby uit?*
- *Hoelang heb je die hobby al?*
- ...

OPDRACHT 8: Martin gamet graag. Hieronder vind je zijn collectie spelletjes terug. Binnenkort neemt Martin deel aan een wedstrijd. Hij moet zelf een game bedenken. Kan jij hem daarbij helpen?

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk.. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

Verbetersleutel

OPDRACHT 1: Je hebt een dagje vrij! Wat wil je doen? Vul het schema in. Zet er ook tijdstippen bij. Je kan het schema van Anna en Martin gebruiken als voorbeeld.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 2: Anna en Martin maken een fietstocht. Ze hebben een goed ontbijt nodig. Ken je de namen van de voedingsmiddelen? Schrijf de namen in de kaders. Wat zou jij eten voor het fietsen? Omcirkel de producten.

het fruitsap

de banaan

de champagne of cava

de frambozen

het brood

de hamburger

de chocopasta

de muesli - cruesli

het flesje Coca-Cola

het flesje water

het ei

de cornflakes of
ontbijtgranen

OPDRACHT 3: Tijd om de fietskieren aan te trekken! Welke kieren hebben Anna en Martin aan? Benoem de kledingstukken en accessoires.

1. de helm	4. de fiets
2. de zadel	5. de pedalen
3. de drinkbus	6. de fietstas

OPDRACHT 4: Maak een fietsparcours voor Anna en Martin. In je fietstocht moeten de straten uit de kader hieronder voorkomen. Klaar? Start!

De fietsroute van Anna en Martin begint!

Ze starten in de Nationalestraat.

Daarna slaan ze rechtsaf naar de Drieweg.

- *Ze houden links aan richting de Vogelstraat.*
- *Aan het einde van de Vogelstraat slaan ze linksaf naar de Solstraat.*
- *Ze steken de weg over en komen in de Kersstraat.*
- *Dan nemen ze de eerste straat rechts.*
- *Vervolgens slaan ze linksaf naar de Vissersweg.*
- *Ze nemen de eerste straat rechts naar de Kattendreef.*
- *Ze volgen de Kattendreef tot het einde. Aan het einde slaan ze linksaf naar de Opstalstraat.*
- *Ze nemen de eerste straat links en nemen daarna de Heldenlaan.*
- *Aan het einde van de Heldenlaan slaan ze rechtsaf op de Hoofdweg.*
- *Daarna volgen ze de hoofdweg tot aan de Limpenstraat aan de linkerkant.*
- *Ten slotte nemen ze in de Limpenstraat de eerste straat links.*
- *Zo zijn ze weer veilig thuis!*

OPDRACHT 5: Tijd voor iets anders! Anna en Martin zijn echte boekenwormen: ze lezen heel graag. Martin kiest voor het boek 'Paniek' van Carry Slee. Zij is een Nederlandse schrijfster. Lees het tekstfragment en beantwoord de vragen.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

WEEK 5

OPDRACHT 6: Gebruik je computer en zoek de link op. Los de vragen op.

Yasmine

- Welk heilig boek gebruikt Yasmine? *de Koran*
- Bij welk geloof gebruiken ze dit boek? *de Islam*
- Hoe heet de belangrijkste persoon uit dit boek bij de moslims? *Allah*

Henriëke en Mart

- Hoe heet het heilig boek van de christenen? *de Bijbel*
- Het boek bestaat uit twee testamenten. In welk testament gaat het over het leven van Jezus? *het Nieuwe Testament*

Noa

- Hoe heet het heilig boek van de joden en in welke taal is het geschreven?
Het heilig boek heet de Thora en is neergeschreven in het Hebreeuws.

OPDRACHT 7: Je maakte kennis met drie geloofsovertuigingen. Wat is jouw godsdienst?

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 8: In het midden staan vier godsdiensten. Bij welke godsdienst horen de afbeeldingen? Verbind de foto's met de geloofsovertuigingen.

		het boeddhisme	
		het christendom	
		de islam	
		het jodendom	

OPDRACHT 9: Esther is de zus van Martin. Ze is overmorgen jarig. Hij wil voor haar een kaartje knutselen. Kan jij hem helpen? Wat heb jij al geknutseld? Schrijf het op in de hokjes van de woordenspin.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

Eventuele antwoorden: een beeldje uit klei, een juweel, een slinger, figuren uit papier ...

OPDRACHT 10: Hoe maak je dit kaartje? Kijk naar de afbeeldingen. Elke afbeelding is een stap. Schrijf naast de afbeelding wat je moet doen. Zo krijg je een mooi resultaat!

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

een voorbeeld:

Wat heb je allemaal nodig?

1. een verjaardagskaarsje
2. hard papier
3. stiften
4. bruin papier
5. een cupcakevormpje

STAP 1:

Je knipt een stuk uit het cupcakevormpje. Zorg ervoor dat je het plat kan leggen.

STAP 2:

Uit het bruin papier knip je een halve cirkel. Die moet even lang zijn als het cupcakevormpje. Je neemt er een verjaardagskaarsje bij.

Je plooit een hard papier in twee. Dit wordt de vorm van je kaartje.

STAP 3:

Plak het cupcakevormpje op de kaart. Daarboven lijm je de halve cirkel. Boven de halve cirkel komt dan het kaarsje. Kijk naar de foto en volg het voorbeeld. Vul tot slot de letters aan zodat je tot het woord WISH komt.

OPDRACHT 11: Op de volgende pagina zie je een tv-gids staan. Daarin zie je per dag welke programma's er op tv zijn. Los onderstaande vragen op door naar de gids te kijken.

- Op welke zender kan je om 15.20 uur naar McLeod's Daughters kijken? *op VTM*
- Hoeveel keer per dag kan je naar het nieuws kijken op Eén? Schrijf ook de tijdstippen op wanneer je het nieuws kan zien.
Je kan drie keer naar het journaal kijken. Om 13 uur, om 18 uur en om 19 uur.
- Hoeveel kookprogramma's kan je zien op Eén en VTM samen gedurende de hele dag?
Je kan naar twee kookprogramma's kijken. (Dagelijkse Kost en De keuken van Sofie)
- Wanneer kan je de avondaflevering van Thuis bekijken? Op welke zender kan je dit zien?
Je kan naar Thuis kijken om 20.10 uur op de zender Eén.
- Schrijf 5 programma's op waar je zelf ook naar kijkt. Het mogen programma's zijn van andere zenders.
Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 12: Om de dag af te sluiten ga je naar de film. Volg de instructies. Zo vind je een leuke film. Los daarna de vragen op.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

Verbetersleutel

OPDRACHT 1: Voor je een feestje organiseert, moet je weten wie je uitnodigt. Martin stelde een stamboom op van zijn familie. Vul nu zelf de stamboom aan van jouw familie. Je kan het voorbeeld van Martin gebruiken. Schrijf de naam van de personen op. Schrijf er ook een van deze woorden bij: broer, zus, mama, papa, oom, tante, oma en opa.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 2: Vul in de lege hokjes de gevraagde elementen in. Zoek een leuke naam voor je feestje. Wat ga je doen tijdens het evenement? Noteer dit bij beschrijving.

Dit is een voorbeeld. Jij kan evengoed iets anders geschreven hebben met dezelfde boodschap. Controleer de schrijfwijze van moeilijke woorden!

✉ Privé-evenement maken ▾
✕

Je maakt een privé-evenement. We willen de privacy van gasten beschermen. Daarom kun je het evenement later niet in openbaar veranderen.

Evenementnaam

Locatie

Datum/tijd UTC+02 + Eindtijd

Beschrijving

Beste familie en vrienden!

Wij nodigen jullie graag uit voor een etentje bij ons. We maken voor jullie een heerlijke spaghetti! Bereid je voor op een fijne avond vol plezier en lekker eten.

We hopen jullie allemaal te zien op 10 augustus.

Hopelijk tot dan!

Vele groetjes

Martin & Anna

Gasten kunnen vrienden uitnodigen

Annuleren
Maken

WEEK 6

OPDRACHT 3: Anna en Martin koken voor het feestje. Ze maken een overheerlijke spaghetti. Weet jij wat er op de afbeeldingen staat? Verbind de afbeeldingen met het juiste woord.

	•	•	de geraspte kaas
	•	•	de wortelen
	•	•	de ajuinen
	•	•	de tomaten
	•	•	het gehakt
	•	•	de pasta

(Vlam vzw, 2016)(Nullam Microwaveum,2016)(tomaat., s.d.)(Holly Arnold, 23 februari 2016)(Indacofoods, 2015)

Als dessert maken ze chocolademousse. Lust jij dat ook? Doe hetzelfde als bij de vorige oefening.

de eieren

de room

de suiker

de chocolade

de boter

(B-one, s.d.)(Cabrinkm, s.d.)(Kenneth De Roose, 2016)(Gerhard Kwak, 2015)(Albert Heijn, s.d.)

WEEK 6

OPDRACHT 4: Voedingsmiddelen worden ingedeeld in categorieën. Zo kan je gemakkelijk boodschappen doen. Elk product hoort bij een categorie. Plaats de ingrediënten in de juiste kolom.

groenten	vlees	zuivel	deegwaren	snoepwaren
<i>de tomaten</i>	<i>het gehakt</i>	<i>de boter</i>	<i>de pasta</i>	<i>de suiker</i>
<i>de wortelen</i>		<i>de eieren</i>		<i>de chocolade</i>
<i>de ajuinen</i>		<i>de geraspte kaas</i>		
		<i>de room</i>		

OPDRACHT 5: Een recept moet je nauwkeurig volgen. Zo mislukt je gerecht niet. Kan jij onderstaande stappen in de juiste volgorde plaatsen? Schrijf de letter bij de juiste stap in het kadertje.

stap 1	stap 2	stap 3	stap 4	stap 5
<i>C</i>	<i>E</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>D</i>

OPDRACHT 6: Hou jij ook van een mooi gedekte tafel? Het zorgt voor een gezellige sfeer. Schrijf de juiste naam van de voorwerpen in de kader.

1	<i>het tafelkleed</i>
2	<i>de vork</i>
3	<i>het waterglas</i>
4	<i>de lepel</i>
5	<i>het wijnglas</i>
6	<i>het servet</i>
7	<i>het mes</i>

OPDRACHT 7: Waar kan je de voorwerpen voor op tafel kopen? Geef de naam en de straat van de winkel. → Gebruik het stadsplan!

Je kan de voorwerpen kopen in de Supermarkt in de Hoogstraat.

OPDRACHT 8: Anna weet niet hoe ze een tafel moet dekken. Kan jij haar helpen? Gebruik de foto's van opdracht 6. Alle voorwerpen moeten op tafel komen. Misschien heb je niet alle stappen nodig.

Dit is een voorbeeld. Jij kan evengoed iets anders geschreven hebben met dezelfde boodschap. Controleer de schrijfwijze van moeilijke woorden!

1	<i>Eerst leg ik het tafellaken op de tafel. Ik zorg ervoor dat aan elke kant evenveel laken hangt.</i>
2	<i>Daarna plaats ik het bord op tafel. Dit moet ongeveer evenwijdig aan de stoel staan.</i>
3	<i>Het bestek volgt daarna. Links van het bord plaats ik de vork, rechts komt het mes. Naast het mes komt de lepel.</i>
4	<i>Als volgt komt het wijnglas in de rechterbovenhoek van het bord.</i>
5	<i>Het waterglas komt daarna naast het wijnglas. Het moet er wat schuin naast staan.</i>
6	<i>Ten slotte plooi ik de servet in een mooie vorm. Die plaats ik dan in het glas of op het bord.</i>

Verbetersleutel

OPDRACHT 1: Onderstaande informatieborden vind je op de website van de NMBS. Help jij Martin de juiste informatie opzoeken?

- Waar ligt het treinstation? Geef de straatnaam. *Het station ligt in de Zebraalaan.*
- Martin neemt de trein van 10.24 uur naar Brussel. Op welk spoor moet hij staan?
Hij moet de trein nemen op spoor 3.
- Martin komt aan op spoor 5 in Sint-Niklaas. Wanneer nam hij de trein?
Hij nam de trein om 17.20 uur.
- Martin neemt de trein om 10.24 uur. Hoelang is hij onderweg?
Hij is 1 uur en 13 minuten onderweg.
- Martin neemt de trein om 10.27 uur. Moet hij overstappen? Zo ja, hoeveel keer?
Ja, hij moet één keer overstappen.

OPDRACHT 2: Martin leest graag stripverhalen. Hij bezoekt het Belgisch Stripmuseum. Hoeveel moet hij betalen voor een bezoek? Los onderstaande vragen op.

- Hoeveel betaalt Martin in het museum? *Hij betaalt zeven euro.*
- Hij wil het Stripmuseum en het Marc Sleen Museum bezoeken. Hoeveel moet hij betalen?
Hij moet dan acht euro betalen. (combi Marc Sleen Museum = + € 1)
- Martin betaalt €5. Op welke manier bezoekt hij het museum?
Hij bezoekt het museum met een schoolgroep.

OPDRACHT 3: Martin bezoekt Mini-Europa in Brussel. Daar ziet hij de kleinere versies van monumenten uit wereldsteden. Ken jij de monumenten? Vertel uit welke stad en welk land ze komen.

	<p>monument: <i>het Atomium</i></p> <p>Waar vinden we dit monument?</p> <ul style="list-style-type: none"> - In welke stad? <i>in Brussel</i> - In welk land? <i>in België</i>
	<p>monument: <i>de Eiffeltoren</i></p> <p>Waar vinden we dit monument?</p> <ul style="list-style-type: none"> - In welke stad? <i>in Parijs</i> - In welk land? <i>in Frankrijk</i>
	<p>monument: <i>de toren van Pisa</i></p> <p>Waar vinden we dit monument?</p> <ul style="list-style-type: none"> - In welke stad? <i>in Pisa</i> - In welk land? <i>in Italië</i>
	<p>monument: <i>de Big Ben</i></p> <p>Waar vinden we dit monument?</p> <ul style="list-style-type: none"> - In welke stad? <i>in Londen</i> - In welk land? <i>in Groot-Brittannië of Engeland</i>

OPDRACHT 4: Jullie maakten kennis met enkele bekende monumenten in Europa. Ook buiten Europa zijn er veel mooie monumenten. Bekijk onderstaande foto's. Los de vragen op.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 5: Na het bezoek aan Mini-Europa maakt hij nog een wandeling door de stad. Hij neemt twee foto's. Het zijn foto's van belangrijke gebouwen in Brussel. Wat vind jij ervan? Los de vragen op.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

WEEK 7

OPDRACHT 6: Van welke plaatsen droom jij? Geef jouw top drie van droombestemmingen. Schrijf de bestemming op de juiste plaats op het podium.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van landen en steden!

OPDRACHT 7: Dit is Anna's droomhuis. Beschrijf in vier zinnen het vakantiehuis. Gebruik de woorden in de reiskoffer.

Dit is een voorbeeld. Je antwoord is persoonlijk. Jij kan evengoed iets anders geschreven hebben met dezelfde boodschap. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

Naast het witte huis ligt een mooi zwembad. Het huis heeft geen tuin. Er zijn wel palmbomen en planten aan de rand. Het is een groot huis. Er is een diep zwembad. Wie niet kan zwemmen gebruikt best zwembandjes.

OPDRACHT 8: Anna mag haar reis boeken. Ze moet een formulier invullen. Kan jij haar helpen? In deze tekst staan de gegevens voor het formulier. Lees de tekst grondig. In week 3 leerde je de betekenis van de kaders. Vul het formulier in. Gebruik de gegevens uit de tekst.

The image shows a travel booking interface. At the top, the title "WAAR WIL JE HEEN?" is displayed. Below it is a search bar containing "Barcelona", a dropdown menu for "Alle bestemmingen", two date pickers for "15/08/'16" and "19/08/'16", a person icon with the number "5", and a green search button. Below the search bar is a selection menu with two columns: "formule" and "aantal kamers".

formule	aantal kamers
☒ kamer met ontbijt	☐ 1 kamer
☐ kamer zonder ontbijt	☐ 2 kamers
	☒ 3 kamers

kind =
kinderen
tot 12
jaar

(Jetair, s.d.)

OPDRACHT 9: Anna en haar familie gaan met het vliegtuig naar Spanje. Plaats de nummers van de voorwerpen of objecten in de juiste kolom. Wat wel in de handbagage mag, plaats je bij het groene vinkje. Wat er niet in mag, plaats je bij het rode kruis.

<p>1</p> <p>10</p> <p>9</p> <p>(Spaarne ziekenhuis, s.d.)</p>	<p>4</p> <p>8</p>
<p>2</p> <p>7</p>	<p>3</p> <p>5</p> <p>6</p>

OPDRACHT 10: Anna schrijft een kaartje naar haar familie. Ze laat weten hoe het gaat. Kijk goed naar de plaats van de gegevens op het kaartje. Nu is het aan jullie! Schrijf een kaartje naar je vriend, mama, papa, neef ... Vul het adres juist in. Laat je fantasie de vrije loop!

Je vindt een voorbeeld van deze oefening in het vakantieboek. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

Verbetersleutel

DEEL 1: TERUG NAAR SCHOOL MET ANNA

OPDRACHT 1: Anna start in september op haar nieuwe school. Ze moet nieuwe spullen kopen. Hieronder staan de 15 materialen opgesomd. Vind jij de woorden terug in de woordzoeker? Duid de woorden aan in het rooster.

P	A	L	I	J	M	S	C	H	A	R
S	O	A	D	N	E	G	A	S	R	E
Z	A	T	B		R		J	L	A	K
N	C	I	L		A		I	I	A	E
R	E	S	S	O	P	B	L	J	H	N
E	G	P	E	N	O	M	A	P	C	M
S	U	G	L	E	G	D	R	E	S	A
S	L	A	K	A	Z	G	U	R	M	C
A	T	E		B	B	A		C	U	H
P	N	A						T	G	I
C	U	R	S	U	S	B	L	O	K	N
K	A	Z	N	E	N	N	E	P	B	E

OPDRACHT 2: Schrijf de woorden uit de woordzoeker onder de juiste afbeelding.

				
<i>de lat</i>	<i>de passer</i>	<i>de rekenmachine</i>	<i>de map</i>	<i>de cursusblok</i>
				
<i>de slijper</i>	<i>de balpen</i>	<i>de agenda</i>	<i>de boeken</i>	<i>de pennenzak</i>
				
<i>de schaar</i>	<i>de gum</i>	<i>de rugzak</i>	<i>het potlood</i>	<i>de lijm</i>

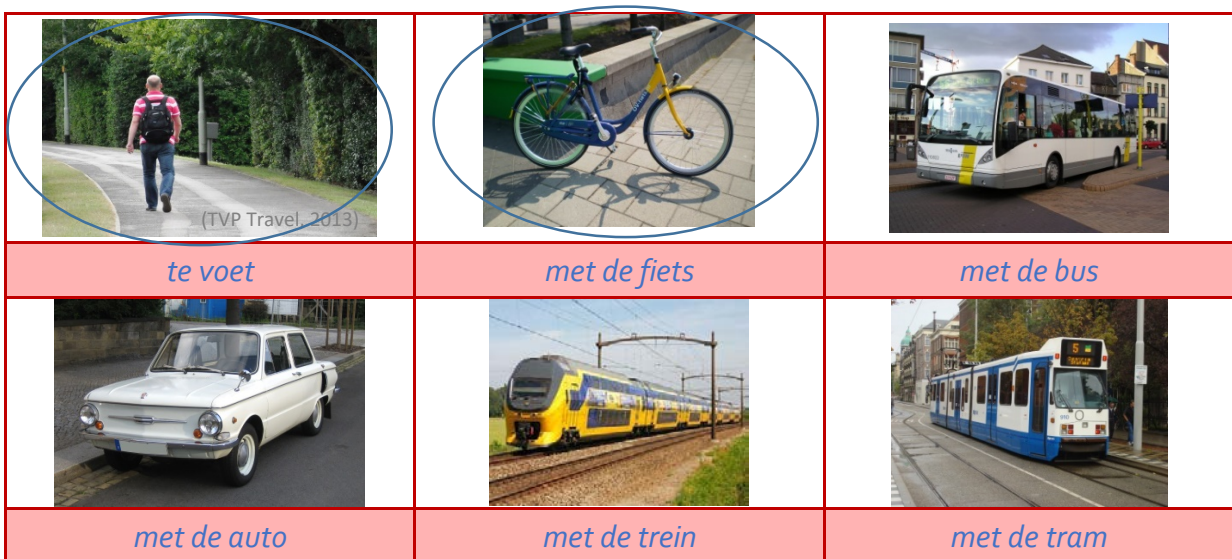
(Meetartikelen, s.d.)(Passer nodig, s.d.)(Lusi, 2010)(E-shop, s.d.)(Stabe NV, s.d.)(Agenda, s.d.)(Elenea, 2010)

OPDRACHT 3: Anna moet nog alles kopen. In welke winkels kan ze de voorwerpen kopen? Geef de naam van de winkels en de straatnaam.

Je kan het schoolgerief kopen in:

- *Hema en Action in de Heldenlaan*
- *Standaard Boekhandel en Dreamland in de Kersstraat.*

OPDRACHT 4: De school van Anna ligt in de Nijlpaardlaan. Je weet al dat Anna in de Vogelstraat woont. Kijk eens op het stadsplan. Hoe kan Anna naar school gaan? Omcirkel het vervoermiddel. Noteer ook onder iedere foto wat je ziet.

Waarom kies je voor dit vervoermiddel?

Anna woont heel dicht bij haar school. Daarom kan ze te voet naar school. Ze kan ook met de fiets naar school. Dit kan ze doen als ze snel moet zijn.

Op welke manier ga jij naar school? Waarom?

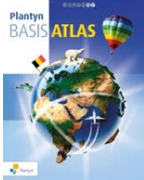

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

WEEK 8

OPDRACHT 5: Anna start in september in het vierde middelbaar. Haar studierichting heet 'sociaal technische wetenschappen'. Dit is haar lessenrooster. Los de vragen op.

- Wanneer heeft Anna middagpauze? *Anna heeft middagpauze van 12.00 u. tot 13.15 u.*
- Hoeveel uur in de week krijgt Anna Nederlands? *Anna krijgt vier uur in de week Nederlands.*
- Op welke dagen krijgt ze Engels? *Ze krijgt Engels op maandag en vrijdag.*
- Wanneer heeft ze wiskunde op donderdag? *het zevende lesuur van 15.10 uur – 16.00 uur*
- Hoeveel uur per week heeft Anna in het totaal les? *Anna heeft in het totaal 35 uur les.*

OPDRACHT 6: In de linkerkolom staan alle schoolvakken. In de rechterkolom vind je afbeeldingen die bij een schoolvak horen. Verbind de afbeeldingen met het juiste schoolvak.

godsdienst	•	
aardrijkskunde	•	
Engels	•	 (Geodriehoek Westcott, s.d.)
Frans	•	 Plantyn BASIS ATLAS (Plantyn, s.d.)
Nederlands	•	
geschiedenis	•	
informatica	•	 woordenboek
lichamelijke opvoeding	•	
plastische opvoeding	•	
wiskunde	•	
natuurwetenschappen en biologie	•	
sociale wetenschappen	•	

DEEL 2: GAAN WERKEN MET MARTIN

OPDRACHT 1: Martin is achttien jaar. Hij denkt na over zijn toekomst. Welke job wil hij uitoefenen? Om een goede keuze te maken, denkt hij na over zijn talenten. Wat zijn jouw talenten? Schrijf ze rond de wolk. Je kan de informatie uit opdracht 2 van week 1 gebruiken!

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 2: Hieronder zie je afbeeldingen van verschillende beroepen. Schrijf het juiste beroep bij de personen met een pijltje.

(Boete voor klap aan buschauffeur, 2009)

de buschauffeur

(Centrum Voor Avondonderwijs vzw, s.d.)

de kapster

OPDRACHT 3: Het is belangrijk om een job te kiezen die bij je past. Welke job zou jij graag doen? Vertel ook waarom je voor deze job kiest.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 4: Martin wil graag metselaar worden. Voor hij dit werk kan doen, moet hij een cursus of opleiding volgen. Lees de tekst. Is de stelling of uitspraak waar of niet waar? Zet een kruisje in de juiste kolom. Verbeter indien nodig de fout in de zin.

	waar	niet waar
Metser en metselaar betekenen hetzelfde. verbetering: _____	X	
Mortel is een soort zandmengsel om te metselen. verbetering: <i>Mortel is een betonsoort.</i>		X
Goed Nederlands kunnen is belangrijk voor de opleiding. verbetering: _____	X	
Je fitheid is niet belangrijk als je deze job wilt uitoefenen. verbetering: <i>Je fysieke conditie (fitheid) is wel belangrijk.</i>		X

OPDRACHT 5: Na de opleiding van metser zoekt Martin werk. Daarvoor moet hij een curriculum vitae (cv) schrijven. Met een cv kan hij zichzelf voorstellen aan een bedrijf. Lees de cv van Martin. Maak je eigen curriculum vitae! Vul jouw gegevens in op de onderstaande cv.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden! Je kan het voorbeeld van Martin gebruiken.

WEEK 8

OPDRACHT 6: Je zoekt werk. Op de website van de VDAB vind je jobs in jouw buurt. Klik op 'ZOEK'. Beantwoord daarna onderstaande vragen.

- Hoeveel jobs zijn er gevonden?
Dit is een persoonlijk antwoord. Het cijfer vind je in de linkerbovenhoek van de website.
- Wat staat er **vetgedrukt** in de zoekresultaten?
 - *de naam van het bedrijf of de dienst*
 - *de gemeente of stad*
- Als je op een jobaanbieding klikt, zie je het begrip *functieomschrijving*. Wat betekent dit?
Een functieomschrijving is een beschrijving van alle taken die je zal moeten doen in de job.
- Je kan ook naar een uitzendbureau gaan. Waar ligt het VDAB-kantoor in de stad?
Geef de straatnaam.
Het VDAB-kantoor ligt in de Meeuwenham.

OPDRACHT 7: Je hebt gesolliciteerd voor een job. Je bent uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek in het bedrijf. De juiste outfit is belangrijk. Omcirkel welke outfit Martin het best draagt op dit gesprek.

Op een sollicitatiegesprek doe je geen werkkleren of trainingspak aan. Je doet een outfit aan die indruk maakt: outfit nummer 2.

OPDRACHT 8: Tijdens een sollicitatiegesprek stelt een persoon vragen aan jou. Bereid je goed voor op dit gesprek. Onderstaande vragen kunnen voorkomen tijdens een sollicitatiegesprek. Beantwoord ze.

Er is geen verbetering van deze oefening. Je antwoord is persoonlijk. Controleer de spelling van moeilijke woorden!

OPDRACHT 9: Martin krijgt goed nieuws: hij heeft de job als metser! Hij zal met een bedrijfswagen moeten rijden. Daarvoor moet hij een rijbewijs hebben. Hij herhaalt de verkeersborden. Wat betekenen deze verkeersborden?

	<p><i>Het is verboden om sneller te rijden dan 50 kilometer per uur.</i></p>
<p><i>Dit is een doodlopende straat. (straat met einde)</i></p>	
	<p><i>Voertuigen mogen deze weg in deze richting niet inrijden.</i></p>
<p><i>Op een rotonde moet je de richting van de pijlen volgen.</i></p>	

- Hoera, Martin is geslaagd voor zijn rijexamen! Hij haalt zijn rijbewijs op in het stadhuis van Nederlede. Waar ligt het stadhuis?

Het stadhuis ligt op de hoek van de Papegaaienstraat en de Neushoornstraat.

bronnenlijst

Bronvermelding week 1

Belgium Grunge Flag. (s.d.). Opgeroepen op april 14, 2016, van geekster: <http://www.geekster.be/wp-content/uploads/2014/11/Belgium-Grunge-Flag.jpg>.

De taart. (s.d.). Geraadpleegd op april 11, 2016, van Media Cache: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/36/1f/19/361f195794765317b128e3b3d09714d0.jpg>

DIGIFEMKE. (s.d.). *het kerstdiner.* Opgeroepen op april 13, 2016, van Digifemke: <http://digifemke.nl/wp-content/uploads/2012/12/Schermafbeelding-2012-12-17-om-14.11.12.png>.

DREAMSTIME. (s.d.). *pictogrammen van de hobby.* Opgeroepen op april 14, 2016, van Dreamstime: <http://thumbs.dreamstime.com/z/de-pictogrammen-van-de-hobby-28567715.jpg>.

screaming. (s.d.). Opgeroepen op april 11, 2016, van Pixabay: https://pixabay.com/static/uploads/photo/2013/07/12/12/52/screaming-146426_640.png.

Bronvermelding week 2

Antigifcentrum Logo in SVG Format. (2014, september 22). Opgeroepen op april 5, 2016, van Clipart Finder: <http://clipart-finder.com/logo/antigifcentrum-38.html>

den Besten, R. (2014, oktober 28). *Hoogbloklanse chauffeur verongelukt in België.* Opgeroepen op april 5, 2016, van Rick den Besten: <http://www.rickdenbesten.nl/regionieuws/hoogbloklanse-chauffeur-verongelukt-in-belgie/>

Gewichten en maten. (s.d.). Opgeroepen op april 10, 2016, van Gewichten kopen: <http://www.gewichten-kopen.nl/gewichten-en-maten/>

Hoe alarmeer je de hulpdiensten? (2012). Opgeroepen op april 10, 2016, van Apotheek: <http://www.apotheek.be/noodgevallen/hoe-alarmeer-je-de-hulpdiensten>

Hogeschool Utrecht. (s.d.). *Webquest EHBO.* Opgeroepen op april 30, 2016, van Kennisnet: <http://www.kennisnet.hu.nl/techniek/webquests/Carolus%20de%20Jong%20EHBO%20op%20het%20vmbo/taak.htm>

Koopmans, S. (s.d.). *Quinoa met krokante kip.* Opgeroepen op april 30, 2016, van Leuke Recepten: <https://www.leukerecepten.nl/recepten/quinoa-krokante-kip/>

Lefevre, E. (2010, oktober 19). *Onthaal Politie Deinze-Zulte gesloten wegens verhuis.* Opgeroepen op april 2016, 10, van Het Nieuwsblad: http://www.nieuwsblad.be/cnt/blele_20101019_007

Naomi. (2015, juli 13). *29-06 | Dag 180 | Dag dokter.* Opgeroepen op april 10, 2016, van Want... waarom niet: <http://wantwaaromniet.nl/29-06-dag-180-dag-dokter/>

Wikimedia Foundation, Inc. (2016, april 27). *Flag of Europe*. Opgeroepen op april 30, 2016, van Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Flag_of_Europe

Zero One GmbH. (2016, maart 27). *Fitness Point*. Opgeroepen op april 30, 2016, van Google Play: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.std.fitness.point>

Bronvermelding week 3

Belga. (2015, december 23). *We beginnen 2016 met 7,39 miljard mensen op de wereld*. Opgeroepen op april 23, 2016, van Knack: <http://www.knack.be/nieuws/planet-earth/we-beginnen-2016-met-7-39-miljard-mensen-op-de-wereld/article-normal-638449.html>

Centrum voor Mondiaal Onderwijs. (s.d.). *Wereldkaart*. Opgeroepen op april 7, 2016, van VN-Arena: <http://www.cmo.nl/vnarena-vob/aardrijkskunde/basisopdrachten/klimaatverandering/blanco-wereldkaart>

De Taalunie. (s.d.). *Aaneenschrijven van telwoorden*. Opgeroepen op april 9, 2016, van Woordenlijst: <http://woordenlijst.org/leidraad/6/9>

den Dekker, M. (s.d.). *Tafelberg*. Opgeroepen op april 9, 2016, van Afrika: <http://www.afrika.nl/zuid-afrika/reisgids/tafelberg-zuid-afrika/>

Egypte. (s.d.). Opgeroepen op april 7, 2016, van Geschiedenis voor kinderen: <http://www.geschiedenisvoorkinderen.nl/egypte/>

Getaway Travel. (s.d.). *Flora van Zuid-Afrika*. Opgeroepen op april 7, 2016, van Zuid-Afrika: <http://www.zuid-afrika.nl/zuid-afrika/reisgids/flora-fauna-zuid-afrika/flora-van-zuid-afrika/>

Huyvetters, K. (2015, november 4). *Kroniek*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Seniorennet: <http://blog.seniorennet.be/kareldhuyvetters/archief.php?ID=1834668>

Jetair. (s.d.). Opgeroepen op april 9, 2016, van Jetair: <https://www.jetair.be/nl>

Kaká vuelve a la selección de Brasil. (2014, oktober 3). Opgeroepen op april 9, 2016, van La República: <http://www.larepublica.ec/blog/deportes/2014/10/03/kaka-vuelve-seleccion-brasil/>

Orion-ME. (s.d.). *Google Maps*. Opgeroepen op april 14, 2016, van Google Maps: <https://www.google.be/maps/@39.5202377,10.4742277,4z>

R10. (s.d.). *Biography*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Ronaldinho 10: http://www.ronaldinho10.com/en_biographie_selecao.htm

Römkens, B. (s.d.). *Feesten: Braziliaans carnaval*. Opgeroepen op april 23, 2016, van Zuid-Amerika: <http://www.zuidamerika.nl/brazilie/reisgids/feesten-braziliaans-carnaval/>

Seynhaeve, J. (2015, maart 15). *Zuid-Afrika in cijfers*. Opgeroepen op april 10, 2016, van Ander Afrika: <http://www.anderafrika.com/zuid-afrika-in-cijfers/>

Signaalwoorden. (s.d.). Opgeroepen op april 15, 2016, van HoGent: <https://www.hogent.be/start/documenten/signaalwoorden/>

Steevens, J. (2013). *Spel correct*. Brugge: die Keure.

Stichting WikiKids. (2015, september 10). *Paramaribo*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Wikikids:
<http://wikikids.nl/Paramaribo>

van der Merwe, D. (s.d.). *7 Natuurwonderen*. Opgeroepen op april 7, 2016, van Alle 10 lijstjes:
<http://www.alletop10lijstjes.nl/7-natuurwonderen/>

Wereldkaart. (s.d.). Opgeroepen op april 7, 2016, van De Trek Outdoor:
<http://www.trekoutdoor.nl/kaart/wereldkaart-kl.htm>

Wikimedia Foundation, Inc. (2015, oktober 15). *Fremantle*. Opgeroepen op april 9, 2016, van Wikipedia:
<https://nl.wikipedia.org/wiki/Fremantle>

Wikimedia Foundation, Inc. (2015, maart 1). *Lijst van grote Braziliaanse steden*. Opgeroepen op april 23, 2016, van Wikipedia: https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_grote_Braziliaanse_steden

Wikimedia Foundation, Inc. (2016, mei 12). *Brazilië*. Opgeroepen op mei 13, 2016, van Wikipedia:
<https://nl.wikipedia.org/wiki/Brazili%C3%AB>

Wikimedia Foundation, Inc. (2016, april 12). *Lijst van vlaggen van de wereld*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Wikipedia: https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_vlaggen_van_de_wereld

Wikimedia Foundation, Inc. (2016, april 21). *Zuid-Afrika*. Opgeroepen op april 23, 2016, van Wikipedia:
<https://nl.wikipedia.org/wiki/Zuid-Afrika>

Wikimedia Foundation, Inc. (2016, april 21). *Lijst met vlaggen van de wereld*. Opgeroepen op mei 26, 2016, van https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_vlaggen_van_de_wereld.

Bronvermelding week 4

Adidas V24 Compo 1 Hockeystick. (s.d.). Opgeroepen op april 15, 2016, van Holland Hockey House:
<https://www.hollandhockeyhouse.nl/adidas-v24-compo-1-hockeystick>

Benoit. (2011, oktober 2). *Interview*. Opgeroepen op april 23, 2016, van Beno 2001:
<http://www.bloggen.be/beno2001/>

Call of Duty (series). (s.d.). Opgeroepen op april 23, 2016, van Wikia:
[http://callofduty.wikia.com/wiki/Call_of_Duty_\(series\)](http://callofduty.wikia.com/wiki/Call_of_Duty_(series))

Dance Skirts and Tutus. (s.d.). Opgeroepen op april 15, 2016, van Dancewear 365:
<http://www.dancewear365.com/dancewear/skirts-and-tutus/?full=true>

Delfine Persoon onze eregaste! (2015, juni 17). Opgeroepen op april 12, 2016, van Ruddervoorde Koerse:
<http://www.ruddervoorde-koerse.be/persoon>

Detroz, C. (2004, april 19). *FINAL FOUR - ANN WAUTERS, C'EST GÉANT!* Opgeroepen op april 12, 2016, van Basket féminin: http://www.basketfeminin.com/Final-Four-Ann-Wauters-c-est-geant_a174.html

Marianne Vos in voorlopige WK-selectie. (s.d.). Opgeroepen op april 12, 2016, van Brabant cycling:
<http://www.brabancycling.nl/2014/07/21/marianne-vos-in-voorlopige-wk-selectie/>

Multicase™ Norge AS. (2015, juli 7). *Lego Jurassic World Wii U*. Opgeroepen op april 23, 2016, van Gamezone:
<https://gamezone.no/Avdelinger/SPILL/Nintendo-WiiU/Wii-U-Spill/Barnspill-til-wii-u/Lego-Jurassic-World-Wii-U-125429-p0000054221>

Nagahama, K. (2014, april 4). *Gymnastics Tokyo World Cup 2014*. Opgeroepen op april 12, 2016, van Zimbio: <http://www.zimbio.com/pictures/Bviazc7mhb6/Gymnastics+Tokyo+World+Cup+2014/rzwUGnGTCKJ/Fabian+Hambuechen>

Steevens, J. (2013). *Spel correct*. Brugge: die Keure.

Bronvermelding week 5

ARCHANICS. (s.d.). *compass*. Opgeroepen op april 14, 2016, van gisgpsmap: <http://gisgpsmap.com/compass.php>.

ASTO OFFICE EQUIPMENT. (s.d.). *Evian water*. Opgeroepen op april 14, 2016, van asto: <http://www.asto-kantoor.nl/facility-expeditie-en-veiligheid-catering-drank-en-eetwaren/Evian-water-fles-van-1-liter-pak-van-6-stuks/i/27215/>.

BATAVUS. (2015). *Elektrische fiets*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Batavus: <https://www.batavus.be/elektrische-fietsen>.

CPW. (2013). Nestlé cereals. Opgeroepen op april 14, 2016, van Nestlé: <https://www.nestle-cereals.be/nl/products/cereals/lion>.

DE STAGE BV. (s.d.). *Coca-Cola*. Opgeroepen op april 14, 2016, van De Stage BV: <http://www.destage.com/product/coca-cola-24x20-cl/>.

ESLAMODA. (s.d.). *Invitaciones*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Eslamoda: <http://eslamoda.com/invitaciones-que-vas-querer-tener-para-tu-proximo-cumpleanos>.

GAZET VAN ANTWERPEN. (2016). *Tv-gids vandaag*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Gazet van Antwerpen: <http://www.gva.be/tv-gids>.

KARREWIET PLUS. (15 september 2014). *Heilige boeken*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Karrewiet Plus: <https://www.ketnet.be/karrewietplus/heilige-boeken/uitzending>.

KINEPOLIS. (s.d.). *kinopolis*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Kinopolis: <https://kinopolis.be/nl/>

Paniek. (s.d.). Opgeroepen op april 15, 2016, van Carry Slee: <http://www.carryslee.nl/boek/Paniek-T64.html>.

PIXFACTORY. (2011). *Pâte à tartiner*. Opgeroepen op april 14, 2016, van Shop Blegium: <http://www.shopbelgium.net/en/123-pate-a-tartiner>.

RECIPES HUBS. (s.d.). *muesli*. Opgeroepen op april 14, 2016, van Recipes Hubs: <http://www.recipeshubs.com/muesli/18025>.

Bronvermelding week 6

ALBERT HEIJN. (s.d.). *slagroom*. Opgeroepen op april 18, 2016, van Albert Heijn: <http://www.ah.nl/producten/zuivel-eieren/slagroom-kookroom>.

B-ONE. (s.d.). *suiker*. Opgeroepen op april 18, 2016, van B-one-coaching: <http://b-one-coaching.be/suiker/>.

CABRINKM. (s.d.). *eieren*. Opgeroepen op april 18, 2016, van fit and food motivation: <http://fitandfoodmotivation.com/eieren-binnen-of-buiten-de-koelkast-bewaren/>.

chocolademousse. (20 september 2011). Opgeroepen op april 18, 2016, van vtm koken: <http://koken.vtm.be/sos-piet/recept/chocolademousse>.

DILLE EN KAMILLE. (s.d.). *Vork Porto*. Opgeroepen op april 18, 2016, van Dille en Kamille: <http://www.dille-kamille.nl/nl/shop/c/304/s/1131/a/2446/vork-porto-roestvrij-staal-20-cm>.

DRESSMY. (s.d.). *Wijnglas Elegance Magnum*. Opgeroepen op april 18, 2016, van Dressmywijn: <https://www.dressmywijn.nl/wijnglas-elegance-magnum>.

Eiken tafel. (s.d.). Opgeroepen op april 18, 2016, van De Eiken Tafel: <http://de-eiken-tafel.nl>.

FISKARS. (s.d.). *mes*. Opgeroepen op april 18, 2016, van Fiskars: <http://www.fiskars.be/Keuken-Huishoud/Producten/Bestek/FunctionalForm/856100-Mes>.

GERHARD KWAK. (2015). *Boter*. Opgeroepen op april 16, 2016, van Mijn slager: <http://www.mijnslager.info/kokkerellen/lekkerbivlees/vet.html>.

HOLLY ARNOLD. (23 februari 2016). *Spaghetti*. Opgeroepen op april 16, 2016, van Good to know: <http://www.goodtoknow.co.uk/recipes/536023/how-to-cook-pasta>.

INDACOFOODS. (2015). *Parmezaanse kaas*. Opgeroepen op april 16, 2016, van Indacofoods: <https://indacofoods.com/nl/product/gerasppte-parmezaanse-kaas-80-gr/>.

KENNETH DE ROOSE. (2016). *Chocolade*. Opgeroepen op april 18, 2016, van motico: <https://motico.be/giftig-voor-honden/>.

NAPKING. (s.d.). *servet*. Opgeroepen op april 18, 2016, van Napking: <http://www.napking.nl/producten/id1041/servetten.html>.

NULLAM MICROWAVEUM. (2016). *Gehakt*. Opgeroepen op april 16, 2016, van Nullam Microwaveum: <http://www.nullammicrowaveum.com/de-ploeg-van-nullam/>.

Tafellaken. (s.d.). Opgeroepen op april 18, 2016, van Tableware Casashops: <http://tableware.casashops.com/?pvid=6628>.

THE COFFEE FACTORY. (s.d.). *koffielepel espresso*. Opgeroepen op april 18, 2016, van The Coffee Factory: <http://www.coffeefactory.nl/motta-espresso-koffie-lepel-espresso-6-st-6907/>.

VLAM vzw. (2016). *Ajuinen*. Opgeroepen op april 16, 2016, van Lekker van bij ons: <http://www.lekkervanbijons.be/groenten/groenten-van-bij-ons/ajuin>.

Waterglas carre. (s.d.). Opgeroepen op april 18, 2016, van Verhuur De Korte: <http://www.verhuurdekorte.nl/glaswerk/glaswerk-carre/waterglas-carre-29-cl.html>.

ZAITSEV. (s.d.). *11536158*. Opgeroepen op april 16, 2016, van 123rf: http://nl.123rf.com/stock-foto/boom_tekening.html?mediapopup=11536158.

Bronvermelding week 7

BOLLEKENSSCHOOL. (s.d.). *Big Ben*. Opgeroepen op april 21, 2016, van Telenet: <http://users.telenet.be/tvijfde/Mini%20-%20Europa%20Chocolade%20-%20atelier.htm>.

BONTINCK. (s.d.). *Europees Parlement*. Opgeroepen op april 21, 2016, van Bontinck Biz:
<http://www.bontinck.biz/nl/projects/office/1986-europees-parlement>.

De toren van Pisa. (s.d.). Opgeroepen op april 21, 2016, van Met Zoopa door Europa:
<http://metzoopadooreuropa5deleerjaar.weebly.com/verwerking-uitstap--bouwen-europese-torens.html>.

Het atomium. (s.d.). Opgeroepen op april 21, 2016, van Minieurope:
<http://www.minieurope.com/nl/groepen/dagprogrammas/>.

INGRID VAN DEN BROECK. (2016). *De Eiffeltoren*. Opgeroepen op april 21, 2016, van kidswelkom:
<http://www.kidswelkom.be/archive/2012/07/24/mini-europa-groots-park.html>.

JETAIR. (s.d.) *Waar wil je heen?*. Opgeroepen op april 21, 2016, van Jetair: <https://www.jetair.be/nl>.

Kneipp Douche. (s.d.). Opgeroepen op april 21, 2016, van Douglas:
https://www.douglas.nl/douglas/Verzorging-Lichaam-Reiniging-Kneipp-Douche-Lavendel_productbrand_3000047038.html?sourceRef=3Smw-aGdk.

LAURA. (29 april 2014). *Het stadhuis van Brussel*. Opgeroepen op april 21, 2016, van Reisgraag:
<https://www.reisgraag.nl/vakantie-belgie/nieuws/grote-markt-stadhuys-brussel-minder-intensief-gebruikt/>.

MAKITA. (s.d.) *boormachine*. Opgeroepen op april 21, 2016, van Makita:
<http://www.makita.be/lpgeneratie/1.html>.

MIIESZ. (2010). *Harry Potter en de steen der wijzen*. Opgeroepen op april 21, 2016, van quizlet:
http://www.quizlet.nl/quiz/331596/welk-harry-potter-boek-vind-je-het-best/results.php?show_mobile=1.

NMBS. (2016). *Routeplanner*. Opgeroepen op april 18, 2016, van Belgian Rail: <http://www.belgianrail.be/nl>.

Postkaart. (s.d.). Opgeroepen op april 21, 2016, van Wordpress:
<https://gotthepostcard.files.wordpress.com/2015/09/barcelona.jpg>.

Reiskoffer. (s.d.). Opgeroepen op april 19, 2016, van schoolplaten: <http://www.schoolplaten.com/afbeelding-valies-i27840.html>.

SPAARNE ZIEKENHUIS. (s.d.) *groen vinkje*. Opgeroepen op april 21, 2016, van spaarnegasthuis:
<http://www.spaarnegasthuis.nl/groen-vinkje-voor-darmkankerzorg/>.

STRIPMUSEUM. (2016). *Toegangsprijzen en openingsuren*. Opgeroepen op april 18, 2016, van stripmuseum:
<https://www.stripmuseum.be/nl/praktische-info/toegangsprijzen-en-openingsuren>.

The Guardian reveals its top UK universities 2016. (26 mei 2015). Opgeroepen op april 19, 2016, van Times Higher Education: <https://www.timeshighereducation.com/news/the-guardian-reveals-its-top-uk-universities-2016/2020421.article>.

VAN DER CRUYSSSE, J. (s.d.). *Wat mag u wel of niet meenemen aan boord van een vliegtuig?* Opgeroepen op mei 26, 2016, van <http://www.brusselsairport.be/nl/cf/res/pdf/en/prohitems>.

VILLAS ALTEA. (s.d.). *Witte vakantievilla*. Opgeroepen op april 19, 2016, van Villas Altea: <http://www.villas-altea.nl>.

Wapen. (s.d.). Opgeroepen op april 21, 2016, van ssv Katwijk: <http://www.ssvkatwijk.nl/wapeninformatie-2/geweer-2/>.

Bronvermelding week 8 – deel 1

Agenda. (s.d.). Opgeroepen op april 25, 2016, van HumaNexus: <http://www.humanexus.nl/trainingen-en-opleidingen/agenda/>

Elenea. (2010). *Hoe gum schoonmaken*. Opgeroepen op april 25, 2016, van Hobby blogo: <http://hobby.bloggo.nl/2010/02/05/hoe-gum-schoonmaken/>

E-shop. (s.d.). Opgeroepen op april 25, 2016, van Delhaize: <http://shop.delhaize.be/nl-be/Non-food/Papierwaren/Papier/Cursusblok-7C-A4-7C-Gelijnd/p/S2012040400550760000>

Geodriehoek Westcott. (s.d.). Opgeroepen op april 27, 2016, van The read shop: <http://www.readshop.nl/GEODRIEHOEKWESTCOTT140MMTRANSPARANT/Product/62-74-53-D3-7D-1C-92-F0>

HERMA etiket. (s.d.). Opgeroepen op april 27, 2016, van Central Point: <https://www.centralpoint.nl/etiketten/herma/boeketiketten-wit-met-roode-rand-gelineerd-82x55-mm-art-5712-num-5172792/>

Lusi. (2010, januari 29). *Blue folder*. Opgeroepen op april 25, 2016, van Rgbstock free stock photos: <http://www.rgbstock.com/bigphoto/mgyVAFy/blue+folder>

Meetartikelen. (s.d.). Opgeroepen op april 25, 2016, van NV Maréchal: <http://webwinkel.nvmarechal.be/catalogus/school/meetartikelen/>

Open Clipart Vectors. (2013, oktober 15). Opgeroepen op april 27, 2016, van Pixabay: https://pixabay.com/p-152414/?no_redirect

Passer nodig. (s.d.). Opgeroepen op april 25, 2016, van Prijs Best: <https://prijsbest.nl/p/passers-passers/>

Plantyn. (s.d.). *Plantyn Basisatlas*. Opgeroepen op april 27, 2016, van Plantyn: <http://methodes.plantyn.com/woproducten/nieuwe-plantyn-basisatlas/>

Stabe NV. (s.d.). *Pennenzakken*. Opgeroepen op april 25, 2016, van Paradisio: <http://www.paradisio-online.be/kantoor/schoolbenodigdheden/pennenzakken/c-5062>

TVP Travel. (2013, november 16). Opgeroepen op april 27, 2016, van Pixabay: https://pixabay.com/p-210520/?no_redirect

Van de Putte, T. (2015, juni 30). *Boeken kaften, hoe doe je dat?* Opgeroepen op april 20, 2016, van Klasse: <https://www.klasse.be/3417/boeken-kaften-hoe-doe-je-dat/>

Van Dijk en Hees B.V. (s.d.). *HERMA ETIKETTEN VOOR SCHRIFTEN*. Opgeroepen op april 27, 2016, van Van Dijk en Hees kantoorvakhandel: [http://www.dijkhees.nl/etiket-herma-5716-boek-82x55mm-12st-gn-wt-lijn-\(c\)818101/info/](http://www.dijkhees.nl/etiket-herma-5716-boek-82x55mm-12st-gn-wt-lijn-(c)818101/info/)

VISO. (s.d.). *Sociale en Technische Wetenschappen*. Opgeroepen op april 15, 2016, van Viso Roeselare: http://www.viso-roeselare.be/viso/docs/flyer_stw.pdf

Bronvermelding week 8 – deel 2

Boete voor klap aan buschauffeur. (2009, februari 11). Opgeroepen op april 30, 2016, van Reformatorisch Dagblad: http://www.refdag.nl/nieuws/binnenland/boete_voor_klap_aan_buschauffeur_1_310986

Centrum Voor Avondonderwijs vzw. (s.d.). *Cursus kapper - kapster*. Opgeroepen op april 30, 2016, van Centrum voor Avondonderwijs: <http://www.centrumvooravondonderwijs.be/opleiding/kapper/>

De 50 meest voorkomende sollicitatievragen. (s.d.). Opgeroepen op mei 2, 2016, van Jobat: <http://www.jobat.be/nl/artikels/de-50-meest-voorkomende-sollicitatievragen/>

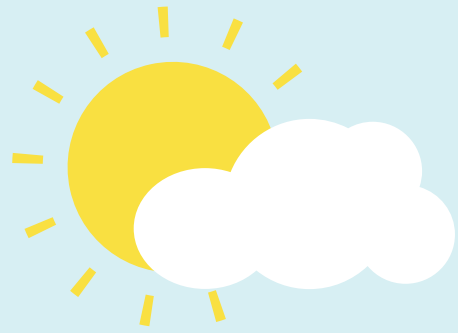
Echte Bakker Kijzers. (s.d.). Opgeroepen op april 30, 2016, van Puursantpoort: <http://puursantpoort.nl/puurwinkels/echte-bakker-kijzers>

La Scoperta - Bureau voor Business Innovatie & Talentmanagement. (s.d.). Opgeroepen op april 30, 2016, van La Scoperta: <http://www.lascoperta.nl/beroepsomschrijving>

SLO. (s.d.). *Oriëntatie op jezelf en de wereld*. Opgeroepen op april 30, 2016, van TULE inhouden & activiteiten: <http://tule.slo.nl/OriëntatieOpJezelfEnWereld/F-L36-Gr34-Doorkijkje.html>

Stockafbeeldingen. (s.d.). Opgeroepen op april 30, 2016, van Dreamstime: <http://nl.dreamstime.com/royalty-vrije-stock-afbeeldingen-kelner-bediende-image15402499>

Vlaamse overheid. (s.d.). *VDAB*. Opgeroepen op mei 2, 2016, van VDAB: <https://www.vdab.be/>

KLAAR VOOR DE TOEKOMST!